

रोजगार हमी साधन पुस्तिका

रिक्काम्या हाताला रोजगाराचा हक्क मिळण्यासाठी

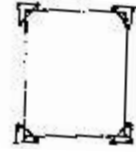
महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेची
वारकाम्यांसहित ओळख

मुख्यपुरुष: संजय पवार
रेखाकले: संजय पवार, विवेक पित्तलकर्मा
अंक मांडणी: मन्वृती कमलुनिकेयनस
मुद्रण: संगम मुद्रणालय

ऐच्छिक बेजमी मूल्य: ₹. १५.००
खावणी विकण्यासाठी,
ऑगस्ट २००७

संपर्क
संस्थापने व उपबीविका गट, प्रवास, पुणे
बी-२१, बी.के. अँथेन्यू, सधे ८७/१०-अ, न्यू बी.पी. रोड,
आहास नगर, कोथकड, पुणे-४११०३८, महाराष्ट्र.
दूरध्वनी: ९१-२०-२५६१५५९४, ९४२२००९४०६,
फॅक्स: ९१-२०-२५२६२८६६.
ई मेल: roll@prayaspuane.org
वेबसाइट: www.prayaspuane.org

विशेष आर्थिक सहाय्य
ऑक्सफॉर्म इंटरनॅशनल मेक फंडर ट्रेड कॅम्पेन
ऑक्सफॉर्म ऑस्ट्रेलिया

d`{\$H\$ A{U_hîdMr_m{hVr

Zmd:

OÝ_Vmar I :

nîmm:

\\$mZZ~a:

Jm_nMm`VrM Zmd d \\$mZZ~a:

V_À`m n[a_S i mMm H\$_mH\$:

V_À`m JmdmM/dmSr/nmSm/dñVrM j Ì: A{XdmgR OZOmVr Cn`mOZm
{d^mJ / SmJar {d^mJ

V_À`m ^mJmgmRr bmJ Agbbr \_Oar: à{V {Xdg -----én`.

Våhr _Oa åhUZ H\$m_ H\$aV Agmb Va,

V_À`m Om~H\$mSÀ`m n{hë`m nmZmdarb Xhm AmH\$Sr gH\$VH\$_mH\$:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Om~H\$mSÀ`m n{hë`m nmZmdarb gmV AmH\$Sr H\$Q~ ZmXUr H\$_mH\$:

--	--	--	--	--	--	--

V_À`m VhgrbXmamÀ`m H\$m`mb`mMm \mZ Z~a:

V_À`m {Oëhm{YH\$mè`mÀ`m H\$m`mb`mMm \mZ Z~a:

gm_m{OH\$ AH\$j U g{VrÀ`m H\$mUË`mhr gXñ`mMr Zmd d \mZ Z~a:

(1)

(2)

(3)

V_À`m Jm_amOJma gdH\$mM Zmd d \mZZ~a:

V_À`m JmdmV `Umè`m Vm{IH\$ A{YH\$mè`mM Zmd d \mZ Z~a:

Våmbm H\$ihmhr _XV H\$aVrb AeM XmZ ì`°\$s qH\$dm gñWmMr Zmd,
nÎm d \mZ Z~a:

(1)

(2)

Våmbm_hîdmM dmQUma BVa \mZZ~a

V_À`mgmRr_hîdmMr AgUmar BVa_m{hVr

gmYZ-npñVH\$m Aer V`ma Pmbr..

amOJmamMr h_r âhUO "hmVmbm H\$m_Am{U H\$m_mbm
Xm_ ' { i Ê`mMr h_r. Va CnOr{dH\$mMr h_r âhUO AP,
dō, {Zdman, Amamē, {ejU, ASMUrA`m H\$m i mV
ga{jVVm Aem_hîdmÀ`m JaOm nU hmÊ`mMr h_r.
CnOr{dH\$mMr Aer h_r àË`H\$ ì`°\$bm XU h
{dH\$gmM »` C{Ôi Agb nm{hO. Jm_rU
Jar~mA`m, {defV: Am{XdmgTÀ`m CnOr{dH\$mMr
_hîdmMr gmYZ âhUO OJb, O_rZ, nmUr hr Zg{JH\$
ggmYZ. amOJmamÀ`m h\_rMr gmJS `m ggmYZmÀ`m
{dH\$gmger KmVbr Va _OamZm H\$di amOJmamMr Zmhr, Va CnOr{dH\$mMr h_r { i
eH\$V. CnOr{dH\$mÀ`m h\_rMm hm h,\$ { i dÊ`mgmRr_hmam'i amÀ`mMr amOJma h_r
`mOZm h A{ve`_hîdmM gmYZ hmD\$ eH\$V, `m^\_{H\$VZ à`mgÀ`m ggmYZ Am{U
CnOr{dH\$m JQmZ Jë`m VrZ dfmngZ H\$m_gê\$ H\$b.

amOJma h_r `mOZdarb H\$m\_gê\$ H\$aVmZm EH\$H\$S H\$m`H\$V Am{U Aä`mgH\$mZr
{defV: ZîdXrÀ`m XeH\$mñ`V H\$bb H\$m_g_ma hmV, Va XgarH\$S amOJma h_r
`mOZm JmdmV i r Am{U YmaUmË_H\$ nmV i rdarb {ZamemOZH\$ {MÎ. JmdmV i rda
AmO {XgV Ê`mà\_mUM àemGH\$s`_ÎUm, amOH\$s` nTmar `mZr Mmbdbè`m^imMma
Am{U Jai`dhmam\_i amOJma h\_r `mOZm nm Iabr Jë`mM {XgV hmV. Va XgarH\$S
YmaUmË_H\$ nmV i rdéz {defV: Jë`m H\$mhr dfm\_Y amOJma h\_r `mOZV _OamÀ`m
ÑirZ qMVmOZH\$~Xb H\$aË`mÀ`m à{H\$`Z Oma KVë`mM {XgV hmV. `m nmîd^_rda
ggmYZ Am{U CnOr{dH\$m JQmZ amOJma h_r `mOZVrb _Oa-{damYr ~XbmMm
gmVË`mZ Aä`ng H\$bM Am{U Vm_hmamimVrb H\$m`H\$V Am{U Aä`ngH\$mn`V, VgM
àgma_mÜ`\_, bmH\$a{V{ZYr d \_îmb`rZ A{YH\$mè`mn`V nmMdË`ngmRr {d{dY
àH\$maM à`ÊZhr H\$b.

OmZdmar 2006 nngZ_hmamimVrb ~mam {Oëøm_Y, Am{U OZ 2007 nngZ
EH\$U ARam {Oëøm_Y_i amOJma h_r `mOZm Am{U H\$ðemgZmZ gê\$ H\$bbr amir`
Jm_rU amOJma h_r `mOZm `mMr gmJS KmBZ V`ma H\$aË`mV Ambbrr" _hamai' Jm_rU
amOJma h_r `mOZm' gê\$ Pmbr. Jm\_nMm`V Am{U _OamZm `mOZÀ`m H\$ma^mamV

_hîdmMr ^{H\$ XUmè`m H\$hr A{Ve` _hîdmÀ`n Aem VaVXr È`m i`m
ARam {Oèøm_Y Zì`mZ bñJ Pmè`m AnhV. bdH\$am`m VaVXr gnU amÀ`ngmRr
bmJ hmVrb Ag amÀ` engZnZ Omhra H\$b Anh. _hman'i Jm_rU amOJma h_r
`mOZVrb VaVXtM \_hîd JmdnmV i rdarb H\$`H\$È`nn`V nmMdÈ`ngmRrM à`ÈZ`m
nmîd^_rda gês Pmb.

`mM H\$m i mV b mH\$g\_Ýd` à{VîRmZ (V i mXm, {O.ZXa~ma) `m _hman'i Am{U
JOamV `m XnZ amÀ`n_Yrb Am{XdmgTÀ`m {d{dY h,\$mgnRr aMZÈ`H\$ VgM
(bmH\$gKf _mMmÀ`n \_mÜ`_mVZ) gKfmÈ`H\$ AJnZ H\$m H\$aUmè`m gñWZ`mM
{df`mda gg mYZ Am{U CnOr{dH\$m JQmbm JmdnmV i rdarb H\$m`H\$È`mMr à{e j U
KÊ`ng gMdb. df^amVrb Mma à{e j U {e{~am\_YZ b mH\$g\_Ýd` Am{U b mH\$ gKf
_mMmÀ`n H\$m`H\$È`mZr Zì`m`mOZVrb I mVm- I mMm ~maH\$BZ g\_OZ ÷`m`b m Am{U
È`m dman`bm géd mV H\$br; È`mZn AZ^d Ambm, H\$s H\$m`Únda ~mQ RdZ ~mbb Va
engZbm Amnb àhUU I mSZ H\$mTVm`V Zmhr, CbQ \_mÝ` H\$amd bmJV. h b j mV
Amè`nZVa "{e{~am\_Y {eH\$bb Amâmbm H\$ihmr ~KÊ`mgmRr Am_À`mOd i
{b{hbb hd, Ag È`nZr gMdb. bmH\$ gKf \_mMm Am{U b mH\$g\_Ýd` à{VðmZÀ`n
I r_Vr. pñ_Vm Xe_I`m H\$m`H\$VUZ`nda b mH\$gKf \_mMmÀ`m Am{XdmgR H\$m`H\$È`mZn
ghO dmanVm`Bb, Am{U Sm`arà`mU gVV Od i RdVm`Bb BVH\$ gQgQrV,
bhmZg nñVH\$V`ma H\$aÈ`mMr H\$ènZm gMdb, È`mMr \_mSUR H\$er H\$aVm`Bb`mMm
àmV{H\$ Amam I Sm Am{U È`m AZfJmZ H\$hr {MìgH\$ènZmhr gMdè`m. b mH\$g_Ýd`
à{VðmZM {dídñV go`\_hmOZ`mZrhr A{Ve` Ymdn i rV AgVmZm Z\_Ý`mXm I b
H\$hr {Mì H\$TZ {Xbr.

Aem àH\$ma, b mH\$g_Ýd`-b mH\$gKf \_mMmÀ`n H\$m`H\$È`m~am~aÀ`m`m XdmU-
KdmUrVZ Am{U È`nAmYr H\$be`m H\$m _mÀ`m AZ^dmVZ, `mOZda H\$m H\$aUma
_Oa ór-néf Am{U H\$m`H\$V Agm Xhar dmMH\$dJ Smù`mg_ma RdZ _hman'i Jm_rU
amOJma`mOZMr Am i I H\$éZ XUmè`m ghO-gmS`m npñVH\$M H\$m`gês Pmb. `mOZMr
n[aUm_H\$maH\$ A_b~OmdUr H\$am`Mr Va`mOZMm H\$ma^ma Z,\$s H\$gm MmbVm`mMr
~maH\$ni`mg{hV \_m{hVr H\$m`H\$V Am{U _Oam`V nmMm`bm hdr`m {dMmanZ OmñVrV
OmñV ~maH\$nd`m npñVH\$V g\_m{d'i H\$aÈ`mMm à`ÈZ H\$bm. `m gmè`m à`ÈZm_YZ
géd mVrM "bhmZer Sm`ar' h ñdén ~XbZ" \_hman'i Jm\_rU amOJma h\_r`mOZMr

~maH\$ni`mg{hV _m{hVr XUmar gmYZ npñVH\$m ([agng ~H\$)' Ag ñdén
`m npñVH\$bm { i mb.

gmYZ npñVH\$À`m n{hè`m ^mJmV`mOZMr ~maH\$ni`mg{hV Am i I H\$éZ {Xbr
Amh. _OamZm Am{U H\$m`H\$È`mZm àÈ`j H\$m H\$aV AgVmZm VgM gaH\$mar
A{YH\$è`mer ~mbVmZm`m ^mJmVrb _m{hVrMm Cn`nJ H\$aVm`Bb. Xgè`m ^mJmV
ñdVñU ZmXr H\$aÈ`mgmRr H\$hr Z\_Ý`mMr nmZ Rdbr AmhV. amOJma h_r~m~V
di dñr`Uma AZ^d`m OmJV ZmXdZ RdVm`Vrb Am{U`m`h`dir namdm
âhUZhr È`mMm dman H\$aVm`Bb. _OamZm hr gd _m{hVr ñdV: dmMU eS`Pmb
Zmhr Var H\$m`H\$È`mZr dmMZ Xm I dè`mda {ZpîMV g\_O eH\$b Am{U È`mVrb
_m{hVr dmanVm`Bb, Agm {dídng dmQVm.

`m à`ÈZm_Y AZH\$MmR_XV Pmbr Amh. {MìH\$ma Am{U b I H\$ I r. go`ndma
`mZr A{Ve`WmSçm di mV _OH\$ambm I bdUmar ~mbH\$s {Mì Va H\$mTZ {XbrM,
{ed`hr gmYZ npñVH\$m H\$er Agmdr/{Xgmdr, È`mVrb _OH\$amMr Cn`°SVm H\$er
dmTdVm`Bb`m~m~V _hîdmÀ`n gmZmhr {Xè`m. eV_Oa, H\$m Jma Am{U amOJma
h_r g_Ýd` g{VrM Á`ð H\$m`H\$V I r.ZmJe hmQH\$a`mZrhr npñVH\$Vrb _OH\$ambm
_OamÀ`n ÑirZ nUVm`È`mgmRr H\$hr \_hîdmÀ`m gmZm H\$è`m. `n{ed`m,
'Amam~mX {Oèh`mM \_mSb' A{^\_mZmZ gmJUma H\$Zð A{^`Vm I r._mbnmUr
Am{U Jm_gdH\$ I r.dmgXrH\$a, VgM {Z`mOZ {d^mJmV (\_îmb`) _m{hVr A{YH\$mar
âhUZ H\$m`~KUmè`m I r_Vr. H\$mMZ {dO`Z, Am{U amOJma h\_r`mOZM Cng{Md
{Z`mOZ {d^mJ} âhUZ Jbr AZH\$ dfH\$m H\$aUa A{YH\$mar I r. g.A.O`dV`m
gdmZr`mOZVrb VnerbmZm A{YH\$Z\_H\$ H\$aÈ`mgmRr VÉnaVZ _mJXeZ H\$B.
AmSñ`\$ AmñQ{b`m hr gñWm d AmSñ`\$ \_BQaZeZëg\_H\$ \S Aa QS H\$ânZ`mZr
npñVH\$À`m \_mSUR Am{U \_ÐUmgmRr A{Ve`WmSçm di mV Am{WH\$ nmR~i
CnbâY H\$éZ {Xb. `m gdmM, VgM àÈ`j -AàÈ`j\_XV H\$aUmè`m BVa gdmM
Amâhr_Z:ndH\$ Am^mar AmhV. npñVH\$V H\$hr H\$_r am{hb Agè`ng È`mMr
O~m~Xmar _mI gdñdr Am_Mr Amh.

amOJma h_r`mOZVZ CnOr{dH\$Mr h\_r { i dÈ`mÀ`m JmdnmV i rdarb à`ÈZmM
~i dmTdÈ`mMm hm NmQmgn à`ÈZ Amh.

gmYZ npñVH\$Vrb nmZ

1. `mOZMr àmW{ _H\$ Am i l	
`mOZm H\$emgRr?	1
`mOZm H\$er V`ma Pmbr?	4
2. H\$m _gé hmÊ`mndu H\$m` b j mV Rd m`M?	
{Z`mOZ	6
ZmXUr	14
_mJU	20
~H\$ma^îmm	22
3. H\$m _gé Pmë`mda H\$m` b j mV Rd m`M?	
dH AmSa	25
hOar	27
gm`r	30
_Oar	34
_mO _mn	36
4. Zi`m `mOZM dJ i nU	
Jm_nMm`Vrbm {ZYrdmnamMm A{YH\$na	39
gm_m{OH\$ AH jU	42
VH\$ma {ZdmaU	46
_m{hVrMm A{YH\$ma	49

5. H\$mhr _hîdmÀ`m Jmîr	
Zi`m `mOZM H\$bSa\$	54
Amnë`mgmRr _hîdmMr H\$mJXnî	56
H\$mhr _hîdmM \ \$mZZ~a	57
_hîdmM emgZ{ZU`	61
amOJma h_r `mOZMr _m{hVr XUmar BVa nñVH	
XanîH	63
n[a _S i -4 _Yrb VmbH\$	81
\$ Am{XdmgRr OZOmVr Cn`mOZm j î	83
SmJar j î nU JQ (VmbH)	86
SmJar j î CnJQ (Jmd)	88\$
_OamgmRr _hîdmÀ`m ZmXr	103

1. `mOZMr àmW{H\$ Am i I

`mOZMr g{dñVa Am i I H\$éZ KÊ`mAmYr, `mM `mOZMm AmJh H\$m Yam`Mm `mMr {hVr H\$éZ ÿ`m`bm hdr. Ê`mMà\_mU\_hmamîJm\_rU amOJma h\_r`mOZm H\$er V`ma Pmbr hX I rb g\_OZ ÿ`m`bm hd.

■ `mOZm H\$engmRr?

O_V_Mma-ghm_{hZ ñdV:À`m qH\$dm BVamÀ`m eVr_Ybm amOJma, Am{U Cabb_{hZ Od i À`m VmbŠ`mV, H\$Yr-H\$Yr Xgè`m {OèømV Am{U H\$Yr-H\$Yr Va Xgè`m amÁ`mVgÕm Vâhr nmQmnmÊ`mgmRr OmVm. nSVrb V H\$î CngVm, Var O_V_M_Oar { i dVm. V_À`m \_bm~m i mM {e j Uhr Ê`m_i a I SV. Oîhm Ambm qH\$dm gH\$m XîH\$m i nSVm, Vîhm Va dfmVb Eadr~a OmUma_{hZhr AdKS hmD\$Z~gVmV.

amOJma h_r`mOZm ZrQ am~dbr Jbr Va VâhmBm V\_À`m n[agamVM h_\$mMm amOJma Am{U Ê`mMm nagm Xm\_{ i eH\$Vm. EdTM Zmhr, Va VâhmBm H\$m\_H\$aVmZm`Umè`m ASMUr, gmdbr, nmUr, Odm`Mr gÂr, AmfYnmUr Aem JaOmMr H\$m i Or KÊ`mMrgÕm gm`hmD\$ eH\$V.

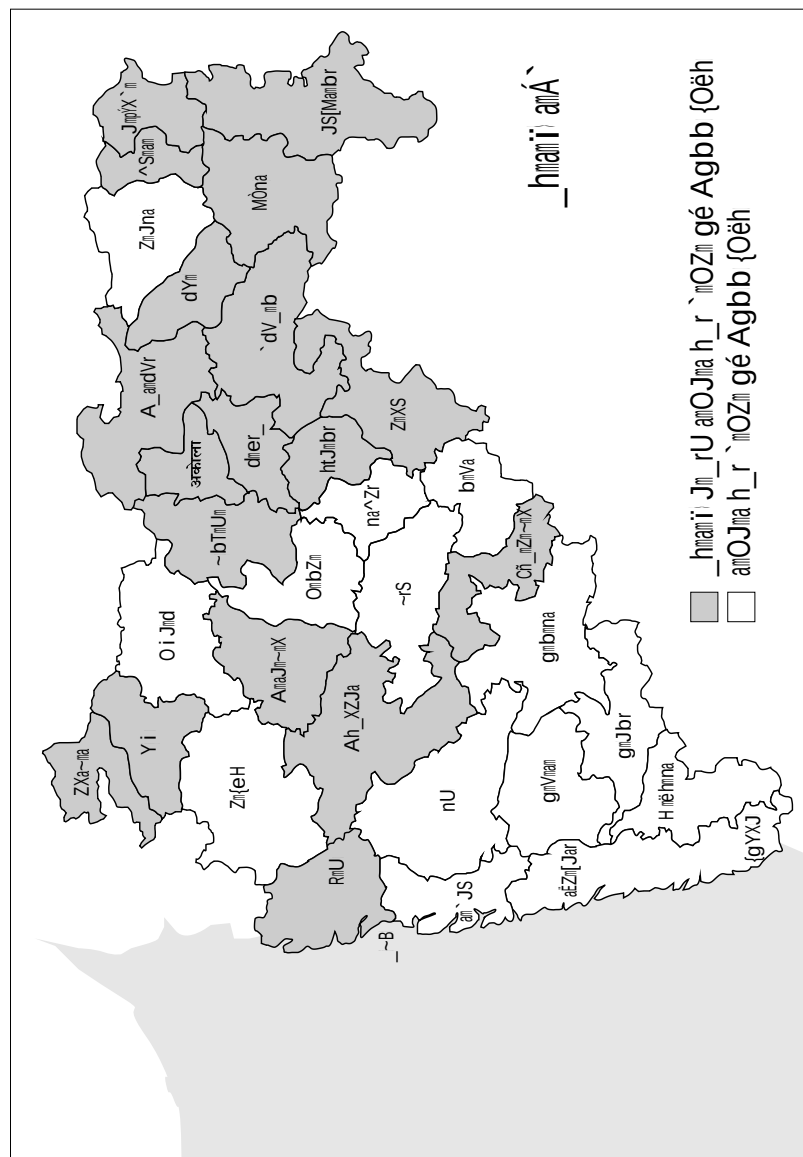
V_À`m n[agamV H\$mUVr H\$m\_H\$am`Mr hX I rb VâhmBm RadVm`V. H\$m\_ZrQ nU Pmb`H\$m hX I rb_OamZm VnmgVm`D\$ eH\$Vî.

`m`mOZMr ZrQ_{hVr H\$éZ KVbrV Va V_À`m ^mJmVè`m OJb, O_rZ, SmJa-_mVr, nmUr Aem Zg{JH\$ggmYZmMr VmH\$X dmTdÊ`mMr H\$m\_VâhmBm`m`mOZ I mbr H\$aVm`D\$ eH\$VmV. `mZg{JH\$ggmYZmda Vâhr amOÀ`m OJÊ`mgmRr Adb~Z AgVm. Ê`mMr VmH\$X dmTbr Va

V_À`m amOÀ`m JaOm OmñV MmJè`m arVrZ ^mJ eH\$VmV.

{edm`, V\_À`m ^mJmdaM Amè`m qH\$dm gŠ`m XîH\$m i mM gmdQ Ê`m\_i Zmhr g hmD\$ eH\$V. V\_À`mM JmdmV VâhmBm g I mZ ahmVm`D\$ eH\$V. SmJaCVmnda ^mVeVrMr I mMa amOJma h\_r`mOZVZ V`ma H\$aUma, nU {OèømVè`m ^r_meH\$a A^`maÊ`mOd i ahmUma OPa Am{U Am~Jmd VmbŠ`mVb\_hmXd H\$m i r Am{Xdmg, am`JS {OèømVb g_DH\$mRÀ`m I mè`m O{ZtMr~mY~{XñVr H\$aUma Am{U eVVù`mÀ`m_XVrZ eVO{Zr gnrH\$ H\$aUma AmJar eVH\$ar, qH\$dm {dX^mVè`m JS{Mambr\_Y amOJma h\_r`mOZVZ OJbgnîmr H\$er dmTdm`Mr`mM {Z`mOZ ñdV:M H\$aUmè`m H\$maH\$ {ó`m hr`mMr Amnè`mbm H\$îhmhr~KVm`Ê`mOmJr CXmhaU.

h V_À`m n[agamVhr KS eH\$V. \_mî Ê`mgmRr VâhmBm`mOZVè`m~maH\$mî`mMr Am i I H\$éZ ÿ`m`bm hdr. hrM Am i I nT H\$éZ KD\$.

■ `mOZm H\$er V`ma Pmbr?

"A~ amOJma A{YH\$na h_mam, H\$m_Zhr { _bm Vm ~H\$na^Îm; Aem Om{hamVr gÜ`m Annè`bm a{SAm Am{U Qr.ìhr.da EH\$m`bm Am{U ~Km`bm { _iVmV. `m Om{hamVr AmhV {X,,rVrb H\$Ð gaH\$naZ XenmVirda gé H\$bè`m amir` Jm\_rU amOJma h\_r `mOZÀ`m.

Våhmb Annè`m \_hmanii` amÁ`m\_Y Jè`m AZH\$ dfmngZ gé AgUmar amOJma h_r `mOZm Va \_m{hVM Amh. amir` Jm_rU amOJma h_r `mOZm \_mÌ 2005 gmbmngZ gé Pmbbr Amh. gÜ`m Annè`m XenVrb 330 Jar~ {Oèøm\_Y {VMr A\_b~OmdUr gé Amh. `m 330 nH\$s 18 {Oéh Annè`m \_hmanii` amÁ`m\_Yb AmhV. eOmaÀ`m nmZnda _hmanii` amÁ`mMm Om ZH\$em Amh, È`mda `m 18 {OèømMr Zmd Xm I dbr AmhV.

Våhmb àiZ nSbm Agb H\$s _hmanii`mV Va amOJma h\_r `mOZm (amh`m) AZH\$ dfmngZ gé Amh. \_J `m 18 {Oèøm_Y H\$mUVr ZdrZ `mOZm gé Pmbr`? V_Mm àiZ ~am~a Amh. ZH\$emV Xm I dbè`m 18 {Oèøm\_Y gÜ`m _i amOJma h_r `mOZEdOr \_hmanii` Jm_rU amOJma h_r `mOZm gé Amh. H\$m` Amh hr _hmanii` Jm\_rU amOJma h\_r `mOZm?

_hmanii`mMr \_i amOJma h\_r `mOZm Am{U H\$ÐgaH\$naZ ZH\$VrM gé H\$bbr amir` Jm\_rU amOJma h\_r `mOZm, `m XmÝht\_Yè`m VaVXr, {Z`\_, AQR EH\$Ì H\$ÉZ hr \_hmanii` Jm_rU amOJma h_r `mOZm V`ma Pmbr Amh. J{UVnÀ`m ^nfVgmJm`M Va,

_i amOJma h_r `mOZm + amir` Jm_rU amOJma h_r `mOZm
= _hmanii` Jm\_rU amOJma h\_r `mOZm

È`m\_i\_hmamî Jm\_rU amh`mV H\$mhr Jmîr `m Annë`mbm_m{hV
 Agbë`m\_i amh`mà_mU AmhV, Va H\$mhr Jmîr Annë`mbm_ZdrZ
 Agbë`m amîr` Jm_rU amh`mà\_mU AmhV. Vâhr H\$mUE`mhr
 {OëømVb Agmb Varhr Vâmbm`m\_ZdrZ Jmîr\_m{hV H\$éZ\_`m`bm
 hî`mV. H\$maU, gÜ`m \°\$ 18 {Oëøm_Y Mmb Agbr Var
 h i h i gnU amÁ`mgmRrM hr `mOZm bmJ hmUma Amh. âhUZM `m
 gmYZ npñVH\$V `m Zî`m`mOZMr A{YH\$ g{dñVa Am i I H\$éZ {Xbr
 Amh. hr Am i I nTrb Mma ^mJm_Y {d^mJbr Amh:

- 1) H\$m_gé hmÊ`mndu b j mV Rd m`À`m Jmîr
- 2) H\$m_gé Pnë`mZVa b j mV Rd m`À`m Jmîr
- 3) Zî`m`mOZM dJ i nU Xm I dUmè`m Jmîr
- 4) _OamZr Am{U È`mÀ`m~am~a H\$m_H\$aUmè`m H\$m`H\$É`mZr
 b j mV Rd m`À`m {def_hîdmÀ`m Jmîr

2. H\$m_gé hmÊ`mndu b j mV Rd m`À`m Jmîr

{Z`mOZ

? {Z`mOZ âhUO nT H\$m`-H\$g H\$am`M
 h RadU.

? H\$mUE`mhr _OamZ H\$îhmhr H\$m_
 _m{JVë`mZVa bJMM H\$m\_{\_i m`bm
 hd Agb, Va H\$mUVr H\$m_H\$R, H\$îhm H\$mTm`Mr h AmYrM Rabb
 hd, âhUOM H\$m_mM {Z`mOZ Pmbb hd.

?? Zî`m`mOZV h H\$m_Jm_nMm`V d Jm\_g^m`mZr H\$am`M Amh.

?? Jm_nMm`V âhUO JmdmVrb bmH\$mM à{V{ZYr, Am{U Jm_g^m
 âhUO Jmd Am{U È`mÀ`m n[agamVrb dñE`m, dmSçm Am{U nmS`mV
 amhmUmè`m gd ór-néf mMr g^m.

?? âhUO, h {Z`mOZ gaH\$maZ Annë`mgmRr H\$am`M Zmhr, Va AmnUM
 Annë`mgmRr H\$am`M Amh.

{Z`mOZmÀ`m nm`è`m

Zî`m`mOZV h H\$g H\$am`M `mÀ`m H\$mhr nm`è`m gaH\$maZ RadZ
 {Xë`m AmhV. {XZmH\$ 19 AmŠQm~a 2006 amOr H\$mTbë`m
 engZ{ZU`mV `m nm`è`m {b{hbë`m AmhV. `mVbr n{hbr nm`ar
 âhUO H\$m_H\$mUm-H\$mUm bmhd Amh, h RadU. È`mgmRr -

?? OZ Am{U Ob `m nndgmÀ`m_{hY`m\_Y, Jm\_nMm`VrZ Annë`m

क्षेत्रात ज्यांना जगण्यासाठी बाहेरच्या गावांमधे, जिल्ह्यांत, किंवा
amÁ`m\_Y Omd bñJV, Ag {H\$Vr ór-néfñZñ Anh, h {ZpíMV Pñè`nda
åhUOM gdj U H\$am`M Anh.

? H\$ñ_mMr JaO {H\$Vr ór-néfñZñ Anh, h {ZpíMV Pñè`nda
Jñ_nMñ`VrZ Jñ\_g^ñ~ñbdñ`Mr Anh.

? Jñ_g^ñMr Vmar I, OmJñ An{U d i gJù`m`ñ gñ`rZ Radñ`Mr
Anh. Jñ_g^ñ`ñ EH\$ AmRdSñ AmYrñngZ, gdmZñ {Xgb Aem
{RH\$ñUr hr_m{hVr bñdm`Mr Anh.

? Á`ñZñ I an I a H\$ñ\_mMr JaO Anh, Ag bñH\$`ñ Jñ_g^ñbñ CñpñWV
anhVrb Aer H\$ñ i Orhr Jñ_nMñ`VrZ ÿ`ñ`Mr Anh.

? `ñ Jñ\_g^ñV Jñ\_nMñ`VrZ JaO _OamMr `ñXr dñMZ Xñ I dñ`Mr
Anh. Jñ_g^ñZ`ñ `ñXr_YZ H\$ñUr gQb Va Zñhr Zñ, qH\$dm JaO
ZgVñZñ H\$ñUmM Znd `ñXr\_Y Anb Zñhr Zñ `ñMr Iñr H\$éZ
ÿ`ñ`Mr Anh.

? Jñ_g^ñ`ñ gMZZgma `ñXrV ~Xb H\$éZ _JM Jñ_nMñ`VrZ
`ñXr {ZpíMV H\$am`Mr Anh. `ñXr {ZpíMV Pñè`nda Jñ_nMñ`V
AÜ`j An{U Jñ\_gdH\$`ñZr `ñ`ñXrda Jñ_g^ñ`ñ X I VM ghr
H\$éZ Vr`ñBbbñbñdm`Mr Anh.

_OamMr Znd {ZpíMV Pñè`ñZVaMr Xgar nñ`ar åhUO
H\$ñUVr H\$ñ_H\$R An{U H\$ñhm H\$am`Mr h RadU. h H\$g H\$am`M?

? h H\$ñ_X I rb Jñ_nMñ`VrZ Jñ\_g^ñ`ñ_XVrZ H\$am`M Anh,

? H\$ñUVr H\$ñ_H\$ñUË`ñ\_{hY`ñ_Y An{U H\$ñUË`ñ OmJr H\$am`bñ
hdrV `ñMñ{dMma H\$éZ H\$ñ\_gMdm`Mr AnhV, Zì`ñ`ñOZV Vr
KVñ`VñVZñ`ñMr Iñrhr H\$éZ ÿ`ñ`Mr Anh.

नहरावतील गाळ काढणे

छेद काढणे, विहिरी... बांध घालणे

जेटायवाढवणे, पायबंद तयार करणे

गावातला गाव जोडणे वा नव्या गावाचे

`mOZV H\$U - H\$UVR H\$ \_ KV` VmV?

? nmdgmZ ZH\$gmZ Pmbë`m eV O{ ZrMr XéñVr, ~Ymè`mMr XéñVr, VbmdmVrb Jm i H\$T U, naà{V~YH\$ q`Vr ~mYU

? d`{°\$H\$ bm^mWvgmRr eV i r, OJbm\_Y dZV i r, NmQ H\$mbd, nmQ~Yma, {d{har, eVO{ Ztda VgM AmT, Zmb, Pè`mZm dJdJù`m àH\$maM ~mY Km bU, dJdJù`m àH\$maM Ma I UU

? OJb dmTdU, OJbmVë`m nm`dmQm H\$aU, SmJa CVnamda Am{U I mOJr qH\$dm gaH\$mar nSrH\$ O{ Zrda JamgmRr Mmè`mMr bmJdS H\$aU, aëd bm`ZtÀ`m XnÝhr ~mOZm PmSmMr bmJdS H\$aU, dZrH\$aUmMr H\$m\_, d`{°\$H\$ bm^mWvgmRr \ \$ i PnS bmJdS

? JmdmVbm, Jmdm~mhaMm añVm ~mYU, añE`mMr XéñVr, I Sr QmH\$U

Annë`m ^mJmVë`m OJb, nmUr, _mVr, SmJa, _m i anZ Aem Zg{JH\$ ggmYZmMr VmH\$X dmTdÉ`mMr H\$m\_ Annë`mbm `m `mOZVZ H\$éZ KV` Vrb, Ag hr `mXr dmMVmZm Våhmbm {Xgb. hr H\$m_ Annë`m \_m i amOJma h\_r `mOZVZhr H\$aVm `VmV. åhUO Zì`m `mOZÀ`m 18{Oëøm{edm`\_hman`i`amÁ`mVë`m H\$mUE`mhr {Oëh`mV `mVë`m H\$mUE`mhr H\$m_mMr _mJU r H\$aVm `V.

H\$mUVR H\$m_ ;`m`Mr h Radë`mZVaMr {Vgar nm`ar åhUO Jm_nMm`VrZ H\$Vr, åhUOM H\$mUVR H\$m\_ H\$am`Mr `mM {Z`mOZ Amam I Sm V`ma V`ma H\$aU

Jm_g^Z gMdbbr H\$m_ H\$R, H\$Yr H\$aVm `Vrb, È`mgmRr _peZar H\$mUVR bmJb, {H\$Vr _Oa Am{U ng bmJVrb `m Jm`ir Jm_nMm`VrZ Radm`À`m AnhV. `m gJù`m Jm`ir {b{hbbm H\$mJX åhUOM È`m-È`m

Jm_nMm`VrMm H\$Vr qH\$dm {Z`mOZ Amam I Sm. Jm_nMm`Vrbm hm Amam I Sm V`ma H\$aÉ`mgmRr \_XV ìhmdr åhUZ, Xa Xhm Jm\_nMm`Vt _mJ EH\$m Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mMr Z\_UH\$ H\$aVm `V. Xhm JmdmZm EH\$ Vm{ÌH\$ A{YH\$mar H\$_r nSV Agè`mg nmM JmdgmRr EH\$ Vm{ÌH\$ A{YH\$mar Z\_É`mMrX I rb H\$m`ÚmZ nadmZJr Anh.

Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mMr Z\_UH\$ XmZ àH\$ma H\$aVm `V:
(1) Jm_nMm`VrZ \_mJU r H\$br Va {Oëhm n[afXM H\$fr, ObgYmaU, gmdO{ZH\$ ~mYH\$m\_ Aem dJdJù`m I mÈ`mM B{O{ZAa {Oëhm n[afXbm Z\_Vm `VmV. È`mZm nJmahr {Oëhm n[afXÀ`m {Z`\_mà \_mU { \_i Vm. (2) E I mÚm gm\_m{OH\$ gñWm/gKQZM H\$m`H\$VX I rb Vm{ÌH\$ A{YH\$mar åhUZ H\$m_ H\$é eH\$VmV. _mÌ È`mZr B{O{ZA[aJMr nXdr qH\$dm {Sb\_bm KVbbm Agbm nm{hO. Aem Z\_UH\$m H\$aÉ`mgmRr H\$bŠQa gñWmH\$SZ QSa ({Z{dXm) _mJdVmV. Ag Vm{ÌH\$ A{YH\$mar gaH\$mar ZmH\$a ZgVmV, È`mMr Z\_UH\$ H\$ìmQr nÕVrZ åhUO VmÈnaVr H\$br OmV. Jm\_nMm`Vrbm _Oa Pmbë`m {ZYrnH\$s XmZ Q, \$ (åhUO e^amV XmZ én`) {ZYr hm àemgH\$s` I MgmRr dmnaÉ`mMr nadmZJr AgV. Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mMm nJma `m nemVZ H\$b_m OmVm. EH\$m Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mH\$S Or Jmd AgVrb È`m JmdmV Xa _{hÝ`mbm hmUmè`m H\$m_nda OdTm I M Xa _{hÝ`mbm hmV Agb, È`mÀ`m gìdm Q, \$ a, \$ \_ (åhUO Xa e^a én`m _mJ gìdm én`m) g~{YV gñWbm Jm\_nMm`VrH\$SZ MH\$Z {Xbr OmV. È`m-È`m gñWZ hr a, \$ _ È`m-È`m Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mZm dmQm`Mr AgV.

gd gmYmaUnU {Oëhm n[afXH\$S amOJma h_r `mOZÀ`m H\$m_nda Z_Vm `Vrb Ag B{O{ZAa AgVmVM, È`m _i {OW gñWm-gKQZm

ZmhrV, qH\$dm gñWm gKQZH\$S à{e{j V b mH\$ ZmhrV, {VW Vm{ÌH\$ A{YH\$marM Zmhr Ag hmÊ`mM H\$maU Znhr. Ê`mgmRr Jm_nMm`VrZ {Oëhm n[afXH\$S Vm{ÌH\$ A{YH\$mar Z\_Ê`mMr _mJU_r _Ì H\$br nm{hO.

Jm_nMm`VrZ H\$m\_gMdë`mZVa Ê`mMm Vm{ÌH\$ Amam I Sm H\$éZ XU h Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mM à_I H\$m_ Amh. Ê`mMà\_mU H\$m\_mMm Vm{ÌH\$ XOm`mM` Amh Zn h ~KU, Vm{ÌH\$ ~m~VrV H\$m\_mÀ`m {RH\$mUr H\$nhR ASMU Amè`mg Vr gmSdU, \_mO\_mn ~am~a hmV Amh Zn h ~KU, \_ñQa ~X H\$aVmZm \_OamZm \_mO\_mn Am{U \_OarMm {hem~ g\_OmdZ gmJU, hr H\$m\_hr Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mZr H\$am`Mr AmhV. \_mÌ Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mZm _ñQada ghr H\$aÊ`mM A{YH\$ma ZmhrV, Pmbë`m H\$m_mMr VnmgUr H\$éZ _ñQada ghr H\$aÊ`mM A{YH\$ma Ê`m-Ê`m I mÊ`mÀ`m gaH\$mar B{OZAabm AgVmV. Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`mZ _ñQada ghr H\$brM, Var g~{YV A{^Ê`mZ (âhUOM B{OZAa) V \_Oarb mRdÊ`mAmYr Ê`mda ghr H\$br nm{hO Am{U nU Pmbë`m H\$m_mMr VnmgUrr bdH\$aM H\$br nm{hO.

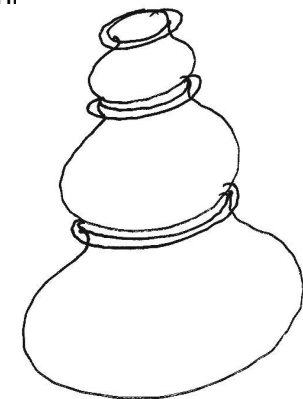
Vm{ÌH\$ A{YH\$mè`m~am~aM, Jm\_gdH\$m\_bm \_XV ihmdr`mgmRr Jm_nMm`VtZm àÊ`H\$ Jm_nMm`VrgmRr EH\$ Aem Jm\_amOJma gdH\$mMr Z\_UH\$ H\$aVm`V. Jm_amOJma gdH\$mMr Z_UH\$ Jm_nMm`VrZ Jm\_g^m KD\$Z H\$am`Mr Amh. Jm_amOJma gdH\$mM {e_jU {H\$m_Z AmRdr qH\$dm Xhmdrn`V Pmbb Agmd.`m Z_UH\$mXÌrb H\$ÌmQr nÔVrZ H\$am`À`m AmhV. ZmXUr Am{U _mJU_rM AO ^éZ KÊ`mV, \_OamÀ`m Om~H\$mSda diindir_m{hVr ^aÊ`mV Jm\_amOJma gdH\$mZ Jm\_gdH\$m\_bm \_XV H\$am`Mr Amh. {edm` hOarnÌH\$ ^aU, \_OamZm gm`r ZrQ nadë`m OmV AmhV Zn, h ~KU, _mO_mn H\$g Pmb, _Oar H\$er _mObr, {H\$Vr nSbr h _OamZm

g_OmdZ gmJU hr H\$m_XÌrb Jm_amOJma gdH\$mZ H\$am`Mr AmhV. àÊ`H\$ Jm_nMm`VrÀ`m jÌmV Xa {hY`mbm OdT H\$m\_hmBb Ê`m H\$m_mÀ`m \_mMÀ`m nmD\$U Q,\$ (âhUO Xa e^a én`m\_mJ (75) nMmîna ng) EdTm nJma`m Jm_amOJmagdH\$m_bm {i_m_bm nm{hO. àÊ`H\$ {hY`mbm H\$m_nda {H\$Vr I_M_Pmbm, h_ñQa (hOarnÌH\$mDéZ) H\$iv. Ê`m\_i\_ñQaÀ`m aH\$_À`m nmD\$U Q,\$ a,\$ Jm\_amOJma gdH\$m\_bm nJma âhUZ {i\_U An{j V Amh. \_ñQa Xa nYam {XdgmZr ~X hmV, Am{U Ê`mZVa _OamMr _Oar {Xbr OmV, `mMd i r Jm\_amOJma gdH\$mMm nJmahr {Xbm Omdm. Ê`mgmRr _OarÀ`m aH\$~am~aM Jm\_amOJma gdH\$mÀ`m nJmamMm MH\$hr H\$mTbm Om`bm hdm.

Vm{ÌH\$ A{YH\$mar Am{U Jm_amOJma gdH\$`m XmKmMr Z\_UH\$ gnU df^amgmRr H\$br OmU An{j V Amh. V\_À`m Jm_nMm`Vr\_Y`m Z_UH\$m Pnë`m AmhV H\$m\_h Vâhr {dMmé eH\$Vm, Am{U Ê`m Pnë`m ZgVrb Va Ê`m H\$em H\$am`À`m h Jm_nMm`Vrbm gmJZ Ê`mMm AmJh Yé eH\$Vm. Jm_amOJma gdH\$ Am{U Vm{ÌH\$ A{YH\$mar`mZr MmJb H\$m\_H\$b Va Jm\_nMm`VtM H\$m_hbH\$ hmD\$Z Ê`mZm`mOZm MmJë`m [aVrZ am~dVm`Bb. _OamMm \sm`Xm`mV AmhM, Zmhr H\$m?

{Z`mOZ Amam I SçmMm àdmg:
Jmd V {Oëhm

Jm_nMm`VrZ {Z`mOZmMm Amam I Sm V`ma H\$b\_m H\$s Vm VmbH\$m Am{U {Oëømbm nmRdbm OmVm. VmbŠ`mbm VhgrbXma Am{U JQ{dH\$ng A{YH\$mar {i_Z VmbŠ`mVë`m dJdJù`m Jm\_nMm`VtM Amam I S VnmgVmV, Am{U _J VmbŠ`mMm {Z`mOZ Amam I Sm V`ma H\$aVmV.

Vmbš`mMm {Z`mOZ Amam ISm JQ {dH\$mg A{YH\$mar (âhUO
~rSrAm) `mZr H\$bšQaH\$S nmRdm`Mm AgVm.

H\$bšQa Ê`mÀ`mH\$S Ambb dJdJù`m Vmbš`mM {Z`mOZ
Amam IS VnmgVmV Am{U V EH\$Ì HséZ gnU {OëømMm
{Z`mOZ Amam ISm V`ma H\$aVmV. `m H\$m`mV V {Oëhmn[afXMr
Am{U {Oëhmn[afX AU`j \_»` H\$m`H\$mar A{YH\$mar (gr.B.Am.)
`mMr_XVKVmV.

Vmbš`mMr nMm`V g{Vr, {OëømMr {Oëhmn[afX Am{U H\$bšQa
`mZm Jm\_nMm`VrZ nmRdbë`m Amam ISçmV ^a QmH\$Vm`Bb, nU
Jm_nMm`VrZ gMdbbr H\$m`aô (eš`Vm) H\$aVm`Uma ZmhrV, Ag
H\$m`Xm gmJVm.

`mMmM AW Agm, H\$s V\_À`m Jm_nMm`VrZ Jm_g^Mm nU
gh^mJ KD\$Z H\$m`H\$b Agb, Va V\_À`m n[agamV H\$am`bm
hdrV Aer H\$m`gé H\$aU H\$m`ÚmZ ~YZH\$maH\$ Amh. âhUZM,
V_Mr Jm_g^m Am{U Jm_nMm`V J[a~mMm {dMma HséZM H\$m`
H\$ab`m gmRr Vâhr à`ÊZ H\$am`bm hdV.

Jm_nMm`V, nMm`V g{Vr Am{U VhgrbXma, H\$bšQa Am{U
{Oëhmn[afX `mZr Amnmnr H\$m`diV H\$br VaM H\$m`di da
gé hmD\$ eH\$VmV. H\$mUV H\$m`H\$ihm ihm`bm hd, `mÀ`m
Vma I m X I rb gaH\$maZ Radë`m AmhV. 'H\$nhrr`hîdmÀ`m Jm'ir'`m
gmYZ npñVH À`m\$nmMì`m ^mJm_Y`mM Vna I ngmRr ``mOZM
H\$bSa' {Xbb Amh.

ZmXUr

H\$m`gé hmÊ`mAmYr Á`mà\_mU {Z`mOZ nU hmU JaOM Amh,
Ê`mMà\_mU \_OamMr ZmXUr hmUhr JaOM Amh. ZmXUr HséZ KÊ`mM
H\$m`Jm\_nMm`VrM (âhUO ganM Am{U Jm_gdH\$`mM) Amh.

ZmXUr H\$am`Mr âhUO H\$m`, Va Á`mà_mU _bmbm em i V KmbVmZm
Vâhr {VM qH\$dm Ê`mM Zmd ZmXdVm, Ê`mMà_mU amOJma h_rMr/h_rMm
_Oa âhUZ Zmd ZmXd`m. EH\$Xm Zmd ZmXdë`mZVa nmM dfm`V ným
Zmd ZmXdmd bmbJV Zmhr.

Zmd ZmXdZ KÊ`ngmRr Vâhbm gaH\$maZ V`ma H\$bbm amOJma
h_rMm AO H\$m`H\$ EH\$ ^andm bmbJVm. hm AO Zgb Va gmU`m
H\$mJXmdagÕm AO KVbm Var MmbVm. AO ^éZ KÊ`mMr Om~Xmar
Jm_nMm`VrMr Amh, Ê`m`i Á`mZm {b{hVm dmMVm`V Zmhr Ê`mZr Zmd
H\$g ZmXd`m Agm áîZ`V Zmhr. _i amOJma h_r`mOZV àÊ`H\$
î`°\$m Zmd ñdVî nU ZmXdb OmV. \_i Zì`m, âhUOM`hmai Jm_rU
amOJma h_r`mOZV Zmd ZmXdVmZm V\_À`m H\$Q~mM Zmd EH\$Ì ZmXdb
OmV. âhUO V_À`m H\$Q~mVrb VrZ OUmZm Zmd ZmXd`m Agb, Va V
EH\$mM H\$m\$mda ZmXdb OmV.

`m H\$m\$mbm Om~H\$mS âhUVmV. Zmd ZmXdë`mMr I U âhUZ
V_À`m H\$Q~mbm h H\$mS Jm\_nMm`VrH\$SZ {i V. `m Om~H\$mSMr EH\$
H\$nmr Jm_nMm`VrH\$SnU AgV. Ê`m`i MH\$Z V_M H\$mS hadb Va
Vâhbm PambgMr \s\$ ^éZ ným h H\$mS {i eH\$V. `m H\$m\$mda
Am i I rMr I U âhUZ V_M \smQmhr bmbb AgVmV. h \smQm
H\$mtÊ`mM I M Jm\_nMm`VrZM H\$am`Mm AgVm, Zmd ZmXdUmè`m
_OamZr Zmhr, h bjmV Rdm. ZmXUr H\$am`Mm AO Am{U Ê`mZVa
{i Uma Om~H\$mS H\$g {XgV, h nT {Xb Amh.

Om~H\$mS) ~KVmZm Våhmbm {Xgb H\$s È`mV VrZ àH\$maMr nmZ
 AmhV. `mVè`m n{hè`m nmZmda AmYr àhQè`mà_mU V_À`m
 H\$Q~m~m~VMr gd _m{hVr ZmXdbr OmV. Xgè`m àH\$maÀ`m nmZmda
 Våhr H\$bè`m \_mJUr~m~VMr \_m{hVr ZmXdbr OmV. `m nmZmbm VrZ A
 Ag Zmd Amh. {Vgè`m àH\$maÀ`m nmZmda Våhmbm { _imbè`m
 amOJmam~m~VMr gd _m{hVr {Xbbr AgV. `m nmZmbm VrZ ~ Ag Zmd
 Amh. VrZ A d VrZ ~`m XmYhr àH\$maMr nmM nmM nmZ (åhUO gmYmaU
 XmZe Am i r) V_À`m Om~H\$mSÀ`m nñVH\$m_Y AgVmV, È`m _i ~arM
 _m{hVr EH\$m nñVH\$mV _nd eH\$V. `m \_m{hVrMm Cn`mJ Annè`mbm H\$gm
 hmD\$ eH\$Vm h nT g_OZ KD\$.

_hman'i engZ

Z_Zm H\$ _mH\$ - 3

amOJma nìH\$

Jm_nMm`V gH\$VmH\$:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(anA`gH\$VmH\$/Oèhm gH\$VmH\$/JQ gH\$VmH\$/Jm\_nMm`V gH\$VmH\$)

H\$Q~ ZmXUr nìH\$ H\$_mH\$:

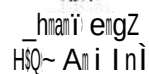
--	--	--	--	--	--	--	--

(df d ZmXUr H\$_mH\$)

_hman'i Jm_rU amOJma h_r`mOZAVJV
 amOJma _mJUme`m H\$Q~mgmRr \smQmg{hV Am i I nì - {Z amOJma nìH
 (gZ 2005-2006 V 2009 -2010)
 (nmM dfmH\$[aVn dY)

Qm:

- 1) Jm_nMm`V gH\$VmH\$ hm Xm[að` afÀ`m gd jUvrb gH\$VmH\$à_mU Agndm.
- 2) H\$Q~ ZmXUr amOJma nìH\$ H\$_mH\$_Ü` àW\_XmZ MmH\$QtV {dìr` df Xednd.
 CXm. 05-06 d nTrb nmM MmH\$Qt_Ü` AZH\$_mH\$ Xednd. CXm. 00001.

3. A0_n / A0 / B.A_n.ⁿ. bⁿ_nWu / ^gY_n bⁿ_nWu :- -----
Agèⁿ_q ✓ Aer IU Hsandr.

[illegible]

7. ganM An(U Jn gdH\$`nZr gn j n(HV H\$bbn H\$Q~nVrb anOJna nJU n`ànT i`°sMn EH\$iv \nQn.

ZmXUr H\$aUn`m àn{YH\$ne`mMr
ñdm j ar d {e,\$m

[illegible]

2. $\alpha \text{OJma} \quad \text{mJUr} \sim \text{m} \sim \text{V} \quad \text{A}\{\wedge \text{b} \mid :-$

[illegible]

{Qn: Z_Zm H\$_mH\$ 4_Yrb_mJU r AOmZgma_m{hVr ^andr.
~ 2146

Z_Zm H\$ _mH\$ - 3 ~

1. H\$Q~mMm ZnXUr nìH\$ H\$ _mH\$:

--	--	--	--	--	--	--	--

2. aOJia _mJUr~m~V A{^b I :-

A. _{hZi d df	aOJia {Xbê`n H\$Q~mVrb i`oSM Zid	aOJia {Xbbr H\$hdYr			H\$ _m Zid d {RiH\$U	हजरी पदाचा क्रमांक	प्राधिकृत अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
		mgZ	n`V	{Xdg nSbbr_Oar (e.)			
1	2	3	4	5	6	7	10

{Qn:-

1. H\$Uvhr aH\$Zi {aH\$ _m Rd Z`.
2. Xa _{h` \_m A i a naqê`nV Aibê`n EH\$U aOJiaA`n {XdgMr~aO H\$aÊ`nV`ndr.
3. Aen H\$Q~mVrb aê`H\$ gxi`igMr _{hVr ndVnU {bndr
4. Aei aH\$a H\$Q~mVrb EH\$U {V 100 {XdgMr aOJia nU Pie`nda Ver ZX bib eaz nTrb A i iV H\$ndr.
5. _mJUr _{h` \_mVrb~aO {bê`da ê`m mZid nTrb i i iV bJM nTrb \_{h` _mVrb ZXr H\$ai`nV.
6. 5 dfi H\$Vr aOJia naqê`nV`Ue`nV gd ZXr`m A{^b`nda H\$ai`nV.

_mJUr

H\$m _{i m`bm hd Agb Va ZnXUr Pmbbr Agm`bm hdr, Ê`mMr IU âhUZ Om~H\$mS {i m`bm hd, nU h nag Znhr. H\$m _{i Ê`mgmRr _mJUrMm AO ^aU JaOM Anh.

hm _mJUrMm AO âhUO Z_Zm H\$ _mH\$ Mma. hm H\$gm {XgVm h nT {Xb Anh. _mì gmÜ`m H\$mJXnda X I rb \_mJUr H\$aVm `V. _mJUrA`m AO \_Y Vâmbm nTrb JmîrMr \_{hVr Ü`bm hdr:

V_M Zmd, d`, nîmm, Om~H\$mSMm Z~a, {H\$Vr Vma I nmgZ {H\$Vr Vma I n`V H\$m _hd Anh, Ê`m Vma I m.

Vâmbm dfmVZ dJdJü`m d i r H\$m \_hd Agb, Va Vâmbm àÊ`H\$ d i r _mJUrMm AO ^aÊ`mMr JaO Znhr. df^amV H\$ihm-H\$ihm, {H\$Vr-{H\$Vr {Xdg H\$m \_bmJb`mMm AXnO KD\$Z Vâhr EH\$X_M Vg _mJUr AOmV ZnXd eH\$Vm. CXmhaUmW: _bm Znîh~a _{hV`mÀ`m n{hê`m AmRdS`mÀ`m n{hê`m Vma I nmgZ Mmî`m AmRdSçm`V, OmZdmar _{hV`mÀ`m Xgê`m AmRdSçm`mgZ \ \$~dmar gnn`V Am{U gnU E{àb d _ _{hZm H\$m _hd Anh, Ag Vâhr {bhZ XD\$ eH\$Vm.

ZmXUrà _mUM _mJUrMm AO {b{hÊ`mMr O~m~Xmar _Oamda Znhr, Va gaH\$maH\$S Anh.

_mJUrMm AO {Xê`mZVa Ê`mMr nmMndVr _{i m`bm {dgé ZH\$m, H\$maU Vâhr H\$Yr Am{U {H\$Vr H\$m \_mMr \_mJUr H\$br`mMm Vm nandm Anh. hr nmMndVr Z_Zm H\$ _mH\$ nmMÀ`m AOmda {Xbr OmV, Am{U Jm\_nMm`VrH\$SZ Vâmbm Vr _{i m`bm hdr. Z\_Zm H\$ \_mH\$ nmM CnbâY Zgb Va Vr gmÜ`m H\$mJXnda {Xbr VarX I rb Mmb eH\$V.

नमुना क्र. ४
(नियम ६ पहा)

रोजगार हमी योजनेखाली रोजगार मागणीचे पत्र

प्रति

तानिती अधिकारी, तालुका

नौदनी प्राधिकारी,

गाव तालुका

महोदय,

रोजगार हमी योजनेखाली मला रोजगार पुरविण्याची मी आपणास विनंती करतो. माझ्यासंबंधीचा तपशील पुढीलप्रमाणे -

(१) नाव

(२) पुरुष/स्त्री

(३) नौदणी क्रमांक

(४) पत्ता

मी माझरे हर्गि पेतो फी, समिती अधिकार्याने निर्देशित केलेल्या तक्रारवर मी किमान ३० दिवस काम करीन.

आपला विश्वासू,

ठिकाण

दिनांक

अजंदाराचो लही किंवा निशानो अगळा

नमुना क्र. ५
(नियम ६ पहा)

रोजगार हमी योजनेखाली रोजगारासाठी केलेल्या अर्जाची पोच

श्री./श्रीमती/कुमारी राहणार

पंचायत समिती यांचा दिनांक चा

रोजगार हमी योजनेखाली रोजगार मिळण्याबाबतचा अर्ज मिळाला. तद्वर

योजनेखाली रोजगार मिळण्यासाठी त्यांच्या नावाची नोंद

गावामध्ये झाली आहे. त्यांचा नौदणी क्रमांक

आणि नौदणीचा दिनांक आहे.

ठिकाण

दिनांक

अर्ज स्वीकारणाऱ्या

अधिकार्याची सही व पदनाम

H\$mUE`mhr H\$maUmZ Vâhmbm hr nmM { i mbr Zmhr, Var V\_À`m Om~H\$mSda hr nmM Vâhmbm { i eH\$V. H\$er V g_OZ KÊ`mgmRr \_mJ Xm I dbë`m Om~H\$mS_Yrb Xga nmZ, Á`mbm VrZ A âhQb Anh, V ~Km. `nda Vâhr H\$m _mJÊ`mgmRrMm AO H\$ihm Xm I b H\$bV, H\$ihm-H\$ihm Am{U {H\$Vr {Xdg H\$m \_m{JVbV `mÀ`m Vmar I dma ZmXr Jm\_nMm`VrZ, âhUOM Jm_gdH\$ Am{U Jm_amOJma gdH\$ `mZr H\$am`À`m AmhV. Vâhr H\$m \_m{JVbV `mMm namdm âhUZ `m ZmXr Vâhmbm dmnaVm `D\$ eH\$VmV, Ê`m\_i \_mJUr H\$aVmZm V\_À`m Om~H\$mS_Yrb VrZ A À`m H\$mJXmda Vr {bhZ i`m`bm{dgéZH\$m.

_mJUr H\$ë`mZVa Vâhr EH\$m d i r H\$\_rV H\$\_r Vrg {Xdg gbJ H\$m\_ H\$am`bm hd Ag H\$m`Xm gmJVm.

BWn`VMr \_m{hVr Vâhr ZrQ dmnabrV Va V\_À`m ^mJmV Vâhmbm Cn`mJr nSUma H\$m\_ gé ihm`bm hd. _mÎ Varhr V Pmb Zmhr, Va V_À`mH\$S H\$m\_ÚmZ EH\$hÊ`ma {Xb Amh, V âhUO,

■ ~H\$ma^Imm

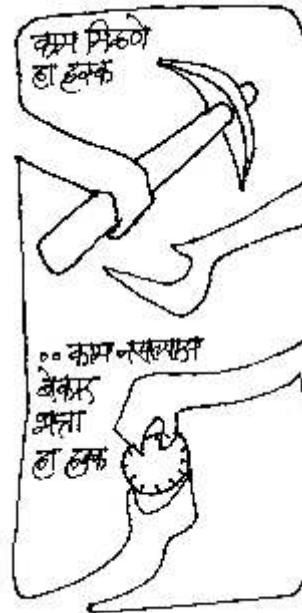
mJUr H\$ë`mZVa nYam {XdgmV Vâhmbm H\$m\_ { i mb Zmhr Va gaH\$abm\_Oambm~H\$ma^Imm Úmdm bmJVm. \_m{JVë`mZVa H\$m { i U hm Og m V_Mm h, \$ Amh, VgmM H\$m_ { i mb Zmhr Va ~H\$ma^Imm { i U hmX I rb V_Mm h, \$ Amh.

gaH\$mar `ÌUm ~H\$ma^Imm XÊ`mgmRr ghOmghOr V`ma hmUma Zmhr. V\_À`mH\$S _mJUr H\$ë`mMr nmMnmVr (Z\_Zm H\$\_mH\$ nmM\_Y qH\$dm gaH\$mar {e, \$m Agbë`m gmÜ`m H\$mJXmda) Agb Va {VMm Vâhr H\$m_

m{JVè`mMm, nYam {Xdg CbQZ
Jè`mMm nandm âhUZ dmma Hsé
eH\$Vm. È`mMà\_mU V\_À`m
Om~H\$mSdarb ZnXtMmhr Vâhr
È`mgmRr Cn`mJHê\$ eH\$Vm.

Vâhmbm ~H\$ma^Îmm mJZM
gaH\$mada X~md AmUÈ`mMr
di Ambr Va VmH\$gm_mOm`Mm
hhr Vâhmbm_m{hVr hd.
Zi`m`mOZà_mU Vâhmbm H\$m
m{JVè`mÀ`m16i`m{XdgmmgZ
{Vgmì`m {Xdgmn`V V_À`m
^mJmgmRr OdTr_OarbmJAgb
È`mMm MmWm {hñgm EdTr a,\$
~H\$ma^Îmm âhUZ {i`bm hdm. âhUO, V\_À`m ^mJmgmRr {H\$mZ
_Oar Oa ghmgîQ é`n` (66.00 é.) Agb Va È`mMm MmWm {hñgm
âhUO gmS gm i`m é`n` (16.50 é.) EdTr ~H\$ma^Îmm Vâhmbm {Vgmì`m
{Xdgmn`V amO {i`bm hdm. EH\$Vgmì`m {XdgmmgZhr Oa H\$m
{i`bm Znhr Va Vâhmbm {H\$mZ\_OarÀ`m {Zâamm {hñgm, âhUOM
{Vgmì`m {Xdgmn`V {i`bm Umè`m aH\$_À`m XîñQ a,\$ ~H\$ma^Îmm âhUZ
amO {i`bm hdm. âhUOM ghmgî é`n`\_OargmRr VhVrg é`n`
(33.00 é.) ~H\$ma^Îmm {i`bm hdm.

~H\$ma^Îmm h Annb C{Ôi`Z,\$sM Znhr, H\$maU Annè`mbm hd Amh
H\$m_, Á`mVZ Annbr H\$di AmOMrM Znhr, Va CÚMmrhr gm`hmBb.
Vr îhndr`mgmRr ~H\$ma^Î`mMm AmJh YaU, hm gaH\$mada X~md

AnUm`Mm EH\$\_hîdmMm Cnm`Ag eH\$Vm.

Annè`m\_hmamî amÁ`mV JS{Mambr {OëømVrb dSgmXgmBJO
VmbŠ`mVrb\_OamZr ~H\$ma^Îmm {i`mdm`mgmRr Vâ~b ~mdrg df
H\$mQmV H\$g bTdbr, È`mZVahr`m{ZH\$m bmbJbm Znhr, nU È`mZ
{Zame Z hmVm`m\_OamZr hm`H\$mQmV nÝhm Ynd KVbr Am{U A Ia
È`mZm ~H\$ma^Îmm {Xbm Omdm Agm H\$mQmZ AmXe {Xbm Amh.
ghOngOr ~H\$ma^Îmm {i`bm Znhr Va È`mMm AmJh YaVmZm Vâhmbm
h CXmhaU_m{hVr hd. _Ü`àXe, {~hma, Am[agm Aem BVa H\$mhr
amÁ`m\_Y\_î amîr`Jm_rU amOJma h_r`mOZda H\$m\_H\$aUmè`m
_OamZr ~H\$ma^Îmm {i`dbm Amh, Am{U gaH\$mar`îUbm nTÀ`m di r

3. H\$m_gé Pmë`mda b j mV Rdm`À`m Jmîr

i da H\$m_gé H\$am`bm^mJ nmSb Amh, h
dH\$AmSa: H\$m_gé Pmë`mMr gMZm

नमुना क्र. ७

(नियम ७ पहा)

रोजगार हमी योजनेखाली मंजूर केलेल्या कामावर रोजगार
सागणान्यास पाठविण्याबाबतचे पत्र

प्रति

श्री./श्रीमती/कुमारी

नोंदणी क्रमांक

गाव

पंचायत समिती

संदर्भ :- रोजगार हमी योजनेखाली रोजगारासाठी केलेला आपला
दिनांक चा अर्ज

कृपया हे पत्र मिळाल्यापासून ७ दिवसांच्या आत खाली नमूद केलेल्या कामाच्या
ठिकाणी अंमलबजावणी अधिकाऱ्यास (किंवा त्याच्या प्रतिनिधीस) रोजगारासाठी
भेटावे,

.....

.....

ठिकाण :

दिनांक :

समिती अधिकाऱ्याची सही

सूचना :- उपर्युक्त कामाच्या पंचायत समिती स्तरावरील अंमलबजावणी
अधिकाऱ्यास या पत्राची प्रत शेरा लिहून पाठवावी.

Zì`m `mOZV, VgM _i amOJma h_r `mOZV _OamZr _mJU
H\$è`m g\_ñQaM Omhra dmmZ H\$aÈ`mV `md Aer VaVX H\$bbbr Anh. hr
VaVX AmnU dmnabr Va_ñQa_Y H\$bbm/Pmbbm KmQm i m bJM CKS
hmD\$ eH\$Vm.

_ñQa hm _OamgRr I n _hîdmMm H\$mJX Anh, H\$maU Vâhr Zì`m
`mOZda {H\$dm \_i `mOZda I am I a H\$m _H\$bV H\$m, Am{U {H\$Vr {Xdg
H\$m _H\$bV, `mMm namdm âhUO _ñQada bmbbr V_Mr hOar. hm
namdm Vâhmbm H\$gm Am{U H R dmnâVm `Bb h Vâhmbm gm`r-gdbVr
Am{U _Oar `m~m~VMr \_m{hVr dmmVmZm b j nV `Bb.

gm`r

_i amOJma h_r `mOZà\_mUM Zì`m amOJma h_r `mOZVhr
_OamÀ`m gm`rMm nU {dMma H\$bbm Anh. `mOZAVJV I mbrb gm`r
nadè`m OmU An{j V Anh :

? H\$m _mÀ`m {RH\$mUr {nÊ`mM nmUr: _OamZm {Xdg^a nab BVH\$
{nÊ`mM nmUr CnbâY H\$éZ XU hr gaH\$maMr O~m~Xmar Anh.

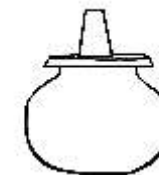
? gmdbr: XnmaÀ`m OdUngmRr EH\$VmgmMr g År Am{U

OdU - {d I mVrgmRr gdmZm eS KmBZ qH\$dm {H\$_nZ PmSma`m
gmdbrMr gm` H\$m \_mÀ`m {RH\$mUr Agbr nm{hO.

? I Sr \mSVmZm KmBm`M Mî\_: Sm i I am~ h m D\$ Z`
`m g m R r Mîâm _m \ \$ V {Xb OmVmV.

h CýhmV KmBm`À`m Mîâ`mà_nU OmS H\$mMmM
AgVmV. H\$m _mMr A_b~OmdUr H\$aUmè`m
`ÏUZ, âhUO Jm\_nMm`V, gmdO{ZH\$
~mYH\$m _d H\$fr I mV B. `ÏUZ V nadm`M
AgVmV.

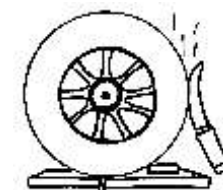
? hË`mamZm Yma bmdm`M ^mS: _OamZm Oa
hË`mamZm Yma bmdZ ÿ`m dr bmbbr, Va àË`H\$
hË`mangmRr EH\$én`m ^mS {Xb OmV.

? hË`mamM d {nÊ`mÀ`m ^mSçmM ^mS:
Oa _OamZr ñdV:Mr hË`ma, VgM nmUr ^éz
RdË`mMr ^mSr dmnabr, Va Ë`mMhr à{V{XZ
EH\$én`m EdT ^mS _OamZm { i U An{j V
Anh.

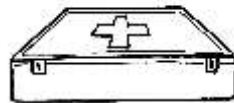

? hË`ma hr amOJma h\_rÀ`m H\$m _mda bmbJumar
H\$mUVrhr hË`ma, CXm. \mndS, {QH\$md,
K_b, hmVmSm `mgma I r Ag eH\$VmV. H\$m \_mÀ`m
{RH\$mUr hË`ma CnbâY AgZhr _OamZr
ñdV:Mr hË`ma dmnabr Varhr Ë`mZm Ë`m
hË`mamM Am{U JaOZgma Yma bmdË`mM ^mS

{ i m`b mhd.

? È`mMà\_u nmUr ^éZ RdÊ`mMr ^mSr H\$mUÈ`mhr YmVMr/_mVrMr

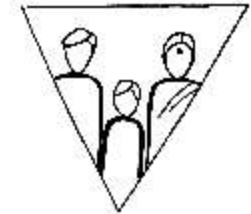

b m J V A g | b , V a
È`mÀ`ngmRr NmdUr Am{U ahmÈ`mÀ`m
B V a
gm`r gaH\$mZ H\$mam`À`m AmhV.

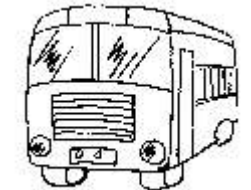

? AnfYmnMmamMm I M: _OamZm H\$m _nda A g V m Z m
AnKmV hmD\$Z X I mnV Pmb rVa OdT {Xdg È`mZm
Xd m I mY`mV Omd b mJb VdTçm {Xdg mMr AYu _Oar
Am{U AnfYmnMmamMm I M { i m`b mhd m.

? ZH\$gmZ^anmB d AZXmZ: E I mÚm _Oam b m
H\$m _H\$aVmZm AnKmV hmD\$Z AnJÊd
Am b Va é. 5,000 (nmM hOma) ZH\$gmZ^anmB
{Xbr Omdr. Oa XXdmZ E I mÚm _Oa ór dm
néf mMm H\$m _nda AgVmZm È` Pmb m, Va
È`m i`°\$sÀ`m dma g H\$Q {~`mZm
é. 50,000/- (nBmg hOma) EdTr a, \$
gmZJh AZXmZ {Xbr Omdr. _OamÀ`m _bm~m~V H\$m _nda
AgVmZm X I mnV, AnJÎd qH\$dm È` mnH\$s H\$mhr KSè`mg, Aer
ZH\$gmZ^anmB qH\$dm _OamgmRr b mJ AgUmè`n VaVXr
È`mÀ`ngmRrhr b mJ AmhV.

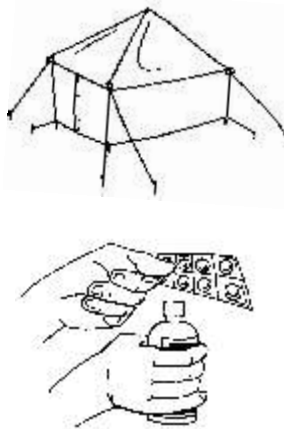

`mVbr H\$mUVrhr gm` { i dÈ`ngmRr
Våhm b m OmVrMm, OY`mMm qH\$dm d`mMm
Xm I b m XÈ`mMr JaO Zmhr. V\_À`mOd i
Om~H\$mS AgU Am{U È`mda d i m d i r ZnXr

H\$bë`m AgU nag Anh

_Oa ór - néfMm BVH\$m {dMma ~KZ AnÍM` dmQb Zm Vâmbm?

Vâhr OdT H\$m_ H\$bV Ê`mMr _Oar Vâmbm { i mbr Anh H\$s Zmhr
h _ñQa âhUOM hOarnÎH\$ndéZ Vâmbm VnngVm `D\$ eH\$V.
_mÎ_ñQa Vâmbm hd Vihm V_À`m Vmã`mV ZgV, V_M Om~H\$mS _mÎ
V_À`m Vmã`mV AgV. AmYr gm{JVë`mà mU Vâmbm { i mbë`m
amOJmam~m~VMr gd _m{hVr Om~H\$mSÀ`m VrZ ~`m nmZmda ^abr
Om`bm hdi. nm Z\_Zm nmnm EH\$Xm ~{RVbV, va E`mua nmnmOmVr
_m{hVr ^abr Om`bm hdi h Vâmbm {Xgb. V\_À`m H\$Q~mVrb H\$mUE`m
î`°\$bm H\$ihmrmgZ H\$ihmn`V amOJma { i mbm, Ê`m gmRr (âhUO {H\$Vr
{Xdgm gmRr) {H\$Vr amOJma { i mbm, H\$mUE`m H\$m gmRr, H\$mUE`m
{RH\$mUr V H\$m_ Pmbb hmV, Ê`m H\$m gmRr Rdbë`m
_ñQa/hOarnQmMm H\$m_mH`m gd \_m{hVrMm Ê`mV g_mde Anh, EdTM
Zih, Va _m{hVr ^aUmè`m emgH\$s` A{YH\$mè`mMr ghrX Irb Ê`mnT)
AgU An{j V Anh. _ñQa ~X hmD\$Z _OardmQn hmVmZm V_À`m
Om~H\$mSdarb Z_Zm VrZ ~da àÊ`H\$ H\$mb\_\_Yrb \_m{hVr Ê`mMd i r
^abr OmV Anh Zm, h Vâhr Vnng eH\$mB. \$

_mO_mn

_OarÀ`m OmSrZ \_mO\_mnmMm {dMma H\$am`bmM hdm. EImUm
_OamZ qH\$dm _OamÀ`m JJZ {H\$Vr H\$m_ H\$b h gaH\$mar B{O{ZAa
(A{^`Vm) \_mOVmV, Ê`mbmM _mO_mn âhUVmV. _OarMm {hem~`m
_mO_mnmZgma H\$bM OmVm.

nmUr ^aU, amnmZm nmUr KmBU, _bmZm gm^i U, _bmM XJS

n[a_S i EH\$: 72 é.

n[a_S i XmZ: 70 é.

n[a_S i VrZ: 68 é.

n[a_S i Mma: 66 é.

Varhr È`mM {ZpíMV \_mO \_mn H\$aU eŠ` AgV. CXm. I È I mXU, añVn
~mYU, Vi, Ma I mXU, ~mY KmBU, {d{ha I mXU B. Aem H\$m _mM
_mO _mn OdT hmBb VdTir _Oar {Xbr OmV.

_mO _mn {~ZMH\$ Pmb VaM _OarMm {hem~ ~am~a hmD\$ eH\$Vm.
_mO _mn H\$g H\$am`M `mM {Z` \_engZmZ RadZ {Xb AnhV. Annë`m
_hman`i amA`mV H\$R SmJa, H\$R gnmQ _m i amZ, H\$R XmQ OJb, H\$R
_IaQr PSn, H\$R _D\$H\$m i r _mVr, H\$R H\$RU I SH\$ Aer I n {d{dYVn
Anh. hr {d{dYVn b j mV KD\$Z An{U dJdJü`m H\$m \_mZm b mJUma H\$`i
b j mV KD\$Z àÈ`H\$ H\$m _ngmRrM Xa Radbb AnhV. h Xa RadVmZn
_VQ, ñ¹\$Aa _VQ, _rQa, {H\$b _rQa Aer _mn È`m-È`m H\$m _mZgma
dmnabr AnhV. àhUO àÈ`H\$ _VQ, ñ¹\$. _VQ, _rQa, {H\$. _r., ~mg B.
_mnmm Xa ñdVInU Rabbm AgVm. h gd Xa XanIH\$
_ZmdA`m engH\$s` nñVH\$mV {Xbb AgVmV. h nñVH\$ Våhmbm gMYZ
npñVH\$A`m edQr nmZ H\$ \_mH\$ 64 V 80 da ~Km`bm { _i b. h XanIH\$
V _A`m Jm \_nmM`VrH\$Shr AgU An{j V Anh.

`m nñVH\$mV àÈ`H\$ àH\$maA`m H\$m _mgmRr AmR àH\$maM Xa {Xb
AnhV Ag Våhmbm {Xgb. Mma n[a _S i mM Mma Xa, {edm` àÈ`H\$
n[a _S i mgmRr AZg{MV O _mVr j I An{U SmJam i ^mJmgmRrM dJ i
An{U BVa ^mJmgmRr dJ i, Ag XmZ àH\$maM Xa {Xbb AnhV.
àhUOM àÈ`H\$ n[a \_S i mgmRr XmZ `mà _mU Mma n[a _S i mgmRr AmR
àH\$maM Xa {Xbb AnhV. AZg{MV O _mVr j I An{U SmJam i
^mJmgmRr Xa h BVa ^mJmgmRr AgUmè`m Xanin j OmñV AnhV, Aghr
Våhmbm {Xgb. V _Mm ^mJ H\$mUE`m n[a _S i mV Anh, h H\$g
Am i I m`M h AmYrM {Xbb Anh. È`m{edm` Vm AZg{MV O _mVr j I
q H \$ d m S) m | | J a m i

^mJmV `Vm H\$m h Våhmbm ~Km`M Agb, Va engZmZ `m XmYhr
àH\$maA`m ^mJmgmRr H\$bbr `mXrhr `m gmYZnpñVH\$A`m nmZ H\$ _mH\$
83 da {Xbbr Anh. hr `mXr ~KZ V \_A`m JmdmgmRr H\$mUVm Xa b mJ
A m h ,
h Våhr Rad eH\$Vm.

V _M H\$m H\$mUE`m XamZama mOb OmV Anh \_mO \_mn H\$aUmè`m
A{YH\$mè`mH\$S h XanIH\$ Anh H\$m, E`mV {Xbè`m XamZgmaM _mO _mn
hmV Anh Zn, XanIH\$mZgmaM {hem~mM J{UV H\$m _mA`m {RH\$mUr
gmSdZ Xm I db Anh Zn, h Våhr XanIH\$maA`m _XVrZ VnmGZ ~K
eH\$Vm. XanIH\$ dmMU gédmVrbm OS Jb Var h i h i gd`rZ V O _
eH\$b.

`m{edm`, _OamZm {Xgb Aem arVrZ H\$m _mA`m {RH\$mUr JSm i r
_Vù`mda/dhrda Mmb Agbè`m H\$m _mMm Xa {b{hbbm Agmdm,
_Oar H\$er _mObr OmUma `mM CXmhaUhr _OamZm g _Ob Aem
arVrZ `m \_Vù`mda H\$ÉZ Xm I dbb Agmd, Ag H\$m`Xm gmJVm.
V _A`m H\$m \_mA`m {RH\$mUr Agm _V i m bmdbbm Agmdm `ngmRr Våhr
AnJh Yé eH\$Vm. {OW _V i m bmdU eŠ` Zgb, {VW H\$mJXr/nÇ`mMm
~mS bmdbm Varhr MmbV, _m i Vm _OamZm ghO {Xgb An{U dmMVm
`Bb Agm Agm`bm hdm. Våhmbm { _i Umè`m \_OarMm {hem~ `m
Z _Y`mà`m CXmhaUma _mU H\$bmbm Anh H\$s Znhr h Våhr VnmGZ ~K
eH\$Vm, Á`mZm {b{hVm dmMVm `V Znhr Aem _OamZmhr Vm g _OmdZ
gmJ eH\$Vm. `m \_Vù`mda qH\$dm H\$mJXr ~mSda H\$m` \_m{hVr Agm`bm
hdr h nT Xm I db Anh.

AnVm`VMr \_m{hVr dmMVmZm Våhmbm dmQb Agb H\$s `mVè`m
~è`mM Jm`r Va _i amOJma h _r `mOZà \_mU AnhV. Zì`m `mOZV

{def dJi Ag H\$m` Anhí? Zì`m `mOZV \_OamÀ`m hmVr Om~H\$mSgma I _hîdm gmYZ {Xb Anh, {ed`m Jm\_nMm`V Am{U Jm_g^m `mZm {Z`mOZmM A{YH\$ma { i mbb AnhV, h Va AnnU AmVmn`V~{KVb Anh. `m{ed`m, -

? H\$di RadÊ`mM qH\$dm VnmgÊ`mMM Zìh Va, `mOZgmRr \_Oa Pmbbm ngm âhUOM {ZYr dmnaÊ`mMX Irb A{YH\$ma JmdH\$è`mZm { i mbb AnhV.

? `mOZÀ`m {Z`mOZmngZ V \_è`mZm`V àÊ`H\$ Qßß`mda ñWm{ZH\$mMm OmñVrV OmñV gh^mJ Agmdm Agm à`ÊZ H\$bbm Anh.

? _OamÀ`m VH\$matMr X I b KVbr Omdr `mgmRr H\$mhr `ìUm {Z_mU H\$bbm Anh.

? `mOZ~m~VMr gd àH\$maMr \_m{hVr \_Oamn`V nmMdr `mgmRr H\$mhr VaVXr H\$aÊ`mV Amè`m AnhV.

Jm_nMm`Vrbm{ZYrdmnamMm A{YH\$ma

{ZYr âhUO ng. Amnè`m \_hmaní) amÁ`mVè`m \_i amOJma h\_r `mOZM Am{U _hmaní) Jm_rU amOJma h_r `mOZM \_hîdm dJ i nU âhUO {ZYrMm Z gnUam gmRm. Agm Z gnUam gmRm Anh âhUZM amOJma h\_r `mOZVè`m h_rbm AW Anh.

{ZYrH\$RZO_m hmVm?

O_bb ng H\$YrVar gnUamM. _J _i amOJma h_rMm qH\$dm Zì`m `mOZgmRr O_bb ngm H\$gm H\$m` gnV Zmhr? hm ngm, âhUOM {ZYr H\$RZO\_m hmVm h g\_OZ KVb H\$s`m àíZmM Cîma { i b.

ZmH\$ar-YXm H\$aUmè`m Am{U Ram{dH\$ {Z`{V Cĕnĕ AgUmè`m gdmZm gaH\$maH\$S H\$a ^amd mJVm, h Vâmbm \_m{hV Agb. `m H\$am_Ybm _mRm ^mJ _i amOJma h_rÀ`m Zmd O\_m H\$bm OmVm. ZmH\$ar-YXm H\$aUmè`m bH\$mmr g>`m ~arM Agè`mZ È`mÀ`mH\$SZ O_m hmUmè`m H\$amMr a,\$\_hr ~arM \_mRr, âhUO Od i Od i EH\$ hOma nmMe H\$mQr EdTr AgV. VdTrM a,\$\_amÁ` emgZmZ O_m H\$am`Mr A g V .
Ha Xadfu O_m hmV AgVmV, {ed`m AmYrÀ`m dfuMm {e,,H\$ {ZYrhr È`mVM O\_m hmV AgVm. È`m _i Xadfu {ZYr_Y Zì`mZ ^a nSV AgV. Aem àH\$ma _i amOJma h_rMm {ZYrgmRm

_hmaní) Jm_rU amOJma h_r `mOZm

H\$m_m Zmd: _____ {RH\$U: _____

A_b~OmdUr `ìUM Zmd: _____

gé Pmè`mMm {XZnH\$: _____

_Oa g>`m - {ó`m: _____ néf: _____

_OarMm Xa: à{V {XZ -- én` (n[a\_S i --, SmJam i j ì / OZOmVr Cn`mOZn / BVa à _mU)

H\$. H\$m_mMm àH\$ma _Om`M _mn Xa é.

1) {dhra I mXB KZ_rQa 40.30

2) _____

EH\$ KZ_rQa I mXH\$m _Pmb Va darb XanZ 40é. 30 ng _Oar Xa {Xder nSb, Oa EH\$m {XdgmV nmM KZ_rQa I mXH\$m _Pmb Va, 40.30 X 5 = 201.50 (én` XnZe EH\$, ng nPng) EdTr _Oar nSb.

4. Zì`m`mOZM dJ i nU

H\$Yrhr gnV Zmhr. Zì`m`mOZgmRrX I rb hmM {ZYr dmnabm OmVm. {edm` H\$D gaH\$maH\$SZ {ZdS Pmbè`m {Oèøm_Ü` e^a {XdgmZm nab BVH\$m {ZYrhr {Xbm OmVm. Zì`m`mOZÀ`m 18 {OèømgmRr `mà\_mU H\$D gaH\$maMm {ZYr Am{U \_i amOJna h\_r`mOZMm {ZYr _Oa Pmbbm Anh.

{ZYr H\$mUr, H\$gm dmnam`Mm?

Zì`m`mOZZgma {ZYr dmnàÈ`mM A{YH\$ma Jm\_nMm`Vrbm XÊ`mV Amh AnhV. àÈ`H\$ Jm_nMm`VrgmRr \_Oa Pmbè`m EH\$U {ZYrÀ`m H\$\_rV H\$\_r {Zåå\_r (50%) a,\$\_ Jm\_nMm`VtZr dmnabr nm{hO Agm {Z`\_Amh. àhUO, Jm\_nMm`VtZm H\$d i {Z`mOZMmMm Zmhr Va {ZYr dmnàÈ`mM A{YH\$maX Irb _i mbbm Anh.

Jm_nMm`VtZm {ZYr H\$gm _i Vm?

{ZYr _i È`mgmRr àÈ`H\$ Jm_nMm`Vrbm ganM d Jm\_gdH\$`m XmKmÀ`m g`°\$ Znd ~H\$V I mV CKSmd bmJV. Xadfu _Oa Pmbbr a,\$_`m I mÈ`m_Y O_m hmV. hr a,\$_ dmnéZ Jm_nMm`Vrbm H\$m\_gé H\$aVm`VmV. `m{edm`_OamZm Úm`À`m _OarÀ`m aH\$\_Mm MH\$X Irb Jm\_nMm`VrÀ`m Znd ~H\$V O\_m hmVm. È`mgmRr Jm_nMm`VrZ ~X H\$bb`ñQa VhgrbXnamZr VnmgZ Am{U ghr H\$è\$Z {Oèhm{YH\$mè`mH\$S nmRmd bmJV.

AmnU H\$m`Vnmgm`M?

Våhbm _m{hV Anh, H\$s AZH\$ KmQm i nemgmRr hmVmV. V

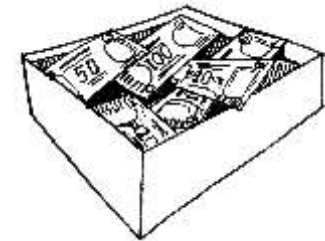
Qm i`mM AgVrb, Va nemM i`dhma I bnUmZ ihm`bm hdV. Zì`m`mOZVrb nemM i`dhma I bnUmZ ihndV`mgmRr Våhr H\$hr Jm`r VnmgZ ~K eH\$mb. CXmhaUmW,

? V_À`m Jm\_nMm`VrZ ~H\$V I mV CKSb Amh H\$m? H\$mUÈ`m?

? `m I mÈ`m_Y {H\$Vr a,\$_ _O_m Pmbr Anh? _mJrb dfmMr {H\$Vr? `m dfugmRr {H\$Vr?

? _OarnmQr Xa nYadSçmbm Jm_nMm`Vrbm {H\$Vr aH\$\_Mm MH\$ { \_i mbbm Anh? È`mVbr {H\$Vr a,\$_ _OamZm dmQbr Jbr? {H\$Vr a,\$_ {e,,H\$ Cabr?

? Jm_nMm`VrZ {Z`_VnU O_m I M {b{hbbm Anh H\$m? Jm_g`m_Y Vm d i n d i r dmMZ Xm I d b b m Anh H\$m?

àÈ`j VnmgVmZm, AOZhr H\$hr Jm`r VåhbmZ, \$m gmVrb.

gm_m{OH\$ AH\$ j U

àhUO H\$m`?

AH\$ j U àhUO Vnmgu. `mbm BJO rV Am{SQ Agmhr eåX Anh. {OW {OW nemM i`Šhma hmVmV {VW {VW, àhUO ~H\$V, gaH\$mar H\$mÈ`m\_Y, dJdJù`m gñWm_Y Ag Am{SQ hmV. h Am{SQ H\$aÈ`mM H\$m\_È`mgmRr I mg{e j U KVbè`m bmH\$mZr H\$am`M AgV. gm_m{OH\$ AH\$ j U qH\$dm Am{SQ H\$aÈ`mgmRr \_m I H\$hr I mg{e j U KÈ`mMr JaO

ZgV, H\$maU hr VnmGUr Jm_g^Z, âhUO JndmVrb gdgm_mÝ`
JmdH\$è`mZr H\$am`Mr AgV.

Jmdg_mOmZ H\$am`Mr VnmGUr âhUZ `mbm gm_m{OH\$
(gmec) AH\$j U (Am{SQ) AgâhUVmV.

H\$mUr H\$am`M?

Zì`m`mOZZgma Jm_g^bm gm_m{OH\$ AH\$j UmMm A{YH\$ma XÊ`mV
Ambbm Amh. Jm_g^_YZ VhgrbXma qH\$dm JQH\$m`H\$_
A{YH\$mè`mÀ`m CnpñWVr_Y gm_m{OH\$ AH\$j U g{Vr ñWmnZ ìhm`bm
hdr. `m g{Vr\_Y gmYmaUnU drg gXñ` Agm`bm hdV. Ê`mV
OmñVrV OmñV g»`m àË`j _OamMr Agm`bm hdr. `m _Oam_Y
Am{XdmgR Am{U X{bV Ae m I è`m JaOMm, {defH\$éZ \_Oa {ó`mMm
g_mde Agm`bmM hdm.

H\$g H\$am`M?
gm m{OH\$ AH\$j U g{ VrM H\$m_ nTrbà_mU Mma QBS`m_Y
{d^mJb Anh:

H	Qbm	Jm_nMm`VrMr H\$m_	gm_m{OH\$ AH\$j U g{ VrMr H\$m_
1	ndV`mar	gd j U H\$aU, H\$m_ hd Anh Aem_OamMr `mXr H\$aU, Vr Jm_g^V gmXa H\$aU, ZnXUr H\$ÉZ KU	JaO_OamMr Znd`mXrV AmhV`mMr I mTr H\$ÉZ KU, JaOZgma~Xb gMdU, A{V_`mXrbm_mY`Vm XU
2	{Z`mOZ	_Oag>`m An{U Jm_nMm`V j j mÀ`m JaOm b j mV KD\$Z, g~{YV I mÉ`mÀ`m_XVrZ H\$m_mMr `mXr V`ma H\$aU, {Z`mOZ Amam I Sm V`ma H\$aU, Vm_OargmRr VmbS`mbm nRdU	H\$m_mÀ`m `mXrV JaOZgma ~Xb gMdU, {Z`mOZ Amam I Sm VnmgZ É`mbm _Oar XU, ndV`mar d {Z`mOZ`mÉ` arVrZ Pmb Anh Zn, `mMr ZnX RdU
3	A_b~OmdUr	H\$m_d i da gé H\$aU, H\$m_mÀ`m {RH\$mUr Andí`H\$ g{dYm nadU, _OamÀ`m VH\$mar ZnXdU, H\$m_gé H\$aUmé`m`iUmZn ng d _OamZn Xa nYadSçmbm _Oar XU, gd {hem~ ~ind i r Jm_g^_Y Onhra	_OamZn gd g{dYm d _Oar d i da { i V AmhV Zn, _ñQa ZrQ^ab OmV Anh Zn, _Om d _OarM dmQn {Z`mà_mU hmV Anh Zn h VnmgU.
4	_ë`_mnZ	nU Pmbë`m H\$m_mMm Ahdmb {Oëhm{YH\$mé`mZn nmRdU, É`mbm gm_m{OH\$ AH\$j U g{ VrMm Xm I bm OmSU	H\$m_g_mYmZH\$maH\$ arVrZ nU Pmbr AnhV H\$m`mMr nhmUr H\$aU, Vgm Xm I bm Jm_nMm`VrH\$S XU

h Mma Qŕn n{hbV Va Vâhmbm {Xgb H\$`mOZÀ`m gédmVrnmgZ
edQn`V gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ VrMr ^{ H\$m _hîdmMr Anh.

gaH\$mar A{YH\$mè`mZm ~mbmdZ È`mÀ`m CnpñWVr_Y _OamZm
È`mÀ`m VH\$mar _mSm`bm gmJU, ZmXUrÀ`m dir Jm_nMm`V
gXñ`m~am~a Jm\_nMm`V j ìmV\`sar _maU, di mdir Jm_g^m ~mbmdZ
È`mV \_ñQa dmMZ H\$aU Ag H\$m`H\$_gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ Vrbm KVm
`Vrb. È`mVZ _Oam_Y `mOZMm H\$ma^ma Z, \$s H\$gm MmbVm `m~m~V
OmJéH\$Vm {Z_mU hmBb.

A{YH\$ma?

gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ Vrbm E I mXm {ZU` KÈ`mM qH\$dm H\$mr
H\$madmB H\$aÈ`mM ñdvÌ A{YH\$ma ZmhrV. nU, gm_m{OH\$ AH\$ j U
g{ VrM âhUU b j mV KU Jm_nMm`VtgMrRr ~YZH\$maH\$ Anh.
Jm_nMm`VrÀ`m Ahdmmbm gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ VrMm Xm I bm
OmSbm Agb VaM {Oèhm{YH\$mè`mZr Jm\_nMm`VtgMrRr {ZYrMm nTMm
hám _Oa H\$amd Aghr H\$m`Xm gmJVm. âhUZM Vâhr H\$aV Agbè`m
H\$m_mMr VnmgUr H\$è\$Z, gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ VrZ hm X I bm {Xbm
Agè`mMr I mîr H\$è\$Z ;`m`bm {dgê\$ZH\$m.

ñWmnZ H\$aÈ`mMr O~m~Xmar H\$mUmMr?

JndnmV i rda gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ Vr ñWmnZ H\$aU hr VhgrbXma
qH\$dm JQH\$m`H\$\_A{YH\$mar `mMr O~m~Xmar Anh. Va {Oèhm nmV i rda
{Oèhm{YH\$mè`mÀ`m H\$Mar_Y gm_m{OH\$ AH\$ j U H\$j V`ma H\$aU hr
{Oèhm{YH\$mè`mMr O~m~Xmar Anh. JndnmV i rdarb gm_m{OH\$
AH\$ j U g{ È`mM AhdmB EH\$Ì H\$éZ {OèøMm gm_m{OH\$ AH\$ j U

AhdmB V`ma H\$aÈ`mM H\$m _{Oèhm gm_m{OH\$ AH\$ j U H\$j mV
hmU An{j V AgV.

Vâhr H\$m`H\$é eH\$mb?

nTrbà_mU àíZ di mdir {dMmê\$Z Vâhr gaH\$mar `ÌUma X~md
AmU eH\$mb.

- ? Jm_nMm`VrZ gm_m{OH\$ AH\$ j U g{ Vr ñWmnZ H\$br Anh H\$m?
- ? È`mV _Oa ór-néfmM gm_de H\$bm Anh H\$m?
- ? g{ Vr ñWmnZ Pmbbr Agb, Va `mOZ~m~V dJdJ i {ZU`
KVmZm g{ VrM _V {dMmamV KVb OmV H\$mi?

Zì`m `mOZMm H\$ma^ma `m` arVrZ Mmbmdm `mgMrRr gm_m{OH\$
AH\$ j U h _hîdmM gmYZ Ag eH\$V. È`mgMrRr gm_m{OH\$ AH\$ j U
g{ Vr J[a~mM àíZ _nS eH\$Umar Agmdr `mgMrRr Vâhr à`EZ H\$é
eH\$Vm Am{U gm_m{OH\$ AH\$ j UmM gmYZ nana dmnéZ V_À`m
n[agamVbm `mOZMm H\$ma^ma VâhrM gYmé eH\$Vm.

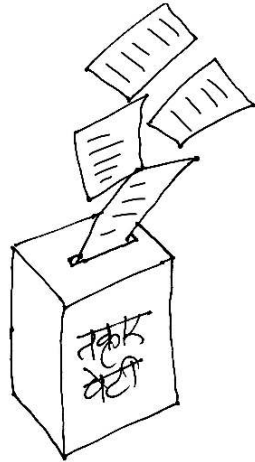
■ VH\$ma {ZdmaU `ÌUm

`mOZV H\$mUr, H\$m` Am{U H\$ihm H\$am`bm hd h {b{hbb Anh.
nU, Vg Pmb Zmhr Va H\$m`? `mM Cîma XÈ`mM à`EZhr Zì`m `mOZV
H\$bbm Anh. CXmhaUmW: I a Va Vâhmbm Zmd ZmXdè`mZVa Om~H\$mS
{_i m`bm hd, nU {\_i mbb Zmhr, Va H\$m`? Aem dir Vâhr VH\$ma
ZmXd eH\$Vm.

VH\$ma H\$er ZmXd`mMr?

Zì`m `mOZà_mU VH\$ma ZmXdÈ`mgMrRr gaH\$maZ EH\$ VH\$manQr
Rdm`Mr Anh. hr VH\$manQr V\_À`m Jm_nMm`Vr\_Y, VgM VmbS`mÀ`m

{RH\$Ur nMm`V g[Vr Am{U
VhgrbXma `mÀ`m H\$MarV d
{OëømÀ`m {RH\$Ur H\$bŠQa
Am{U {Oëhmn[afX `mÀ`m H\$MarV
Agm`bm hdr. hîdmM âhUO,
Vr gdmZm ghO {Xgb Aem
{RH\$Ur hdr.

`m VH\$manQrV Vâhr V\_À`m
VH\$mar {bhZ QmH\$ eH\$Vm. Vâhmbm {b{h{v{v m v zgu, va Vâhr
Jm_gdH\$ qH\$dm ganMmZm V_Mr VH\$ma ZmXdZ ċ`m`bm gmJ eH\$Vm.

V_À`m Jm\_nMm`Vr_Y, VgM VmbH\$m Am{U {OëømÀ`m
H\$Mè`m\_Y gdmZm ghO {Xgb Aem {RH\$Ur `m VH\$manQçm Rdbè`m
AmhV H\$m, h Vâhr VnmgZ ~K eH\$Vm.

`m{edm`, _OamZm VH\$mar _mSVm `mî`mV Am{U È`m Vm~SVm~
gmSdè`m Omî`mV `mgmRr Jm\_g^À`m _mÜ`mVZ didir
OZgzdmB KVbr OmU An{j v Amh.

VH\$ma H\$mUmH\$S ZmXd`Mr?

Jm_nMm`Vr-ôb VH\$ma Agb, Va VhgrbXma/JQH\$m`H\$_
A{YH\$mar `mÀ`mH\$S).

JQH\$m`H\$\_ A{YH\$mè`m~m~V, VmbH\$m Am{U {OëhmnV i rdarb
BVa A{YH\$mè`m~m~V Agb Va {Oëhm{YH\$mè`mH\$S.

JmdnVirdaÀ`m VH\$matMr dida Xib KVbr Omdr `mMr
O~m~Xmar H\$m`ÚmZ JQ H\$m`H\$_ A{YH\$mè`mH\$S (Am{U È`mMr Z_UH\$

PmbrM Zgb Va amOJma h_rM H\$m_ ~KUè`m VhgrbXmanH\$S)
gmndbr Amh.

VH\$ma H\$emV ZmXdbr Omdr?

VH\$mar ZmXdÉ`mgmRr `m àÈ`H\$ nmV i rdarb H\$MarV EH\$ ZmXdhr
Rdbr Omdr. `m ZmXdhrV g~{YV A{YH\$mè`mZr H\$mUVr VH\$ma,
H\$mUmH\$SZ, È`mda H\$m` Cnm` H\$b`m `mM Vnerb Vma IgH\$Q
ZmXd`m AmhV.

V_À`m Jm\_nMm`Vr_Y, VgM VmbH\$m Am{U {Oëhm nMm`Vr_Y
hr ZmXdhr Amh H\$m, Agbr, Va Vr dmnabr OmV H\$m, h Vâhr
VnmgZ ~K eH\$Vm.

VH\$ma H\$ihm gmSdbr OmUma?

V_À`m VH\$marMr Xib gmV {XdgmV KVbr Jbr nm{hO,
Ag H\$m`Xm gmJVm.

XS?

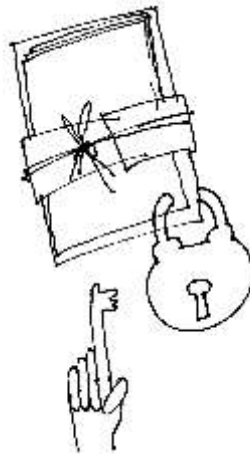
^imMma CKSH\$sg Ambm Va g~{YV î`°\$bm EH\$ hOma én`mn`V
XS ^andm bmbJb, Ag `m Zî`m `mOZV âhQb Amh. hr a,\$_ AJXrM
{H\$aH\$m i Agbr, Var VdTr Var ^abr OmV H\$m h AmnU VnmgZ ~K
eH\$Vm. _m{hVrMm A{YH\$ma dmnéz dJdJi JaàH\$na didir
CKSH\$sghr AmU eH\$Vm.

_i amOJma h_r `mOZZgna Aem VH\$matMr gaH\$maH\$SZ MmH\$er
H\$br OmV, Am{U g~{YV A{YH\$mè`mZm/H\$\_Mmè`mZm g_o XU,
~Xbr H\$aU qH\$dm AJXr J^ra VH\$ma Agb Va g~{YV gaH\$mar
H\$_Mmar dm A{YH\$mè`mbm gaH\$mar ZmH\$arVZ H\$mTZ QmH\$U Aem

ñdénmMr H\$madmB H\$br OmV. `m VaVXr AmnU dmadma dmaë`m _i
gd VH\$mar nU gQVrb, gaH\$mar `ÌUM È`mgmRr nU ghH\$m` { _i b
Ag Zmhr. naV, _OamZr `m VaVXrMm AmJh gmVÈ`mZ Yabm,
Va È`m \_i gaH\$madā ñdÀN H\$ma^ma H\$aÈ`mgmRr X~md {Z _mU hmD\$
eH\$b. Agm X~md {Z _mU H\$aU Va V_À`m hmVmV Anh, Zmhr H\$m?

_m{hVrMm A{YH\$ma

EImX ~X H\$bn Og Mmdr _i
CKSVm `V, VerM Amnè`mbm nSbè`m
dJdJù`m àiZmMr Cîma _m{hVrMm
A{YH\$ma dmnéZ { _i dVm `VmV.
Amnè`m XeMV Am{U Amnè`m _hmanî)
amÁ`mV \_m{hVrÀ`m A{YH\$mamMm H\$m`Xm
Pmè`m \_i AmVm H\$mUÈ`mhr gaH\$mar
Am{U _ImOJr H\$m`mb`mVZ Vâhr
H\$mUVrhr _m{hVr _m{JVbrV Va Vr
CnbăY H\$éZ XU H\$m`ÚmZ ~YZH\$maH\$
Anh, h VâhmBm _m{hVr Agb.

Zi`m `mOZV, _m{hVrMm A{YH\$ma H\$m`ÚmZgma `mOZer g~{YV
gd H\$mJXnÌ Jm`nMm`Vr Y H\$mUmBmhr nhmÈ`mgmRr CnbăY
AgmdrV Ag âhQb Anh. _hr H\$mJXnÌ CnbăY H\$éZ XÈ`mgmRr
H\$mUVrhr \s KU An{j V Zmhr. \s°\$ PamŠgM ng (àV nmZ XmZ én`)
KU An{j V Anh.

_m{hVrÀ`m H\$m`ÚmVrb H\$b MmaMm (Á`mV gaH\$maZ ñdv:hZ
_m{hVr à(gŌ H\$am`Mr AgV) Cn`mJ H\$éZ _Oag»`m, _Oar, gé
_Agbbr H\$m _`m~m~VMr _m{hVr gmdO{ZH\$ {RH\$mUr bndmdr Agm

VâhmBm VmbH\$m, {Oëhm qH\$dm amÁ`nmV i rdéZ XIrB _m{hVr
_mJdVm `D\$ eH\$V. È`mgmRr VâhmBm hm \m _gmÜ`m H\$mJXmda Xhm én`
{H\$ VrMm H\$mQ \s ñQân bmdZ ^abbbm MmbVm. Vm H\$gm {bhm`Mm, h
nT_Xm I db Anh:

àV,
engH\$s` _m{hVr A{YH\$mar
(nX d H\$m`mb`mM Zmd)

- 1.AOXmamM gnU Znd...
- 2.nîmm:
- 3.Andí`H\$ Agbbm _m{hVrMm Vnerb ...
(EH\$) _m{hVrMm {df`...

(XmZ) _m{hVrer g~{YV H\$mBndYr...

(VrZ) Andí`H\$ Agbè`m _m{hVrM dUZ...

(Mma) _m{hVr QnmBmŪma qH\$dm i`{°e... Andí`H\$ Anh qH\$dm H\$g
(àÈ`j QnmB IM i`{V[a°\$ eëH\$m _Ü`g _m{d'i H\$bm OmBb)...

(nmM) QnmBmŪma Agb È`m~m~VrV
(gdgmYmaU, ZmXUrH\$V qH\$dm erk)...

{RH\$mU ...

ghr:

{XZmH\$...

Våhr AmJhhr Yé eH\$Vm.

_m{hVr H\$mUmH\$S _mJm`Mr?

_m{hVrÀ`m H\$m`ÚmZgma engZmZ àĒ`H\$ {df`mgmRr Jmd, VmbH\$m, {Oëhm, {d^mJ Am{U amÁ` Aem nmVù`mda _m{hVr A{YH\$mar Z_Z Ē`mMr Zmd, nÎm d gnH\$ngmRrM \mZZ~a Omhra H\$am`M AmhV. _m{hVr A{YH\$mè`mH\$S AO Xm Ib H\$éZhr Vrg {XdgmV \_m{hVr { i mbr Znhr Va qH\$dm Anar, Ag\_mYmZH\$maH\$ \_m{hVr { i mbr Va Ē`m{danYmV Anrb H\$aVm`V. Anrb H\$éZhr \_m{hVr { i mbr Znhr Va amÁ` _m{hVr Am`°mH\$S Anrb H\$aVm`V.

↓
A{nbr` A{YH\$mar
↓
_m{hVr A{YH\$mar

amÁ` \_m{hVr Am`°mM H\$m`mb` ñdVÌ AgV, Ē`m i H\$mUE`mhr X~mdm{edm` V \_m{hVr XĒ`mMm, VgM _m{hVr Z {XĒ`m~ôb g~{YV`ÌUda H\$madmB H\$aĒ`mMm {ZU` KD\$ eH\$VmV. amÁ` \_m{hVr Am`°mMm nÎmm d \mZ Z~a nT {Xbm Amh:

Ir. gae {dZm`H\$amd Omer, amÁ` »` \_m{hVr Am`°\$ 13 dm _Obm, Zdr àemgH\$` B\_maV, \_Imb`mg_ma, _mXm H\$m_m amS, _~B 411032.

amOJma h_r`mOZ~m~VMr \_m{hVr H\$mR) \_mJm`Mr?

_m{hVrÀ`m H\$m`ÚmZgma _hmanî amÁ`mÀ`m {Z`mOZ {d^mJmZhr amOJma h\_r`mOZ~m~V H\$mUVr _m{hVr H\$mUE`m A{YH\$mè`mH\$S _mJm`Mr Am{U Anrb H\$mUmH\$S H\$am`M`mMr \_m{hVr Omhra H\$bbr Amh. hr \_m{hVr`m gmYZ npñVH\$À`m nmMî`m ^mJmVrb _hîdmM \mZZ~a' àH\$aUmV ~KVm`Bb. `mMm Cn`mJ H\$éZ Våhr WQ \_Imb`mVZ`mOZ~ôbMr _m{hVr { i d eH\$mb. _m{hVrMm AO Z _JdVm H\$mhr d i m \mZ H\$éZhr Våhr hdr Agbbr _m{hVr { i d eH\$Vm.

WmSŠ`mV, AYmamV Agbbr \_m{hVr COSmV Amè`m i Eadr V_À`mmgZ bnZ am{hbb JaàH\$ma CKS hmVrb, Am{U Våhbm Ē`m~ôb Om`{dMmaVm`Bb. Aem àH\$ma _m{hVrMm A{YH\$ma h gaH\$maBm A{YH\$ O~m~Xma ~ZdĒ`mgmRrM gmYZ hmD\$ eH\$b. V AmnU n[aUm H\$maH\$nu dnmam`bm hd. Annè`m amÁ`mV AZH\$ ZmJ[aH\$mZr h gmYZ dmnéZ Amnb h, \$ { i db AmhV, { i dV AmhV, hhr AmnU bjmVRd`m.

Zi`m`mOZM dJ i nU AmVm V_À`m bjmV Amb Agb. `M dJ i nUmMm Cn`mJ Våhbm H\$éZ ĩ`mMm Agb Va H\$mUE`m \_hîdmÀ`m Jmîr bjmV ĩ`m`bm hî`mV h`mnTÀ`m åhUO gmYZ npñVH\$À`m edQÀ`m ^mJmV {Xbm Amh.

5. H\$mhr _hîdmÀ`m Jmîr

Zî`m `mOZM H\$bSa

H\$m_d i da gé hmV ZmhrV, Oîhm AmnU Ê`mM H\$maU {dMmaVm Vîhm gaH\$mar H\$\_Mmar Zh\_r EH\$ \_H\$mH\$S ~mQ Xm I dVmV, hm Amnbm Zh\_rMm AZ^d. Zî`m `mOZV `mda Cnm` Amh Ag {XgV.

H\$mUE`m gaH\$mar A{YH\$ne`mZr H\$îhm H\$mUVr H\$m_ nU H\$am`Mr AmhV, `mÀ`m Vma I m Zî`m `mOZV RadZ {Xbë`m AmhV. `m Vma I m nT {Xë`m AmhV. Ob V {Sg~a Aem ghm _{hý`m\_Y Jmd V {Oëhm nmV i rdarb àË`H\$ gaH\$mar `îI7 Zî`m `mO7Mr ndV`mar H\$am`Mr Amh, Ag `m Vma I m ~KVmZm Våhm bm {Xgb. `m Vma I m Mm Cn`mJ Våhr H\$bSaà`mU H\$é eH\$mb. `m H\$bSaÀ`m\_XVrZ Våhm bm ndV`mar d i da gé Pmbr Amh H\$s Zmhr, h VnmgVm `Bb. `m H\$bSagmRr nTM nmZ ~Km.

{hZm	An{j V H\$m
1 Ob V 31 AmJñQ	{H\$Vr _OamZm H\$ihm H\$m_ hd Amh, h RadÊ`mgmRr Jm_nMm`V j ìmM gd j U H\$aU. H\$fr d BVa I mÊ`mÀ`m _XVrZ H\$mUH\$mUVr H\$m_ H\$mTVm `Vrb `mMr `mXr H\$aU
1 V 15 gßQ~a	Jm.n.Z ñdVÌ Jm_g^V _Oag>>`Mm AXmO KD\$Z Ê`mà_mU {H\$Vr d H\$mUVr H\$m_ H\$am`Mr h RadU, Jm_nMm`V j ìmgmRrMm {Z`mOZ Amam I Sm V`ma H\$aU
16 V 30 gßQ~a	VhgrbXmanZr VmbH\$m nmV i rda H\$m_mM EH\$ìrH\$aU Am{U dJuH\$aU H\$aU, Ê`mAmYma VmbŠ`mMm {Z`mOZ Amam I Sm V`ma H\$aU
1 V 15 AmŠQm~a	JQ{dH\$mg A{YH\$mar Am{U VhgrbXma `mZr nMm`V g{VrnT VmbŠ`mM Amam I S gmXa H\$éZ _mÝ`Vm KU
16 V 20 AmŠQm~a	nMm`V g{VrZ VmbŠ`mM {Z`mOZ >>` H\$m`H\$mar A{YH\$mar (gr.B.Am., {Oëhm n[afXM >>`) `mÀ`mH\$S nmRdU
21 V 31 AmŠQm~a	gr.B.Am.Zr gd nMm`V g{Ê`mZr _mÝ` H\$éZ nmRdbb VmbŠ`mM {Z`mOZ {Oëhm{YH\$mè`mH\$S nmRdU
1 V 14 Zmìh~a	{Oëhm{YH\$mè`mZr gr.B.Am.À`m _XVrZ gd VmbŠ`mÀ`m {Z`mOZmbm {Oëhm n[afXMr _mÝ`Vm KU
15 V 30 Zmìh~a	{Oëhm n[afXZ {Xbè`m d i V {Z`mOZmbm _mÝ`Vm Z {Xè`mg, {d^mJr` Am`°\$mZr H\$m_Zm _mÝ`Vm XU
1 V 15 {Sg~a	JQ H\$m`H\$ _A{YH\$mè`mZr VmbŠ`mgmRr _mÝ` Pmbè`m {Z`mOZmMr EH\$ àV Jm_nMm`Vrg nmRdU

■ Annè`mgmRr _hîdmM H\$mJX

gaH\$mar `ÌUmr VmH\$X H\$emV AgV, Va H\$mJXnìM_Y.
Amnbr H\$m_ ASdZ RdVmZm AZH\$ diM gaH\$mar `ÌUm`m
H\$mJXnìMmM Cn`mJ H\$aV. àhUZM, gaH\$mar `ÌUH\$SZ ZrQ H\$m_
H\$è\$Z ÿ`m`M Agb Va h H\$mJX Annè`mbm ZrQ dmnaVm `m`bm
nm{hOV. Annè`mgmRr _hîdmM H\$mJX H\$mUV?

1. ZnXUr H\$è`mZVa \_OamZm { \_iUma Om~H\$mS. `m Om~H\$mSda
H\$m_ H\$ihm H\$ihm _m{JVb, {H\$Vr {Xdg H\$m_ { _iMb, Ê`mMr {H\$Vr
_Oar { _iMbr `mMr ZnX hmU An{j V AgV. Ê`m _i Om~H\$mS h
_OamgmRr EH\$ àH\$maMm namdm AgV.
2. Annè`m JmdmV H\$mUVr H\$m\_ H\$Yr hmUma `mÀ`m {Z`mOZmMm
Amam I Sm, àhUOM `mOZÀ`m H\$m_ mMr àb qàQ qH\$dm ZrbàV.
àÊ`H\$ Jm\_nMm`VrÀ`m H\$MarV Ê`m-Ê`m dfmMr àb qàQ AgU
An{j V Anh.
3. H\$m_ _m{JVè`mZVa gaH\$maH\$SZ { _iUmar nmdVr, àhUOM Z_Zm
Z~a5, H\$m_ _m{JVb hmV`mMm namdm.
4. JmdmV gé Pmbb H\$m_ h amOJma h_rMM H\$m_ Amh, BVa
H\$mUE`mhr `mOZM Zmhr, h Xm I dUam H\$mJX, àhUOM H\$bŠQaZ
A_b~OmdUr H\$aUmè`m `ÌUgmRr H\$mTbbbr dH\$ AmSa
5. Á`mÀ`mda H\$m_ H\$aUmè`m _OamMr hOar bmdbr OmV, V
hOarnìH\$ àhUOM _ñQa. h _ñQa AmnU dmM eH\$Vm, h _ñQa
Omhra H\$aU gaH\$maBm ~YZH\$maH\$ Anh. OmhranU _ñQadmMZ
H\$è`m _i _ñQa_Y hmUma KmQm i CKS hmD\$ eH\$VmV.
`m I arO, Jm\_nMm`VrZ Rdbbm O_m I M, gm_m{OH\$ AH\$ j U

g{VrZ H\$m_ nU Pnë`mZVa H\$m\_mÀ`m XOm~ôb {b{hbbm
Ahdm b `m H\$mJXnÎm\_YZhr Annë`mbm `mOZ~ôb _hîdmMr
_m{hVr {i eH\$V.

■ _hîdmM \mZZ~a

H\$mJXnÎmà_mUM amh`mer g~{YV A{YH\$më`mM \mZZ~a _hîdmM
AmhV. Jmd, VmbH\$m Am{U {Oëhm nmV i rdarb A{YH\$më`mM \mZZ~a
Vâmbbm {i eH\$VmV. Vâmbbm ghO {i Z eH\$Uma \mZZ~a
âhUO {d^mJr` nmV i rdarb Am{U \_Îmb`mVrb A{YH\$më`mM,
VnT{Xb AmhV.

Oîhm {Oëhm nmV i rn`V OmD\$Zhr Vâmbbm XmX {i V Zgb Vîhm
Vâhr {d^mJr` A{YH\$më`mH\$S VH\$ma H\$é eH\$Vm, qH\$dm Ê`mZr V\_À`m
^mJmV nhmUr H\$am`bm `md Agm AmJh Yé eH\$Vm. Ê`mÀ`m
CnpñWVr_Y EImXr OZgZdmB Am`m{OV H\$é eH\$Vm. Ê`mMà_mU
H\$m`Xm Z,\$s H\$m` Amh, EImXm ZdrZ {ZU` H\$m` Pmbm Amh, `mMr
_m{hVr Vâhr _Îmb`mV Cng{MdmH\$SZ KD\$ eH\$Vm. `m gd
A{YH\$më`mM \mZZ~a nT{Xb AmhV. \_m{hVrÀ`m A{YH\$maImbr
_mJdm`Mr \_m{hVr Vâmbbm {Z`mOZ {d^mJmH\$S _mJmdr bmJV.
_m{hVrMm A{YH\$ma `m ^mJmV âhQë`mà_mU, {Z`mOZ {d^mJmZ
Omhra H\$bb \mZZ~a nT{Xbb AmhV.

amOJna h_r`mOZerg~{YV A{YH\$më`mM \mZZ~a

विभागीय उपायुक्त, रोहयो

नियोजन विभागातील अधिकारी (मुंबई)

H\$.	{d^mJ	Eg.Qr.Sr. H\$S	H\$m`mB`mM V\$Z Z~a
1	H\$mH\$U	020 qH\$dm 9520	27571643
2	Zm{eH\$	0253 qH\$dm 95253	2462400
3	nU	020 qH\$dm 9520	26361059
4	ZmJna	0712 qH\$dm 95712	2562617
5	A_andVr	0721 qH\$dm 95721	2662113
6	AmJm~mX	0240 qH\$dm 95240	2330597

H\$. A{YH\$më`mM nX	Zid	Eg.Qr.Sr. H\$S H\$mS	H\$m`mB`mM V\$Z Z~a
1 Cng{Md	Ir. g.A. O`dV	022	22023565
2 àYrZ g{Md (amh`m)	Ir. O.Eg ghia`m	022	22025349 {dH\$ia: 3934
3 amA`_Îr (amh`m)	Ir. OJ{OVigh mQrb	022	22843665, 22023165
4 _Îr (amh`m)	Ir. hfôYZ mQrb	022	22843647, 22843657

amOJma h_r`mOZgmRr {Z`mOZ {d^mJmZ Omhra H\$bb
 _m{hVr Am{U A{nbr` A{YH\$mè`mM \ \$mZZ~a

A. H\$.	{df`	gmhmæ`H\$ engH\$s` _m{hVr A{YH\$mar nXZm_, H\$m`mgZ d XaÜdZr H\$_mH\$	engH\$s` _m{hVr A{YH\$mar nXZm_d XaÜdZr H\$_mH\$	A{nbr` àn{YH\$mar nXZm_d XaÜdZr H\$_mH\$
1	2	3	4	5
1	ZmJna, A_andVr d H\$mH\$U {d^mJ gdgm`mY` ~m~r	H\$j A{YH\$mar, anh`m-1 22028412 22793910	Ada g{Md, 22028412 22793910	Cng{Md (anh`m) 22023565 22793867
2	anh`m AVJV gd {d^mJmVrb {d^mJr` MmH\$er~m~V	H\$j A{YH\$mar, anh`m-2 22025170 22793722	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--
3	A`m`o\$, {OëhmñVandarb anh`m AmñWmñZm d VXZf{JH\$ gd ~m~r, hOar gmhmæ`H\$, {Z`mOZ {d^mJmVrb anh`m à^mJmVrb AmñWmñZm	H\$j A{YH\$mar, anh`m-3 22028412 22793910	Ada g{Md, 22028412 22793910	--& &--
4	Zm{eH\$ {d^mJmVrb gd ~m~r d ZdgOrdZ`mOZm	H\$j A{YH\$mar, anh`m-4 22028412 22793910	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--
5	AmaJm~mX {d^mJmVrb gdgmYmaU ~m~r	H\$j A{YH\$mar, anh`m-5 22028412 22793910	Ada g{Md, 22028412 22793910	--& &--

1	2	3	4	5
6	anh`m H\$m`mgX^mV YmaUmE`H\$ ~m~r, nU {d^mJmVrb gdgm`mY` ~m~r, amA`nmBmM A{^m`fU	H\$j A{YH\$mar, anh`m-6 22028412 22793910	Ada g{Md, 22028412 22793910	--& &--
7	anh`m AWGHeñ d AZf{JH\$ gd ~m~r	H\$j A{YH\$mar, anh`m-7 22025170 22793722	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--
8	gd àH\$maM anÁ`, {Oëhm d nMm`V g{Vr ñVandarb g{Vr {df`H\$H\$m`H\$mO, anh`m à{gÖr {df`H\$ H\$m`H\$mO ^gmñXZ H\$B_18 I mbrbàH\$U, I r. AÉUñ hOma`mM`nSVÁ`m àH\$UñM g`Yd`, ggX gXñ, {dH\$mH\$ gX^, ~RH\$m g`Yd`.	H\$j A{YH\$mar, anh`m-7 22028412 22793910	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--
9	anh`m`mOZMr gmp>>`H\$s _m{hVr, `e`mñZ, amA` {Z`mOZ`S i mÁ`manh`ngmRr Cng{Vr~m~VM H\$m`H\$mO, QmMmB~m~V.	gemYZ A{YH\$mar, anh`m-9 22028412 22793910	Ada g{Md, 22028412 22793910	--& &--
10	_OanZm YmY`dmQn {df`H\$ ~m~r, _Oar Xa{df`H\$ ~m~r, anh`m A{Y{Z`_1977`Ü` XëñVr H\$U, d`{o\$H\$ bñ^Xm`H\$ ñdénmÁ`m`mOZm.	H\$j A{YH\$mar, anh`m-10 22025170 22793722	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--
11	_hmanñi {dYnZ`S i anh`m g{VrMm Ahdñb d AZf{JH\$ gd ~m~r, nMm`V amO g{Vr Ahdñb, anh`m g{VrÁ`m gmj r ~m~VM Z`Z	H\$j A{YH\$mar, anh`m-12 22028412 22793910	Ada g{Md, 22025170 22793640	--& &--

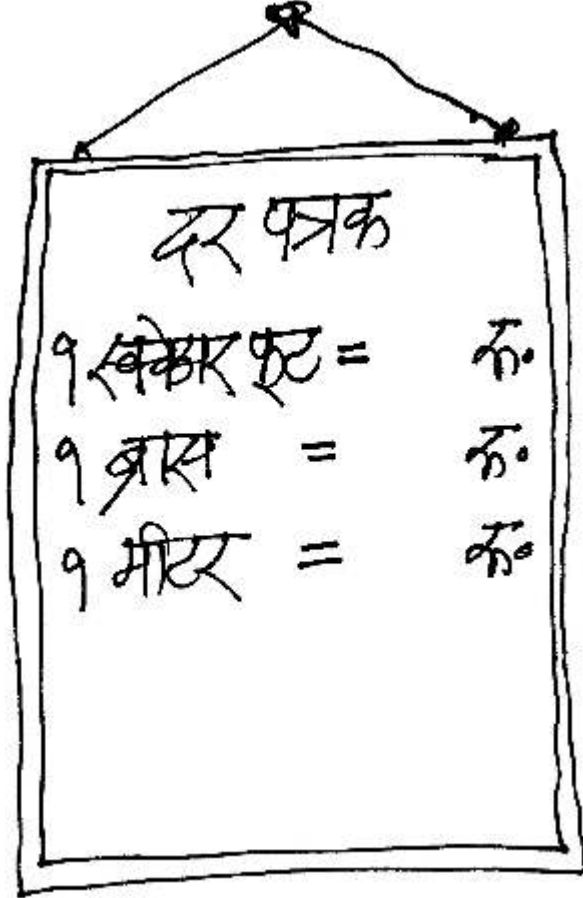
■ _hîdmM engZ{ZU`

- 23 {Sg~a 2005: amîr` amh`m d amÁ`nÀ`m amh`mMr gmJS KmBZ \_hmanî Jm\_rU amOJma h\_r`mOZMr A_b~OmdUr amÁ`mVrb 12 {Oëô`m_Y hmUma Agë`m~m~V (engZ {ZU`, {Z`mOZ {d^mJ H\$\_mH\$: amh`m 2005/à.H\$.104/ amh`m-10)
- XmZ AmJñQ 2006: Jm_nMm`VrÀ`m ^{H\$_m~V (engZ {ZU`, {Z`mOZ {d^mJ H\$_mH\$: amh`m 2006/à.H\$.1/amh`m-10)
- 9 AmJñQ 2006: _hmanî Jm_rU amOJma h_r`mOZV H\$mUVr H\$m \_KVm`Vrb`m~m~V (engZ n[anîH H\$\_mH\$: 2006/à.H\$.1/ amh`m-10)
- 19 AmŠQm~a 2006: _hmanî Jm_rU amOJma h_r`mOZgmRr \_mJXeH\$ gMZm (engZ {ZU`, {Z`mOZ {d^mJ H\$\_mH\$: \_Jmanh`m - 2006/à.H\$.104/amh`m-10)
- 17 _mM 2007: amh`m \_OarV dmT) H\$aÊ`mV Amë`m~XXb (engZ {ZU`, {Z`mOZ {d^mJ H\$\_mH\$: \_Oar - 2007/à.H\$.63/amh`m-1)

■ amOJma h_r`mOZMr \_m{hVr XUmar BVa nñVH\$ (engH\$s`/ñd`gdr)

amOJma h_r`mOZ~m~V AZH\$ nñVH\$, b I AmOda {b{hbr Jbr AmhV. Ê`mVrb H\$mhr _m{hVrna nñVH\$mMrM`W`mXr {Xbbr Amh. hr`mXr gnU Zmhr,`mV^a nS eH\$b`mMr OmUrd AWmVM Amh.

- amOJma h_r`mOZm gmaJW: engZmZ à{gÕ H\$bb h nñVH\$, amOJma h\_rÀ`m d~gmBQda ~KVm`Bb.
- amOJma h_r`mOZMr engH\$s` d~gmBQ: www.mahaegs.nic.in, (_i amh`mgmRr) [www.nrega.nic.in](http://www.nrega.nic.in) (amîr` Jm_rU amOJma h_rgmRr)
- 'amOJma h_r`mOZm \_mJX{eH\$m': b I Z d àH\$meZ-Jm\_m`Z (nU) Am{U B{S`Z \SaeZ Am\\$_{~pëSJ A'Y S dSg
- '_mJb Ê`mbm H\$m\_': b I Z-à.mgO` gmd i, àH\$meZ-dmZ gñWm, Zm{eH\$
- 'gYm[aV amOJma h_r`mOZm': b I Z d àH\$meZ-ggmYZ d CnOr{dH\$m JQ, à`mg, nU
- '(amîr` Jm\_rU amOJma h\_r`mOZda AmYm[aV) _hmanî Jm_rU amOJma h_r`mOZm': b I Z-ApídZr H\$bH\$Uu, àH\$meZ-ÖZmW Am{Xdmg {dH\$g gñWm, ehmxm, {O. ZXa~ma
- 'amOJma A{YH\$na H\$gm~Zb? amOJma h_r H\$m`ÚmMr Am i I': AZdmX (\_i qhXr npñVH\$mM)- nae O. \_./A\_m b dmK\_ma, àH\$meZ-^maV kmZ {dkmZ g\_Xm`, _hmanî)

रोजगार हमी योजना व महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना

मजुरीचे दरपत्रक

सार्वजनिक बांधकाम, पाटबंधारे, जलसंधारण, वने, कृषि, सामाजिक वनीकरण,

जिल्हा परिषद या सर्व विभागांतर्गत कामांसाठी

दिनांक १४ मार्च २००७ पासून लागू

जोडपत्रे

(शासननिर्णय, नियोजन विभाग, क्र. मजुरी - २००७ / प्र. ६३ रोहयो-१, दिनांक २४ एप्रिल २००७ चे

जोडपत्र १ ते ७ पृष्ठ क्र. ६ ते २८)

en. {Z. {Z. {d. H\$. _Oar-2007 / à. H\$. 63 / anh`m-1, {XZmH\$ 24 E{àb 2007 M OmSnì-EH\$ amOJna h_r`mOZm d_hman'i amOJna h_r`mOZ I mbr gd H\$m`mYd`rZ`ÌUmÀ`m H\$m_mZm àñVn{dV H\$aÊ`mV Ambé`m _OarMr Xa AZgMr										
EH\$H\$mMm Xa										
			n[a_S i (1) é.72.00		n[a_S i (2) é.70.00		n[a_S i (3) é.68.00		n[a_S i (4) é.66.00	
~m~ H.\$	àñVn{dV ~m~ (2)	KZ_rQa	OZOmVr Cn `mOZm/ SmJan i j ì (4)	BVa (5)	OZOmVr Cn `mOZm/ SmJan i j ì (6)	BVa (7)	OZOmVr Cn `mOZm/ SmJan i j ì (8)	BVa (9)	Cn `mOZm/ SmJan i j ì (10)	BVa (11)
1)	O{ _ZrV gd àH\$naMr _mVr, Jm i , MZm, enS, dñ i / aVr Ae` ^ñVanV I mXH\$m _VngUrgH H\$aU d I mXZ H\$mTbbr gm_Jr {ZXe {Xè`na_mU 10 _rQa AVam`V SmS`nda dñhZ ZU d 30 g._r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa CMrn`V ZD\$Z QmH\$U dñ nga{dU dñ \saV ^aU. (A) I mXmB - (gdgmYnaU) (~) AnĐ pñWVrV I mXmB (gdgmYnaU) (H\$) {d{hargmRr I mXmB Xa	KZ_rQa	35.10	30.50	34.10	29.70	33.20	28.80	32.20	28.00
		KZ_rQa	42.60	37.10	41.40	36.00	40.30	35.00	39.10	34.00
		KZ_rQa	43.90	38.20	42.70	37.10	41.50	36.10	40.30	35.00
2)	O{ _ZrV _D\$ _é _mVrb ^ñVanV I mXH\$m _VngUrgH H\$aU d I mXZ H\$mTbbr gm_Jr {ZXe {Xè`na_mU 10 _rQa AVam`V SmS`nda dñhZ ZU d 30 g._r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa CMrn`V ZD\$Z QmH\$U dñ nga{dU dñ \saV ^aU. (A) I mXmB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXmB Xa	KZ_rQa	43.90	38.20	42.70	37.10	41.50	36.10	40.30	35.00
		KZ_rQa	55.20	48.00	53.60	46.60	52.10	45.30	50.60	44.00
3)	O{ _ZrV H\$RrU _é _mVrb ^ñVanV I mXH\$m _VngUrgH H\$aU d I mXZ H\$mTbbr gm_Jr {ZXe {Xè`na_mU 10 _rQa AVam`V SmS`nda dñhZ ZU d 30 g._r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa CMrn`V ZD\$Z QmH\$U dñ nga{dU dñ \saV ^aU. (A) I mXmB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXmB Xa	KZ_rQa	60.20	52.30	58.50	50.90	56.90	49.40	55.20	48.00
		KZ_rQa	75.20	65.40	73.10	63.60	71.10	61.80	69.00	60.00

4)	O_L ZrV H_{SR}U _é_ Á`_m_Ü` 0.1 K. _r. n j m H_S_r AnH_SnamM YnS AgVrb Ae_m ^ñVanV I mXH_Sm_ Vm_gUrgH H_SaU d I mXZ H_SmTbbr g_m_Jr {ZXe {Xè`mà_mU 10 _rQa AVam<sub>n</sub>`V S_mS`mda dnhZ ZU d 30 g. _r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa CMrn`V ZD_SZ QmH_SU dm nga{dU dm \saV ^aU. (A) I mXnB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXnB Xa	KZ_rQa KZ_rQa	71.40 89.00	62.10 77.40	69.50 86.50	60.40 75.30	67.50 84.10	58.70 73.10	65.60 81.70	57.00 71.00
5)	H_{SR}U ^ñVanV I mXH_Sm_ Vm_gUrgH H_SaU d I mXZ H_SmTbbr g_m_Jr {ZXe {Xè`mà_mU 10  _rQa AVam<sub>n</sub>`V S_mS`mda dnhZ ZU d 30 g. _r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa  CMrn`V ZD_SZ QmH_SU dm nga{dU dm \saV ^aU. (A) I mXnB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXnB Xa	KZ_rQa KZ_rQa	110.30 137.90	95.90 119.90	107.30 134.10	93.30 116.60	104.20 130.30	90.60 113.30	101.20 126.50	88.00 110.00
6)	_D\$ I SH_SmM ^ñVanV I mXH_Sm_ Vm_gUrgH H_SaU d I mXZ H_SmTbbr g_m_Jr {ZXe {Xè`mà_mU  10 _rQa AVam<sub>n</sub>`V S_mS`mda dnhZ ZU d 30 g. _r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa  CMrn`V ZD_SZ QmH_SU dm nga{dU dm \saV ^aU. (A) I mXnB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXnB Xa	KZ_rQa KZ_rQa	137.90 171.70	119.90 149.30	134.10 167.00	116.60 145.20	130.30 162.30	113.30 141.10	126.50 157.60	110.00 137.00
7)	Omä`m I SH<sub>S</sub>mVrb ^ñVanV I mXH<sub>S</sub>m_ Vm<sub>g</sub>UrgH H<sub>S</sub>aU d I mXZ H<sub>S</sub>mTbbr g<sub>m</sub>_Jr {ZXe  {Xè`mà_mU 10 _rQa AVam_n`V S<sub>m</sub>S`mda dnhZ ZU d 30 g. _r. OmSrn`VÀ`m WanWanV 1.50 _rQa CMrn`V ZD_SZ QmH_SU dm nga{dU dm \saV ^aU. (A) I mXnB - (gdgmYnaU) (~) {d{hargmRr I mXnB Xa	KZ_rQa KZ_rQa	179.30 224.40	155.90 195.10	174.30 218.20	151.60 189.70	169.40 212.00	147.30 184.40	164.50 205.90	143.00 179.00
8)	gd àH_SnaMr _mVr, Jm i , MZn, e_mS, aVr, dm i , _D\$ _é_, H_{SR}U _é_, XJS-YmS, gd AnH_SnamMr I Sr BE`mXr gédmVrÀ`m 10 _rQa AVam_nbrH_S EH_SU 100 _rQa AVam_n`V  S<sub>m</sub>S`mda dnhZ ZÈ`ngmRr A{V[a°\$ Xa. H_S. A{V[a°\$ dhZ AVa _rQa 1 10	KZ_rQa	8.10	7.10	7.90	6.90	7.70	6.70	7.50	6.50

9	2	20	KZ_rQa	15.00	13.10	14.60	12.70	14.20	12.40	13.80	12.00
	3	30	KZ_rQa	21.90	19.10	21.30	18.60	20.70	18.00	20.10	17.50
	4	40	KZ_rQa	28.80	25.10	28.00	24.40	27.20	23.70	26.50	23.00
	5	50	KZ_rQa	35.70	31.10	34.70	30.20	33.80	29.40	32.80	28.50
	6	60	KZ_rQa	42.60	37.10	41.40	36.00	40.30	35.00	39.10	34.00
	7	70	KZ_rQa	49.50	43.10	48.20	41.90	46.80	40.70	45.40	39.50
	8	80	KZ_rQa	56.40	49.10	54.90	47.70	53.30	46.40	51.80	45.00
	9	90	KZ_rQa	63.30	55.00	61.60	53.50	59.80	52.00	58.10	50.50
	10	100	KZ_rQa	70.20	61.00	68.30	59.40	66.30	57.70	64.40	56.00
	11	110	KZ_rQa	77.10	67.00	75.00	65.20	72.80	63.30	70.70	61.50
	12	120	KZ_rQa	84.00	73.00	81.70	71.00	79.40	69.00	77.10	67.00
	13	130	KZ_rQa	90.90	79.00	88.40	76.90	85.90	74.70	83.40	72.50
	14	140	KZ_rQa	97.80	85.00	95.10	82.70	92.40	80.30	89.70	78.00
10	Andau qHsdm Jm^m ^amBH\$[aVm ^andmÀ`m {RH\$Ur AmUbe`m Imbrb àH\$maÀ`m gm_JrVrb PnSPSn, JdVmMr _i BÉ`mXr H\$Tz QmH\$U, TH\$ i \mSU d Vr nga{dU `mH\$[aVm ^andmM WangmRr `m` nmV i m`V gñH\$U (Earthwork Dressing) H\$U - (A) _mVr, _D\$ _é_d H\$RrU _é_d YmS gm_JrgmRr (~) _D\$ / Om^m I SH\$ Am{U / qHsdm H\$RrU_mZ		KZ_rQa	179.30	155.90	174.30	151.60	169.40	147.30	164.50	143.00
			KZ_rQa	224.40	195.10	218.20	189.70	212.00	184.40	205.90	179.00
11	_D\$ / H\$RrU _é_ / Jm i / dm i / aVr dm gd àH\$maMr _mVr Andí`H\$Và_mU H\$m _mÀ`m {RH\$Ur Jm i m H\$bé`m {TJmngZ dmhZ ZU, nga{dU / AmWaU d É`mM NXZ / gñH\$U H\$U BÉ`mXr gd H\$m _nU H\$U. (dhZ AVamMm AV^md Zmhr)		KZ_rQa	8.10	7.10	7.90	6.90	7.70	6.70	7.50	6.50
12	AmXerZgna O_rZ H\$SH\$SZ gm\H\$U d 20 g._r. narKm`VMr _i H\$TzU `m gd Jm`ir 10_rQa AVam`V hb{dU.		Mm._rQa	1.90	1.60	1.80	1.60	1.80	1.50	1.70	1.50

13	gd àH\$naÀ`m ^ñiVanVZ CbãY Pmbbr gñ_Jr I SS`mngZ / {TJmngZ àÈ`H\$ 1.5 _rQa OmXm CMrda CmbZ ZÈ`mgnRr An{U / qH\$dm `nÀ`m ^mJmgnRr OmXm Xa - H\$. A{V[a°\$ Cmb AVa _rQa	KZ_rQa	20.10	17.40	19.50	17.00	19.00	16.50	18.40	16.00
1	1.50	KZ_rQa	28.80	25.10	28.00	24.40	27.20	23.70	26.50	23.00
2	3.00	KZ_rQa	41.40	36.00	40.20	35.00	39.10	34.00	38.00	33.00
3	4.50	KZ_rQa	53.90	46.90	52.40	45.60	50.90	44.30	49.50	43.00
4	6.00	KZ_rQa	66.40	57.80	64.60	56.20	62.80	54.67	61.00	53.00
5	7.50	KZ_rQa	79.00	68.70	76.80	66.80	74.60	64.90	72.50	63.00
6	9.00	KZ_rQa	13.80	12.00	13.40	11.70	13.00	11.30	12.70	11.00
EH\$U 10.50 _r. À`m nT A.H\$. 12 (6) A{YH\$ à{V _r. CMrH\$[aVñ										
14	_mVr / _é_ ~mYnda àÈ`H\$ 30 g._r. OmSrM gb (b0) Wanda nmUr gSm qenU H\$aU.	KZ_rQa	7.50	6.50	7.30	6.40	7.10	6.20	6.90	6.00
15	_mVr / _é_ ~mYnda àÈ`H\$ 30 g._r. OmSrM Wanda hmV-RmH\$Ù`mÛna Andí`H\$ KZrH\$aUmgnRr {ZXena_Z ~îmrH\$aU H\$aU.	KZ_rQa	10.70	9.30	10.40	9.00	10.10	8.80	9.80	8.50
16	30 _rQa n[aganV ngabè`m j ìmVZ XJS / YmS Jñ i m H\$aU d AnXenZgna È`mMm ~mY V`ma H\$aU (Loose boulder structure & rock toe) d XJSr {MnmZr nmH\$Ù`m ^ê\$Z KZrH\$aU H\$aU.	KZ_rQa	56.40	49.10	54.90	47.70	53.30	46.40	51.80	45.00
17	AnXenZgna OmJda C\$bãY Agbbr PSn VmSZ È`mngZ 30 g._r. V 45 g._r. bñ~rÀ`m AnH\$manÀ`m I QÇñ V`ma H\$aU, EH\$ñ ~mOZ AUH\$MrXna H\$aU d àÈ`H\$ 100 I QÇñMr 1 _m i r V`ma H\$aU d È`mMm gnRm H\$aU.	100 I QÇñ H\$[aVñ	13.80	12.00	13.40	11.70	13.00	11.30	12.70	11.00
18	Ran[dH\$ AVanda I QÇñ bndÈ`ngmRr {Xbè`m AnXenZgna j ìmMr JQñ_Ü` {d^mJUUr H\$aU, {TJm_YZ I QÇñ AnUU d O{ _Zr_Ü` È`m Ran[dH\$ AVanda andU.	100 I QÇñ H\$[aVñ	15.00	13.10	14.60	12.70	14.20	12.40	13.80	12.00

19	AnXenZgma Obenfh\$ >>XH\$ dn gBJ g_Vb Ma dm {dbJ g_Vb Ma V`ma H\$aE`ngmRr 60 g._r. éXrM d 30 g._r. I mbrM AnXe {Xè`mZgma {d{dY b~rM Obenfh\$ I XH\$ V`ma H\$aE`ngmRr I mbrb ^ñVamV I mXH\$m_ H\$aU d I mXH\$m_mVZ {ZKmbb gñ{hE` AnXenZgma I XH\$m~mha nga{dU dm ~mY KmBU. (A) _mVr dm _D\$ _é_ (~) H\$RrU _é_	KZ_rQa KZ_rQa	29.50 41.40	25.70 36.00	28.70 40.20	25.00 35.00	27.90 39.10	24.30 34.00	27.10 38.00	23.55 33.00
20	ndu ZnJabë`m / d I abë`m O{ _Zrdarb gb _mVrVrb TmH\$ i _\$mSZ _\$ndSçmZ _mVr AnTZ dm\\$_ Ém`ma H\$aE`ngmRr Ca i r Á`mMr V i mgar / nm`Wm éXr 60.00 g._r. d _mWm éXr 30.00 g._r. dm Andí`H\$ CMrÀ`m AnH\$manÁ`m Caù`m ~mYU (ZmJaUr Andí`H\$VZgma Q\$QaÚma H\$andr d È`mMm Xa H\$fr I mÈ`mZgma OmXm AnH\$mandm)	_rQa	0.80	0.70	0.80	0.70	0.80	0.70	0.70	0.65
21	H\$mUE`mhr AnH\$ma _mZmMm dm\\$_ V`ma H\$aE`ngmRr O{ _ZrV 15 g._r. I mbrm`V I mXH\$m_ H\$aU, _mVrMr TH\$ i _\$mSU, XJS / S~a / _i BÈ`mXr Am j nmh ~m~r H\$mTZ dJù`m H\$aU d Andí`H\$ È`m AnH\$manMm JmXrdm\\$_ / JdVmMm dm\\$_ / CmdQm V`ma H\$aU.	_rQa	2.80	2.40	2.70	2.30	2.60	2.30	2.50	2.20
22	AnXenZgma 4 _r. b~rM, 60 g._r. éXrM d 30 g._r. I mbrM EH\$mAnS EH\$ g_Vb Ma V`ma H\$aE`ngmRr I mXH\$m_ H\$aU, I mXbbr daÀ`m _D\$ WanVrb _mVr ManÁ`m daÀ`m AJmbm O _m H\$aU d I mbrb WanVrb H\$RrU _mVr dm _é_ _mMm I mbÀ`m AJmbm CmdQm V`ma H\$aU. (A) _mVr dm _D\$ _é_ (~) H\$RrU _é_	à{V Ma à{V Ma	21.60 29.80	18.70 25.900	21.00 29.00	18.20 25.20	20.40 28.10	17.70 24.50	19.80 27.30	17.20 23.75
23	Cnan°\$ ~m~ H\$. 21 _Yrb AnXenZgma I mXbë`m ManÁ`m daÀ`m AJmbm O _m H\$bbbr _mVr ManV AnTU d Cd{aV Ma nU ^êSZ H\$mTÉ`ngmRr daÀ`m AJmMr _mVr _\$ndSçmZ I aSZ Ma AeriàH\$ma ^êSZ H\$mTU.	à{V Ma	5.00	4.40	4.90	4.20	4.70	4.10	4.60	4.00
24	Cnan°\$ ~m~ H\$. 22 _Yrb AnXenZgma V`ma H\$aE`mV Ambë`m ManV I V KmBU d È`mM { _I U H\$aU (_Ü` I VnÀ`m qH\$_VrMm AV^nd Zmhr).	à{V Ma	5.00	4.40	4.90	4.20	4.70	4.10	4.60	4.00

25	Hšm_m {RHšU CnbāY HšēZ Xē`mV Anbē`m_mVr, aVr, eU IV `mM { IU nm{b{WbrZ {nei`m_Ü` ^aU d AnXenZgna ^abē`m {nei`m MmWē`nda _nSU (Vš`_OarMm IM) {nei`mMm AnHšma g._rQa_Ü` (A) 10 X 20 (~) 12.50 X 25 (Hš) 25 X 35 (S) 35 X 45	à{V 100 {nei`m Hš[aVm KZ_rQa	14.40 17.50 28.20 35.10	12.50 15.30 24.50 30.50	14.00 17.10 27.40 34.10	12.20 14.80 23.90 29.70	13.60 16.60 26.70 33.20	11.80 14.40 23.20 28.80	13.20 16.10 25.90 32.20	11.50 14.00 22.50 28.00
26	Xm I {dē`mà_mU nm{b{WbrZ {nei`m_Ü` ~r naU ({~`mÉ`mMr qHš_V`_Ü` AV^V Zñhr)	darb à_mU	6.60	5.70	6.40	5.60	6.20	5.40	6.00	5.25
27	NmQçm nm{b{WbrZ {nei`m_Yrb amn _mRçm {nei`m_Ü` ~Xbr HšaU..	darb à_mU	21.30	18.50	20.70	18.00	20.10	17.50	19.60	17.00
28	C{MV àHšma Jm i m Hšbē`m HšQar PSnmngZ {ZXe {Xē`mà_mU 1.20 _rQa CMrM HšQar HšnU KmBU, Andí`HšVm ^ngē`ng AnYma XU	à{V _rQaa	2.50	2.20	2.40	2.10	2.40	2.10	2.30	2.00
29	~bJmSr ^mSçmZ KU. `m_Ü` XmZ S_gh ~bJmSr, JmSrdmhš d ~bOmSr `mMm g_mde Anh..	à{V{XZ	250.70	218.00	243.80	212.00	236.90	206.00	230.00	200.00
30	O{Zr_Ü` 30 g._r 30 g._r 30 g._r AmHšmM I mbrb ^ñVanV I mXHšm HšēZ d j bñJdSrHš[aVm {ZXeZgna I È I mXU. (A) _mVr / _Dš _é_ (~) HšRrU _é_	KZ_rQa KZ_rQa	41.40 55.20	36.00 48.00	40.20 53.60	35.00 46.60	39.10 52.10	34.00 45.30	38.00 50.60	33.00 44.00
31	~m~ Hš. 29 Zgna V`ma HšaÉ`mV Anbb I È, d j bñJdSrHš[aVm gnrHš _mVrZ ^aU	à{V I Èm	0.70	0.60	0.70	0.60	0.70	0.60	0.60	0.55
32	d j bñJdSrHš[aVm I mXbb I È gnrHš _mVrZ ^aÉ`mgmRr, _mVrV I mXHšm HšaU d _mVr 10 _r. AVam`V È`mgmRr dñhZ AmUU.	KZ_rQa	35.10	30.50	34.10	29.70	33.20	28.80	32.20	28.00

33	H\$\$_m\grave{A}\grave{n} \{RH\\$_Ur \wedge n\grave{o}da Awd\\$_m A\\$_YrM I\\$_mXH\\$_m H\\$_a\grave{E}\grave{n}V A\\$_mb\grave{e}\grave{n} j \grave{i}nVZ Cnb\\$_Y P\\$_mb\grave{e}\grave{n} 15 \{H\\$_J. V 20 \{H\\$_J. dOZ\\$_m e\\$_fH\\$_ S\sim ann\\$_gZ / XJS\\$_mngZ 15 g._r. V 23 g._r. OnSrM n\grave{o}m\\$_daU (Dry Pitching) V\`ma H\\$_a\grave{E}\grave{n}g\\$_mRr S\sim an\\$_Mr / XJS\\$_mMr h\\$_fVa\\$_{MV gaMZr H\\$_aU d \grave{E}\`mVrb n\\$_mH\\$_\grave{U}\`m (Voids) XJSr \{Mn\\$_Zr \wedge aU (\`m_\grave{U}\` XJS / \{Mn\\$_\grave{A}\`m qH\\$__VrM\\$_ AV\`nd Z\\$_hr)	KZ_rQa	32.60	28.30	31.70	27.60	30.80	26.80	29.90	26.00
34	XJS\\$_m\grave{A}\grave{n} I\\$_mUr\\$_\grave{A}\grave{n} \{RH\\$_Ur / H\\$_m\\$_\grave{A}\grave{n} \{RH\\$_Ur \wedge n\grave{o}\`mJ\\$_da g\\$_J Z b\\$_ndV\\$_m I\\$_mXH\\$_m H\\$_s\\$_Z \\$_mR\\$_q\\$_m A\\$_mH\\$_m\\$_m XJS 15 \{H\\$_J. V 20 \{H\\$_J. dOZ\\$_m H\\$_mT\\$_\grave{E}\`m\\$_g\\$_mRr A\\$_nd\\$_i\`H\\$_ I\\$_mXH\\$_m H\\$_aU d \grave{E}\`mMr 10 _r. AV\\$_ann\`V d 1.5 _r. CMr\\$_n\`V d\\$_m\\$_VH\\$_ H\\$_aU d A\\$_en S\sim ann\\$_gZ / XJS\\$_mngZ 15 g._r. V 23 g._r. OnSrM e\\$_fH\\$_ n\grave{o}m\\$_daU (Dry Pitching) V\`ma H\\$_a\grave{E}\grave{n}g\\$_mRr S\sim an\\$_Mr / XJS\\$_mMr h\\$_fVa\\$_{MV gaMZr H\\$_aU d \grave{E}\`mVrb n\\$_mH\\$_\grave{U}\`m (Voids) XJSr \{Mn\\$_Zr \wedge aU	KZ_rQa	45.80	39.80	44.50	38.70	43.20	37.60	42.00	36.50
35	ObanYH\\$_ I XH\\$_ (Cut Off Trench) qH\\$_cd\\$_m \\$_mVrM \wedge and\\$_mVrb (Earth work) J\\$_r\`m j \grave{i}mM (hearting Zone) d\\$_m EH\\$_m\\$_m \\$_mVrV \\$_mVr\`^and (Mono Zone) H\\$_s\\$_and\`m\\$_m Ag\\$_\grave{e}\`m\\$_g (nU\\$_m Cn I\\$_ma- I\\$_marnQUnQQ\`m \\$_mVrb H\\$_m\\$_) \grave{E}\`m\\$_m \sim\\$_mYH\\$_m H\\$_a\grave{E}\grave{n}g\\$_mRr \{d\\$_{e\\$_i\` \{ZdS H\\$_s\\$_b\\$_\grave{e}\`m CXJhU j \grave{i}nV \`m\\$_\` XOn\\$_\grave{A}\`m \\$_mVrV I\\$_mXH\\$_m H\\$_s\\$_Z \{ZK\\$_bbr g\\$_m_Jr 10 _r. AV\\$_ann\`V d 1.5 _r. CMr\\$_n\`V d\\$_m\\$_Z ZU d Vr 30 g._r. OnSr\\$_m\`V\\$_\`m WanWanV \grave{i}\`dp\\$_f\\$_WV nga\\$_{dU, CXJhU j \grave{i}nVZ A\\$_nbbr P\\$_mS\\$_mMr _i H\\$_mTZ \sim\\$_mha \\$_{H\\$_S\\$_U, \\$_mVrMr TH\\$_i \\$_{S\\$_SU d \\$_mVrM\\$_m Wa \`m\\$_\`m\`m i rV g\\$_fH\\$_aU (Dressing) H\\$_aU. (ObqenU d a\\$_mba\\$_U\\$_ma \wedge and\\$_mM \{d\\$_{Z\\$_{X\\$_fQ\\$_mZg\\$_ma gKZZ H\\$_aU (Watering & Compaction) hr H\\$_s\\$_eb \sim\\$_m\`m \grave{a}hUZ g_O\\$_\grave{E}\`mV \`m\\$_dr d \`m\\$_m AV\`nd \`Wrb \sim\\$_m\`m rV H\\$_s\\$_bb\\$_m Z\\$_hr. ObgnX\\$_m I\\$_m\grave{E}\`m\\$_\grave{A}\`m XagMrZg\\$_ma \`m\\$_g\\$_mRr A\\$_{V[a\`o\\$_ Xa OnS\\$_\grave{E}\`mV \`m\\$_cd\\$_m.)	KZ_rQa	38.20	33.20	37.20	32.30	36.10	31.40	35.10	30.50
36	\\$_mVrM \wedge and\\$_mVrb (Earth Work) A\\$_m\\$_daU j \grave{i}mM (Casing Zone) \sim\\$_mYH\\$_m H\\$_a\grave{E}\grave{n}g\\$_mRr \{d\\$_{e\\$_i\`R \{ZdS H\\$_s\\$_b\\$_\grave{e}\`m CXJhU j \grave{i}nV I\\$_mbrb \`m\\$_\` XOn\\$_\grave{A}\`m \wedge fVamV I\\$_mXH\\$_m H\\$_s\\$_Z \{ZK\\$_bbr g\\$_m_Jr 10 _r. AV\\$_ann\`V d 1.5 _r. CMr\\$_n\`V d\\$_m\\$_Z ZU d Vr 30 g._r. OnSr\\$_m\`V\\$_\`m WanWanV \grave{i}\`dp\\$_f\\$_WV nga\\$_{dU, CXJhU j \grave{i}nVZ A\\$_nbbr P\\$_mS\\$_mMr _i H\\$_mTZ \sim\\$_mha \\$_{H\\$_S\\$_U, TH\\$_i \\$_{S\\$_SU d g\\$_m_JrM\\$_m Wa \`m\\$_\`m\`m i rV g\\$_fH\\$_aU (Dressing) H\\$_aU. (ObqenU d a\\$_mba\\$_U\\$_ma \wedge and\\$_mM \{d\\$_{Z\\$_{X\\$_fQ\\$_mZg\\$_ma gKZZ H\\$_aU (Watering & Compaction) hr H\\$_s\\$_eb \sim\\$_m\`m \grave{a}hUZ g_O\\$_\grave{E}\`mV \`m\\$_dr d \`m\\$_m AV\`nd \`Wrb \sim\\$_m\`m rV H\\$_s\\$_bb\\$_m Z\\$_hr. ObgnX\\$_m I\\$_m\grave{E}\`m\\$_\grave{A}\`m XagMrZg\\$_ma \`m\\$_g\\$_mRr A\\$_{V[a\`o\\$_ Xa OnS\\$_\grave{E}\`mV \`m\\$_cd\\$_m.) (A) _D\\$_ _\grave{e}\`m\\$_U\\$_ma (~) H\\$_{RrU _\grave{e}\`m\\$_U\\$_ma	KZ_rQa KZ_rQa	47.60 59.50	41.40 51.80	46.30 57.90	40.30 50.40	45.00 56.30	39.10 48.90	43.70 54.60	38.00 47.50

37	añĒ`nÀ`n ^andmM ~mYH\$m _HšaĒ`ngmRr CXJhU j ĩmV I mbrb `mĥ` XOnÀ`n ^ñVanV I mXH\$m _HšĒZ {ZKmbbr gm_Jr 10 _r. AVam`V d 1.5 _r. CMrn`V dmhZ ZU d Vr 30 g._r. OnSrn`VÀ`n WanWanV ĩ`dpřWV nga{dU, CXJhU j ĩmVZ Anbbr PmSmMr _i H\$mTZ ~mha \šHšU, THš ĩ \šSU d gm_JrMm Wa `mĥ` nmV ĩ rV (Camber, Grade, Super elevation and proper section) gñHšaU HšaU. (ObqenU d anbaŮna ^andmM {d{Z{XŮmZgna gKZZ HšaU hr Hšeb ~m~ âhUZ g_OĒ`mV `mdr d `mMm AV^md `Wrb ~m~rV Hšbbm Zmhr. ObgnXm I mĒ`nÀ`n XagMrZgna `ngmRr A{V[a°š Xa OnSĒ`mV `mdn.) (A) _mVrŮna (~) _Dš _é _mŮna (Hš) HšRrU _é _mŮna	KZ_rQa KZ_rQa KZ_rQa	38.20 47.60 59.50	33.20 41.40 51.80	37.20 46.30 57.90	32.30 40.30 50.40	36.10 45.00 56.30	31.40 39.10 48.90	35.10 43.70 54.60	30.50 38.00 47.50
38	XJSnÀ`n I mUrÀ`n {RHšUr AWdm añĒ`nÀ`n HšSbm AnYrM géJ bmdZ d VHšS HšĒZ CnbāY HšĒZ {Xbē`n gmYnaUV: 20 g._r. V 30 g._r. AnHšnanÀ`n XJSmngZ / YmSçmngZ 80 {._r. V 100 {._r. AnHšnanMr I Sr V`ma HšaU d {VMm OmJda TrJ HšaU qHšdm \šav ^aU ( _m_Ů` I mUrÀ`n {RHšU géJ bmdU d CS{dU, _mRçm XJSmM VHšS HšaU (Expenses of drilling, blasting and secondary breaking are not included) `mdarb I MmMm AV^md Zmhr)	à{V KZ_rQa	69.60	60.50	67.70	58.80	65.70	57.20	63.80	55.50
39	XJSnÀ`n I mUrÀ`n {RHšUr AWdm añĒ`nÀ`n HšSbm AnYrM géJ bmdZ d VHšS HšĒZ CnbāY HšĒZ {Xbē`n gmYnaUV: 20 g._r. V 30 g._r. AnHšnanÀ`n XJSmngZ / YmSçmngZ 40 {._r. V 60 {._r. AnHšnanMr I Sr V`ma HšaU d {VMm OmJda TrJ HšaU qHšdm \šav ^aU ( _m_Ů` I mUrÀ`n {RHšU géJ bmdU d CS{dU, _mRçm XJSmM VHšS HšaU (Expenses of drilling, blasting and secondary breaking are not included) `mdarb I MmMm AV^md Zmhr)	à{V KZ_rQa	92.80	80.70	90.20	78.40	87.70	76.20	85.10	74.00
40	XJSnÀ`n I mUrÀ`n {RHšUr AWdm añĒ`nÀ`n HšSbm ^nðndarb CnbāY Agbb _mRçm AnHšnamM XJS / YmS Jm ĩ m HšaU d Ē`ngmRr Andí`HšVn Agē`ng O{ZrV Andí`Hš V I mXH\$m _HšaU d Ag XJS / YmS Jm ĩ m HšĒZ (géJ Z bmdVm) Ē`mngZ 80 {._r. V 100 {._r. AnHšnanMr I Sr V`ma HšaU d {VMm OmJda TrJ HšaU qHšdm \šav ^aU.	à{V KZ_rQa	170.20	148.00	165.50	143.90	160.80	139.80	156.100	135.75
41	XJSnÀ`n I mUrÀ`n {RHšUr AWdm añĒ`nÀ`n HšSbm ^nðndarb CnbāY Agbb _mRçm AnHšnamM XJS / YmS Jm ĩ m HšaU d Ē`ngmRr Andí`HšVn Agē`ng O{ZrV Andí`Hš V I mXH\$m _HšaU d Ag XJS / YmS Jm ĩ m HšĒZ (géJ Z bmdVm) Ē`mngZ 40 {._r. V 60 {._r. AnHšnanMr I Sr V`ma HšaU d {VMm OmJda TrJ HšaU qHšdm \šav ^aU.	à{V KZ_rQa	193.00	167.90	187.70	163.20	182.40	158.60	177.100	154.00
42	gd AnHšnanMr I Sr {TJmngZ dmhZ ZU, nga{dU / AnWaU d Ē`mM NXZ / gñHšaU HšaU BĒ`mXr gd Hšm _HšaU	à{V KZ_rQa	17.50	15.30	17.10	14.80	16.60	14.40	16.100	14.00

n[a_Si-4_Yrb_V]bH

O[mSn] X[mZ]

_hrai'i engZ CÚJ, D[O] A[m]U H[m]_Jia {d^'JmMr A{YgmZn {XZiH\$ 14 _mM 2007

H\$ _mH\$	{Oëhm	V[m]bH\$
1	O i Jrd	M i r g Jrd, ^S Jrd, m i a i, Ea S i b, EX b i ~ i X (_ o' b Z J a), A _ i Z a {e a g i i n A[m]U A _ i Z a _ S i), m M i a n (Z J a n X d i _ S i)
2	Y i	g i H \$ s, Y i, q g X I S n, Z X a ~ i a (Y Z i a n _ S i d J i Z)
3	Z i {e H \$	M i X a, H \$ i d U, Z i X Jrd, q X S n a r (dUr A[m]U q X S n a r _ S i), ~ i J b i U, {g p a, `d b i, _ i b Jrd, {Z i b S
4	n U	O p a (Z i a n `U Jrd _ S i), A i ~ Jrd (_ M a _ S i), I S (I S A[m]U M i H \$ U _ S i), X i S, ~ i a i _ V r, B X i a, n X a, {e é a
5	g i b n a	g i b n a (C í a), ~ i e u, A _ b H \$ Q, g i b n a (X {j U), _ i h i i, _ J i d T i, n T a n a, g i J i b i, _ i i {e a g, H \$ a _ i i, _ i T i
6	A h _ X Z J a	A H \$ i b (A H \$ i b A[m]U H \$ i V i _ S i), n i W S u, n i a Z a, A h _ X Z J a, O _ I S, e d Jrd, g J _ Z a, I r J i X i, H \$ O V, H \$ i n a Jrd, I r a n _ n a, Z d i g i, a i h a r

n[a_Si-4_Yrb_V]bH

O[mSn] X[mZ]

_hrai'i engZ CÚJ, D[O] A[m]U H[m]_Jia {d^'JmMr A{YgmZn {XZiH\$ 14 _mM 2007

H\$ _mH\$	{Oëhm	V[m]bH\$
7	g i J b r	O V, A i Q i m S r, H \$ d R _ h i H \$ i, I i Z i n a (I i Z i n a A[m]U {d Q _ S i), V i g Jrd (g i d i O A[m]U {d g i n a _ S i), { a O (_ i b Jrd _ S i)
8	g i V i a n	H \$ i a Jrd, _ i U, I Q i d, V i b Q U
9	A i a J i ~ i X	d O i n a, J J i n a, H \$ b S, n R U, I b V i ~ i X, A i a J i ~ i X, A ~ S (d i S r J i b A[m]U A ~ S _ S i)
10	~ r S	A i i r, m Q i X i, J i d a i b, ~ r S, _ i O b Jrd {Z i S A[m]U V i b I S _ S i), H \$ O ({X J i b A ~ i _ S i d J i Z)
11	C í _ i Z i ~ i X	^ _ , n a i S i, C í _ i Z i ~ i X (V a _ S i d J i Z), V i O i n a, H \$ i ~ (H \$ i ~ A[m]U _ i h i _ S i)
12	~ b T i U i	_ b H \$ i n a (_ i b i _ S i), I _ Jrd (~ - I _ Jrd _ S i)

amÁ`mVrb A{XdmgroZOmVr Cn`mOZm j i

Omsn i VrZ

(em{Z., A{. {d. {d. H\$. {QEgmr-1086/8710/à.Z. 31/H\$. -5, {XZmH\$ 9 m 1990 À`m Omsn i 1 d 2 à mU)

AZH\$ mH\$ (1)	{Oehm (2)	OZOmVr/A{Xdmgro nU g_m{di VmbH\$ (3)	Cn`mOZm VmbH\$ AeV: g_m{di VmbH\$ (4)
1	RmU	(1) ShmU, (2) Vbmgar, (3) m l mS, (4) Oihna, (5) dmS, (6) ehma	(1) mbKa, (2) dgB, (3) {^dSr, (4) _a~S
2	am`JS	...	(1) H\$OV
3	Zm{eH\$	(1) H\$ i dU, (2) gaJmU, (3) nR, (4) i~H\$ida	(1) ~JbmU, (2) qXSmar, (3) BJVnar, (4) Zm{eH\$, (5) Xd i m
4	ZXa~ma	(1) V i mXm, (2) AH\$Ur (YSJrd), (3) A, \$bH\$dm, (4) Zdma	(1) ehmXm, (2) ZXa~ma
5	Y i	...	(1) gmH\$, (2) {eana
6	O i Jrd	...	(1) MmS, (2) `mdb, (3) arda

amÁ`mVrb A{XdmgroZOmVr Cn`mOZm j i

Omsn i VrZ

(em{Z., A{. {d. {d. H\$. {QEgmr-1086/8710/à.Z. 31/H\$. -5, {XZmH\$ 9 m 1990 À`m Omsn i 1 d 2 à mU)

AZH\$ mH\$ (1)	{Oehm (2)	OZOmVr/A{Xdmgro nU g_m{di VmbH\$ (3)	Cn`mOZm VmbH\$ AeV: g_m{di VmbH\$ (4)
7	Ah_XZJa	...	(1) AH\$mb
8	nU	...	(1) Opa, (2) A~Jrd, (3) I S
9	ZmXS	...	(1) {H\$ZdQ
10	A_andVr	(1) YnaUr, (2) {N l bXam	...
11	ZmJna	...	(1) am_QH\$
12	Jm{X`m	...	(1) grbH\$gr, (2) AOZr_mJrd, (3) Xidar, (4) gSH\$ AOZr

amÁ`mVrb A{XdmgroZOmVrCn`mOZm j i

Omsn i VrZ

(em{Z., A{.d{d.Hs. {QEgmr-1086/8710/à.Z. 31/Hs-5, {XZmHs 9 _mM 1990 À`m Omsn i 1 d 2 à _mU)

AZHs_mHs (1)	{Oèhm (2)	OZOmVr/A{Xdmgro nU g_m{di VmbHs (3)	Cs`mOZm VmbHs Aev: g_m{di VmbHs (4)
13	`dV_m i	...	(1) _maJnd, (2) a i Jnd, (3) Hs i ma, (4) KqOr, (5) `dV_m i, (6) ~^ i Jnd, (7) Hs i i, (8) ngX, (9) _h i Jnd, (10) C_a i S, (11) Par O_m Ur, (12) A m U
14	JS{Matbr	(1) {ganMn, (2) Ahar, (3) EQm_r, (4) YmZian, (5) Hka i S, (6) ^_m aJS, (7) HsMr	(1) JS{Matbr, (2) A ma _nar, (3) Mn _rei, (4) XgmBJO, (5) _bMat
15	MDna	...	(1) a{Oai, (2) JmSmnar, (3) _b, (4) Mèna, (5) ZmJ^S, (6) qgXdhr, (7) ~÷nar, (8) {M_a, (9) darai, (10) ^DndVr, (11) HsianU_m, (12) gmd i r, (13) nm^U_m

amÁ`mVrb S mJar {d^mJm j i

nU JQ VmbHs (Á`mV gnU VmbHs S mJar j i àhUZ Omhra Hb m A mH)

(em{Z., {Z.{d.Hs. S{dHs-1089/à. 66/ _mOZm-19, {XZmHs 23 ZmH-a 1990, em{Z., {Z.{d., Hs. S{dHs-1094/à. 36/Hs _m.-1455, {XZmHs 27 gQ-a 1994, em{Z. {Z.{d. Hs. S{dHs--109/à. 64/Hs _m.-1455, {XZmHs 24 Ob 2000)

(Omsn i Mna)

AZHs_mHs (1)	{Oèhm (2)	VmbHs (3)
1	RmU	(1) _m i S_m, (2) diS_m, (3) ehma, (4) _a~iS, (5) Oiha
2	am`JS	(6) HsOV, (7) i mbma, (8) gYmJS, (9) amhr, (10) _mJnd, (11) _hmS, (12) mbrXna, (13) nU, (14) _és, (15) àhg m i _m, (16) V i _m Zd{Z_V VmbHs
3	aEZmJar	(17) i S, (18) {Mn i U, (19) gJ_ída, (20) b m O_m, (21) amOma
4	{gYXJ	(22) HsUHdbr, (23) gmdVdiSr, (24) XdJS, (25) ŠS_m i, (26) d^ddiSr
5	Zm{eHs	(27) BJVnar, (28) Zm{eHs, (29) {X@Smar, (30) nR, (31) gaJU_m, (32) Hs i dU, (33) ~mJbrU (gqmU_m), (34) {gpa
6	Ah_XZJa	(35) AHsb, (36) gJ_Za
7	nU	(37) Opa, (38) Am~Jnd, (39) i S (aOJéZJa, (40) _mdHs, (41) hdb r, (42) _uer, (43) ~èh, (44) ^ma, (45) naXa

anÁ` mVrb SñJar {d^mJm j i
nU JQ VmbHš (A` mV gñU VmbHš SñJar j i àhUZ Onhra Hšbñ Añh)
(em.Z., {Z.{d.Hš. SñdHš-1089/à. 66/`mOZñ-a 1990, em.Z., {Z.{d., Hš. SñdHš-1094/à. 36/Hšñ`ñ.-1455,
{XZñHš 27 gQ~a 1994, em.Z. {Z.{d. Hš. SñdHš-109/à. 64/Hšñ`ñ.-1455, {XZñHš 24 Ob 2000)
(OnSn i Mña)

AZHš`ñHš (1)	{Oèñm (2)	VmbHšñ (3)
8	gnVñam	(46) gnVñam, (47) dñB, (48) mñQU, (49) Ond i r, (50) _hm~i ída, (51) lQñd, (52) l Sñ i ñ, (53) Hññajñd
9	gnJbr	(54) {ean i ñ
10	Hññhñma	(55) eñhñdñr, (56) mññm i ñ, (57) Hñadra, (58) JJZ~ñdSñ, (59) anYñZñar, (60) HññJb, (61) ^XaJS, (62) AñOan, (63) MXJS, (64) JSññbO
11	Y i	(65) gnñHš, (66) Zdñna, (67) A, ðññdñ, (68) AHñUr, (69) {eana,
12	A_andVr	(70) YññUr, (71) {M l bXan
13	ZñXS	(72) {ññZdQ
14	AññJñ~ñX	(73) gn`Jñd

anÁ` mVrb SñJar {d^mJm j i
VmbHñdñma` mXrVrb CñJQ àhUZ Kñ{fV Hšbè`ñ VmbŠ`ñ mVrb JñdñMr`ñXr

AZHš`ñHš (1)	{Oèñm d CñJQ àhUZ Kñ{fV Hšbñm {Oèñm (2)	CñJQ VmbŠ`ñ mVrb JñdñMr Zñd (3)
1	RñU dgb	(1) MñXO, (2) {Vmbñ`ñ, (3) {edZgn, (4) mZgn, (5) CgJñd, (6) àñ i, (7) {e l br, (8) O i Hš`ñ, (9) gñdU,(10) KñQKa, (11) ^ñd l b, (12) mñbQ, (13) ñOñdbr, (14) Xñndbr, (15) HñOan, (16) lñSHñ, (17) {^Sñ, (18) lñbñQ, (19) l a, (20) gXan, (21) ~Sñb, (22) {Vññan, (23) gñdQ, (24) _a~ñar, (25) {-bdSñ, (26) J`ñ, (27) Xññan, (28) gñVñbr, (29) lñSñ, (30) Xññ, (31) Xñm, (32) ~ñ Z, (33) HññO, (34) Hñññr, (35) Hñññl, (36) ðMññbr, (37) hñ~ñDZ
2	{^ñdSr	(1) Jñenar, (2) dñSñbr, (3) DñgJñd, (4) KñQJñd, (5) Añ~mñSñ, (6) JñQñQñ, (7) _ñ{ñbr, (8) ~ñ~Mñ, (9) _ñbñ{d`ñ, (10) Xññbr, (11) DñgnñSñmñSñ, (12) Añ~añññSñ, (13) ð`ñ, (14) l SHš l X, (15) qññ i ev, (16) l SHš ~ñHš, (17) ^ñDñ e i, (18) HññññSñ, (19) Hñññ, (20) Añ~mñSñ, (21) QñññSñ, (22) _ñOaññSñ, (23) Yñ _ññ, (24) dañññSñ, (25) nSaññSñ, (26) ZañññSñ, (27) WñDñññSñ, (28) HñBñññSñ, (29) nñ`Jñd, (30) mñ`ñ, (31) l SñññSñ, (32) nñZññSñ, (33) ^ñdñSñññSñ, (34) l ña^ñd, (35) JñZñ, (36) bñññdñbr, (37) ðMMñññSñ, (38) JñaññSñ, (39) SñññZñññSñ, (40) AbñññAar

amÁ` mVrb S_mJar {d^mJmM j i
VmbH\$ndma` mXrVrb CnJQ áhUZ K\_m{fV H\$be` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZH\$ _mH\$ (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ K_m{fV H\$bbm {Oëhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zd (3)
3	am`JS nZdb	(1) _m{UH\$Ka, (2) KragrdZn, (3) grdZn, (4) ~nS_mar, (5) Om_Xdr, (6) Xdbm i r, (7) NndZn, (8) H\$bbdbr, (9) gmagB, (10) AmQm, (11) H\$gn, (12) H\$asSn, (13) XdVr, (14) JbgSn, (15) AH~-Sr, (16) WaiXid, (17) dndKa, (18) H\$ir, (19) Xmdbr, (20) XdVbr, (21) grdbm, (22) H\$azhm, (23) H\$bm, (24) ~Sizn, (25) H\$ab, (26) XbKQ, (27) H\$ga^mQ, (28) {Xdar, (29) hmVdSr
4	aëZn{Jar _SUUS	(1) A~UUj ~ðH\$, (2) {HObxXa, (3) bmar, (4) heQ, (5) ^mar niSn, (6) ndi, (7) mSar, (8) niSdm, (9) D~-a gQ, (10) Qr ingB, (11) Qar, (12) H\$H\$adU, (13) _h\$av, (14) hSKa, (15) Vr^r, (16) bihai, (17) JiaO, (18) H\$~nai, (19) Jrd i, (20) n\$hibr, (21) Yar, (22) Viadbr, (23) A~-JU, (24) YZJa, (25) gnaSn, (26) AS I b, (27) ingB, (28) nQ, (29) eOibm, (30) grBbr V\$ ingB, (31) H\$S\$H\$ I X, (32) {eaJrd, (33) YnVairb, (34) g\$Sn, (35) Vi Ka, (36) QmH\$Sr, (37) nmMarb, (38) Ym_Ur, (39) ~na lQ, (40) JmRm, (41) Y_UKa, (42) grZiQr, (43) {ZJSr

amÁ` mVrb S_mJar {d^mJmM j i
VmbH\$ndma` mXrVrb CnJQ áhUZ K\_m{fV H\$be` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZH\$ _mH\$ (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ K_m{fV H\$bbm {Oëhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zd (3)
5	qgYXJ _mbdU	(1) H\$bg, (2) AgéSr, (3) ^diZr, (4) dOH\$a, (5) QmQa^nd, (6) ^mQmdZr, (7) {eadS, (8) amQrdS, (9) AOJUj, (10) ~m÷U, (11) {hdi i, (12) AndbrW, (13) ImQb, (14) hSb, (15) di`ZJrdS, (16) di`az, (17) n\$bn, (18) Zga, (19) diSA` m nQ, (20) ZdmmQ, (21) JmbdU, (22) Srh\$ds, (23) MmV\$ lmb, (24) H\$ _m, (25) ZmXg, (26) {VaidS, (27) mag, (28) hsb
6	gmVman H\$asS	(1) _a i r, (2) MmaOdiSr, (3) H\$ardS, (4) ~bXa, (5) áma, (6) ^m i diSr, (7) g\$H\$Sr, (8) `Un, (9) H\$ i, (10) H\$ga, (11) VùU, (12) g~X, (13) brQH\$diSr, (14) hdbdiSr, (15) ángm i r, (16) edm i diSr, (17) e i H\$diSr, (18) _Z, (19) `dVr, (20) Kam i diSr, (21) hZ_VdiSr, (22) Qm i Jrd, (23) `i Jrd, (24) JradSr, (25) JUediSr, (26) _adiSr, (27) g\$ i {ea^, (28) _h\$eJsdSr, (29) OrVr, (30) A_ \$bdiSr, (31) H\$ga{ea^, (32) {Vsr, (33) KibndiSr, (34) {Hd i, (35) I nSViBdiSr, (36) _ga, (37) hU~adiSr, (38) diE` mMr diSr, (39) _mbdiSr,

amÁ` mVrb S mJar {d^mJmM j i
VmbHmdma` mXrVrb CnJQ áhUZ KmfV Hsbë` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZHs` mHs` (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ KmfV Hsbm {Oëhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zmd (3)
10	V i mXm	(1) g mOadiSm, (2) _i i X, (3) MaJrd I X, (4) b mHS eQ, (5) I Sr I X, (6) H mRma, (7) ~Ymar, (8) I Sr ~DH, (9) Od mUr, (10) b m l mna, (11) _i i, (12) _ma _i i, (13) A m~J mU, (14) g mVmdbr, (15) ~r^Ur, (16) H mO mUr, (17) a mOna
11	O i Jmd M mSm	(1) _a m, (2) g mZ, (3) I mSa, (4) ^ma mSm, (5) C_aQr, (6) J m mSm, (7) H mU mna, (8) I m mSm, (9) d mna, (10) _i i mVma, (11) e m mUr, (12) ~maAZ m, (13) _m mna, (14) d mU mna, (15) ~ma _i i, (16) H mO mUr, (17) _b mZn, (18) X mmar
12	` mdb	(1) Z~B X d m mZ, (2) bJSc m A m~m, (3) J m` m, (4) O m _Y` m, (5) Cg _i r, (6) h mmar, (7) Z mXdr, (8) d mKOra, (9) A mgar d mmar
13	a mda	(1) {VSc m, (2) A Yma _i r, (3) m hJ mSr, (4) q m mQr, (5) Z_Sc m, (6) J m I Sm, (7) _m h _mSbr gZ, (8) q m mQ H S, (9) m m b, (10) _ma m m b, (11) {O mVr, (12) J ma~Sr, (13) g m mZ m bJ, (14) b m b _mVr

amÁ` mVrb S mJar {d^mJmM j i
VmbHmdma` mXrVrb CnJQ áhUZ KmfV Hsbë` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZHs` mHs` (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ KmfV Hsbm {Oëhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zmd (3)
14	EXb m~mX	(1) XB, (2) g mH mbr, (3) g m _UJrd, (4) X mba I Sm, (5) Z mXdr, (6) d m` b, (7) M mSR mU, (8) Xdr _Xra, (9) _ma {P m, (10) O mYZ I Sm, (11) b m bJ mSr, (12) h b I Sm
15	~bSmU m I m _Jmd	(1) {J mbr, (2) B g m b d mSr, (3) q m m I SZ mV, (4) H mRS Jmd, (5) q m m I S~S, (6) eDr, (7) _mSur, (8) ~m m, (9) I Sm, (10) d mHs, (11) J m adSm, (12) J maSr, (13) W ma, (14) _mQa Jrd, (15) q m m I S, (16) g m m i m, (17) H m mQr, (18) dPa, (19) q m m arYZJa, (20) b m I Z d mSr I X, (21) \ m mna, (22) {Z _I S, (23) b m I Z d mSr ~DH, (24) {hda I S, (25) {V mSm
16	AH m m m m mVa	(1) A~mar, (2) ^mZ m, (3) ~m bV i, (4) _bH mna, (5) ^mHX S m mbr, (6) ~Sr A m _a mB, (7) ~mS m, (8) I mZma, (9) H mHSXar, (10) H mR m ar ~DH, (11) m mQ m b, (12) H m g Jrd, (13) _i i a mO m, (14) g mda I S, (15) q m m I S m mVa, (16) eH mna, (17) H m b m, (18) M ma _i r, (19) Ya _, (20) m mT mU, (21) g mZZ m, (22) {M I b d m i, (23) M mSr, (24) O m~, (25) q m m I S, (26) J m i Jrd, (27) A m Yma g m dJr, (28) J m dS Jmd, (29) g mda Jrd

amÁ` mVrb S_mJar {d^mJmM j i
Vm_bH₅ndma` mXrVrb CnJQ áhUZ K<sub>m</sub>{fV H<sub>5</sub>bē` m Vm_bS` mVrb JmdmMr` mXr

AZH ₅ _mH ₅ (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ K _m {fV H ₅ b _m {Oëhm (2)	CnJQ Vm _b S` mVrb JmdmMr Zmd (3)
17	`dV_m i ngX	(1) {m i Jrd, (2) hmgma, (3) d _m ZdtSr, (4) H ₅ hm i, (5) Jh i r, (6) mSr, (7) qmMK ₅ Q, (8) XdJhmU, (9) ~bJhmU, (10) O _m ZrYâXr, (11) _maJS, (12) CSdr, (13) nradm, (14) mXUr (IX), (15) I QH ₅ bm, (16) n _m hm i m, (17) _maOd i m (IX), (18) _maOd i m (~ðH ₅), (19) gndV _m i, (20) hZdV I S, (21) _madtSr, (22) A_VZJa, (23) YZg i, (24) AZg i, (25) CndZdtSr, (26) a _m _naZJa, (27) XY{Jar, (28) AZgJ, (29) O _m ~ZbZJa, (30) {ebZ _m
18	C_a I S	(1) {XS _m i m, 92) m _m Su, (3) {naOr, (4) JmdXna, (5) H ₅ a i r, (6) O _m _, (7) AH ₅ br, (8) g _m V _m i m, (9) _g i J, (10) m _m Su, (11) Ond i r, (12) qm i Jrd, (13) ~na I m, (14) nY _m , (15) CXma, (16) gdaJrd, (17) naO _r (IX), (18) ZZr, (19) ~nar, (20) WaSr, (21) ndZi i m, (22) gZ _m X _m Y, (23) H ₅ ~m, (24) _maSr, (25) H ₅ g~r, (26) {m I br, (27) a _m _na, (28) ~naJrd, (29) S _m aJrd, (30) YS _m br, (31) g _m Ba, (32) Zdbabna, (33) {Xjg,

amÁ` mVrb S_mJar {d^mJmM j i
Vm_bH₅ndma` mXrVrb CnJQ áhUZ K<sub>m</sub>{fV H<sub>5</sub>bē` m Vm_bS` mVrb JmdmMr` mXr

AZH ₅ _mH ₅ (1)	{Oëhm d CnJQ áhUZ K _m {fV H ₅ b _m {Oëhm (2)	CnJQ Vm _b S` mVrb JmdmMr Zmd (3)
19	A _m aJm~mX {g _m mS	(34) H ₅ O _r , (35) H ₅ dR _m , (36) Xhbr, (37) Y _m Z _m a _m , (38) {ed _m O _r ZJa, (39) Oda _m i m, (40) C_ar, (41) Cgibr, (42) gdi _m b _m ZJa, (43) dS _m Jrd, (44) X _m _gar, (45) W _m a (~-), (46) gaSr, (47) Xa _m ar, (48) _YarZJa
20	H ₅ bS	(1) YZ _m ed _m Jrd, 92) ~m^ i Jrd, (3) m _m I ar, (4) ~m~a _m , (5) _rZ _m ~mX, (6) bhm, (7) ~mYJrd (~-), (8) AY _m ar, (9) OnV _m d _m , (10) C_andVr, (11) K _m QZ _m X _m , (12) naXerdtSr, (13) M _m aZa, (14) YrdSr, (15) AY _m adtSr, (16) H ₅ SJrd, (17) {gag _m ^, (18) Z _m VJrd, (19) K _m Q_ I S, (20) hm _m û _m , (21) qm i Xar, (22) _ I d _m a, (23) d _m h _m K _m a _m , (24) a _m O _m Ur, (25) A _m Q _m R _m , (26) AZ _m S, (27) A _m _gar, (28) Z _m adr, (29) dS _m i r (1) V _m X i dtSr, (2) ndbr, (3) _Jgma, (4) nH ₅ SdtSr, (5) H ₅ h _m UdtSr, (6) H ₅ ē mUr, (7) dS _m Za, (8) A~m _m b _m , (9) A _m ~m, (10) O _m _Sr, (11) a i, (12) H ₅ O I S, (13) Z _m {JadtSr, (14) {hda I S _m , (15) dS _m i r, (16) OVI S _m ,

$\mathfrak{a}^{\mathfrak{A}} \backslash \mathfrak{Vrb} \mathfrak{S} \mathfrak{M} \mathfrak{J} \mathfrak{a} \mathfrak{r} \{ \mathfrak{d}^{\wedge} \mathfrak{J} \mathfrak{M} \mathfrak{j} \}$
 $\mathfrak{V} \mathfrak{m} \mathfrak{b} \mathfrak{H} \mathfrak{S} \mathfrak{r} \mathfrak{d} \mathfrak{r} \mathfrak{a} \backslash \mathfrak{X} \mathfrak{r} \mathfrak{V} \mathfrak{r} \mathfrak{b} \mathfrak{C} \mathfrak{n} \mathfrak{J} \mathfrak{Q} \mathfrak{a} \mathfrak{h} \mathfrak{U} \mathfrak{Z} \mathfrak{K} \mathfrak{n} \{ \mathfrak{f} \mathfrak{V} \mathfrak{H} \mathfrak{S} \mathfrak{b} \mathfrak{e} \backslash \mathfrak{V} \mathfrak{m} \mathfrak{b} \mathfrak{S} \backslash \mathfrak{V} \mathfrak{r} \mathfrak{b} \mathfrak{J} \mathfrak{d} \mathfrak{M} \mathfrak{r} \backslash \mathfrak{X} \mathfrak{r}$

98

$\text{a}^{\text{A}} \text{Vrb S}^{\text{m}} \text{Jar} \{ \text{d}^{\wedge} \text{J}^{\text{m}} \text{M} \text{j} \}$
 $\text{V}^{\text{m}} \text{bH}^{\text{S}} \text{rd}^{\text{m}} \text{a} \text{XrVrb CnJQ}^{\text{h}} \text{UZ K}^{\text{m}} \{ \text{fV H}^{\text{S}} \text{b}^{\text{e}} \text{Vrb}^{\text{S}} \text{Vrb Jrd}^{\text{m}} \text{Mr}^{\text{m}} \text{Xr}^{\text{m}} \}$

100

amÁ` mVrb SmmJar {d^mJmM j i
VmbHmdma` mXrVrb CnJQ ahUZ Km{fV Hsbè` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZHs` mHs` (1)	{Oèhm d CnJQ ahUZ Km{fV Hsbm {Oèhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zmd (3)
28	~rS HsO	Cn JQ: 8 Jrd - Vi Zar, ZmJPar, {OdmMr dSr, KqdSr, VHM dSr, HsaScaMr dSr, JradSr, {naMr dSr
29	AiTr	Cn JQ 10 Jrd - Xdi i Jrd Kq, qMMdSr, AaU {dhra, Hsa l b l X, ~bVar, eSni i, _g~mMr dSr, _{hx, mJm qmar (ZOrHs Kq)
30	mQnXm	Cn JQ 4 Jrd - {ZaJTr, dSPar, ahVdSr, Sni_ar
31	A~OmJB	Cn JQ 8 Jrd - qMM l Sr, ai j gdr, __Xma (na i r), EèSni, _mSdi (nRmU), Hsi i dqr (b _mZmSni), gmHS, A~bdrSr,
32	~rS	Cn JQ 14 Jrd - {hdan-nhmSr, ~na l Sr dSr, HsèhndSr, AhadiSr, HsaPUr, YZJadrSr, MarQm _J i dSr, OmYddSr, ZmJPar, mQmXm (~bdrSr), HmMadrSr, l Sni i m.

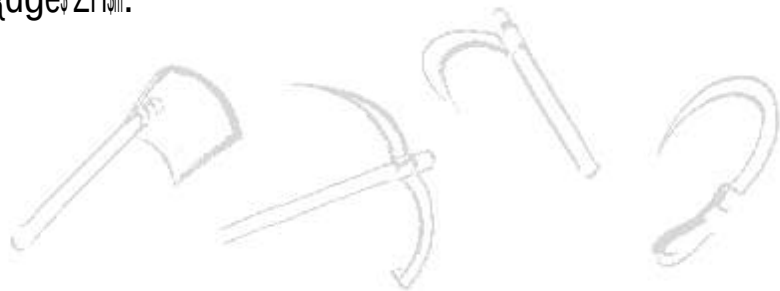
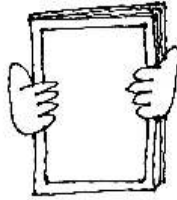
amÁ` mVrb SmmJar {d^mJmM j i
VmbHmdma` mXrVrb CnJQ ahUZ Km{fV Hsbè` m VmbS` mVrb JmdmMr` mXr

AZHs` mHs` (1)	{Oèhm d CnJQ ahUZ Km{fV Hsbm {Oèhm (2)	CnJQ VmbS` mVrb JmdmMr Zmd (3)
33	na i r (dOZmW)	Cn JQ 14 Jrd - gaXaOna, JXdSr, Hsdr, _hm, ~mYJrd, gmZhdan, Afd~m, dZQmH i r, XmZma, QmYr, BXddSr, HZadrSr, ^mmbi, XdiSni
34	Yièla	Cn JQ 12 Jrd - {M l b~rS, l SHs, QmHdrSr, qnn i m, _XdrSr, dhar~m, _hm (OmJra), HsqdrSr, ^mJbdrSr, _hm l S, A _bm, Hsni mS

■ _OamgRr_hîdmÀ`m ZmXr

gmYZ npñVH\$À`m AmVmn`VÀ`m ^mJmV
VâhmBm_hmanî Jm_rU amOJma h_r`mOZÀ`m
Od i -Od i gd~maH\$mî`m~m~V_m{hVr{Xbr
Anh. amOJma h_rÀ`m H\$m_mda H\$m_H\$aV
AgVmZm hr_m{hVr_OamOd i Agb, Va
`mOZMr A\_b~OmdUr H\$m\_ÚmZgma hmV Anh H\$s Zmhr h Ê`mZm
bJM VnmgVm`D\$ eH\$b. H\$m`H\$V qH\$dm_Oa H\$mUE`mhr gaH\$mar
H\$_Mmar/A{YH\$mè`mer ~mbV AgVrb, Vîhmhr`m½` àÍZ
{dMmaÊ`ngmRr, VgM ~am~a_m{hVr{Xbr OmV Anh H\$m h
VnmgÊ`ngmRr gmYZ npñVH\$Vrb`m_m{hVrMm Cn`mJ hmD\$ eH\$Vm.

gmYZ npñVH\$À`m`m Xgè`m ^mJmV H\$m`H\$Ê`mÀ`m_XVrZ_OamZm
Ê`mÀ`m ñdv:À`m ZmXr H\$em Am{U H\$mUE`m_Ô`mÀ`m RdVm`Vrb
`mMr H\$mhr CXmhaU nT gMdbR AmhV. V\_À`m AZ^dmVZ Vâhr Ê`mV
^a KmBmBM. _m{hVr ZmXdÊ`ngmRr gmYZ npñVH\$À`m`m ^mJmV H\$mhr
nmZ gmSbbr Agbr Var hr nmZ Z_Zm âhUZ dmnéZ ñdvÌ ZmXrhr
RdVm`Vrb. `m ZmXr di d i r H\$aÊ`ngmRr Am{U`mOZVbr_m{hVr
hd Vîhm dMmaÊ`ngmRr hr gmYZ npñVH\$m Zh\_r Od i Rdm`bm_mÌ
{dgê\$ZH\$m.

■ _OamZrH\$bbr amOJmamMr_mJUur

(`m ZmXr RdVmZm gmYZ npñVH\$Vrb nmZ H\$\_mH\$ 20 da gê\$ Pmbè`m
मार्गणीबाबतच्या माहितीची मदत घ्या)

H\$ihm H\$bbr (Vmar I)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Zmd)

{H\$Vr di d {H\$Vr {XdgmgmRr

{_i mbbm à{VgmX (Vma I gh)

H\$ihm H\$bbr (Vmar I)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Zmd)

{H\$Vr di d {H\$Vr {XdgmgmRr

{_i mbbm à{VgmX (Vma I gh)

H\$ihm H\$bbr (Vmar I)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Zmd)

{H\$Vr di d {H\$Vr {XdgmgmRr

{ i mbbm à{VgmX (Vma l gh)

H\$ihm H\$br (Vmar l)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Znd)

{H\$Vr d i m d {H\$Vr {XdgmgmRr

{ i mbbm à{VgmX (Vma l gh)

H\$ihm H\$br (Vmar l)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Znd)

{H\$Vr d i m d {H\$Vr {XdgmgmRr

{ i mbbm à{VgmX (Vma l gh)

H\$ihm H\$br (Vmar l)
H\$mUmH\$S (A{YH\$mè`mM nX, Znd)

{H\$Vr d i m d {H\$Vr {XdgmgmRr

{ i mbbm à{VgmX (Vma l gh)

■ _OamZm { i mbbm amOJma

{RH\$mU
_Oag>>`m
H\$m_mMm àH\$ma
H\$m_mM An{j V {Xdg (_mJU r {H\$Vr {XdgmMr hmVr)

H\$m_mM àÈ` j {Xdg (H\$ihmmgZ H\$ihmn`V `mÀ`m Vma l m)

{RH\$mU
_Oag>>`m
H\$m_mMm àH\$ma
H\$m_mM An{j V {Xdg (_mJU r {H\$Vr {XdgmMr hmVr)

H\$m_mM àÈ` j {Xdg (H\$ihmmgZ H\$ihmn`V `mÀ`m Vma l m)

{RH\$mU
_Oag>>`m
H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_mM An{j V {Xdg (_mJU r {H\$Vr {XdgmMr hmVr)

H\$m_mM àÈ` j {Xdg (H\$ihmnngZ H\$ihmn`V `mÀ`m Vma I m)

{RH\$mU

_Oag>>`m

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_mM An{j V {Xdg (_mJU r {H\$Vr {XdgmMr hmVr)

H\$m_mM àÈ` j {Xdg (H\$ihmnngZ H\$ihmn`V `mÀ`m Vma I m)

{RH\$mU

_Oag>>`m

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_mM An{j V {Xdg (_mJU r {H\$Vr {XdgmMr hmVr)

H\$m_mM àÈ` j {Xdg (H\$ihmnngZ H\$ihmn`V `mÀ`m Vma I m)

■ H\$m_mM_mO_mn

(`m ZnXr RdVmZm gmYZ npñVH\$Vrb nmZ H\$\_mH\$ 36 da gè\$ Pmbè`m _mO_mnm~m~VÀ`m \_m{hVrMr \_XV`m)

{RH\$mU

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_gé Pmbè`mMr Vmar I

_mO_mn H\$è`mMr Vmar I

H\$aUmar i`°\$s (A{YH\$ne`mM nX d Zmd)

_mO_mn H\$aÈ`m gmRr dmnabb gmYZ

{H\$Vr H\$m_ ^ab? {H\$Vr OUmZr { _i Z?

_OarMm {hem~ H\$gm H\$aUma V gm{JVb H\$m?

_Oar H\$er _mOUma h H\$R {b{hbb hmV H\$m?

BVa {Zar j U

{RH\$mU

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_gé Pmbè`mMr Vmar I

_mO_mn H\$è`mMr Vmar I

H\$aUmar ì`°\$s (A{YH\$mè`mM nX d Znd)

_mO_mn H\$aÊ`mgmRr dmnabb gmYZ

{H\$Vr H\$m_ ^ab? {H\$Vr OUmZr { _ i Z?

_OarMm {hem~ H\$gm H\$aUma V gm{JVb H\$m?

_Oar H\$er _mOUma h H\$R {b{hbb hmV H\$m?

BVa {Zar j U

{RH\$mU

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_ gé Pmè`mMr Vmar I

_mO_mn H\$è`mMr Vmar I

H\$aUmar ì`°\$s (A{YH\$mè`mM nX d Znd)

_mO_mn H\$aÊ`mgmRr dmnabb gmYZ

{H\$Vr H\$m_ ^ab? {H\$Vr OUmZr { _ i Z?

_OarMm {hem~ H\$gm H\$aUma V gm{JVb H\$m?

_Oar H\$er _mOUma h H\$R {b{hbb hmV H\$m?

BVa {Zar j U

{RH\$mU

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_ gé Pmè`mMr Vmar I

_mO_mn H\$è`mMr Vmar I

H\$aUmar ì`°\$s (A{YH\$mè`mM nX d Znd)

_mO_mn H\$aÊ`mgmRr dmnabb gmYZ

{H\$Vr H\$m_ ^ab? {H\$Vr OUmZr { _ i Z?

_OarMm {hem~ H\$gm H\$aUma V gm{JVb H\$m?

_Oar H\$er _mOUma h H\$R {b{hbb hmV H\$m?

BVa {Zar j U

— _OamZm { i m b b r _Oar

(`m ZnXr RdVnZm gmYZ npñVH\$Vrb nmZ H\$\_mH\$ 34 da gês Pribè`m _Oar~m~VÀ`m
_m{hVrMr _XV i`m)

{RH\$mU

H\$m _mMm àH\$ma

_OarMr a, \$ _ (EH\$U Am{U à{V{XZ)

H\$m _ gé Pmè`mZVa {H\$Vr {XdgmZr

H\$mUr {Xbr (A{YH\$mè`mM nX)

JndmVrb BVa H\$mU CnpñWV hmV

ZmX H\$br H\$m? H\$emda? nZZ H\$s npýgbZ?

gøm/AJR KVb H\$m? H\$emda?

{RH\$mU

H\$m _mMm àH\$ma

_OarMr a, \$ _ (EH\$U Am{U à{V{XZ)

H\$m _ gé Pmè`mZVa {H\$Vr {XdgmZr

H\$mUr {Xbr (A{YH\$mè`mM nX)

JndmVrb BVa H\$mU CnpñWV hmV

ZmX H\$br H\$m? H\$emda? nZZ H\$s npýgbZ?

गुह्या/अंगते घेतले का? कथावर?

{RH\$mU

H\$m _mMm àH\$ma

_OarMr a, \$ _ (EH\$U Am{U à{V{XZ)

H\$m _ gé Pmè`mZVa {H\$Vr {XdgmZr

H\$mUr {Xbr (A{YH\$mè`mM nX)

JndmVrb BVa H\$mU CnpñWV hmV

ZmX H\$br H\$m? H\$emda? nZZ H\$s npýgbZ?

gøm/AJR KVb H\$m? H\$emda?

{RH\$mU

H\$m _mMm àH\$ma

_OarMr a, \$ _ (EH\$U Am{U à{V{XZ)

H\$m _ gé Pmè`mZVa {H\$Vr {XdgmZr

H\$mUr {Xbr (A{YH\$mè`mM nX)

JndmVrb BVa H\$mU CnpñWV hmV

ZmX H\$br H\$m? H\$emda? nZZ H\$s npýgbZ?

gøm/AJR KVb H\$m? H\$emda?

H\$m_mÀ`m gmBQdarb gm`r

(`m ZnXr RdVmZn gmYZ npñVH\$Vrb nmZ H\$mH\$ 30 da gês Pmbë`m gm`r~m~VÀ`m
_m{hVrMr _XV ẽ`m)

{RH\$mU

àH\$ma

{ i mbë`m gm`r

Z { i mbë`m gm`r

Z { i Ê`mMr H\$maU

{RH\$mU

àH\$ma

{ i mbë`m gm`r

Z { i mbë`m gm`r

Z { i Ê`mMr H\$maU

{RH\$mU

àH\$ma

{ i mbë`m gm`r

Z { i mbë`m gm`r

Z { i Ê`mMr H\$maU

{RH\$mU

àH\$ma

{ i mbë`m gm`r

Z { i mbë`m gm`r

Z { i Ê`mMr H\$maU

VH\$mar

(`m ZnXr RdVnZm gmYZ npñVH\$Vrb nmZ H\$ \_mH\$ 46 da gê\$ Pmbë`m VH\$ma {ZdmaUm~m~VÀ`m \_m{hVrMr \_XV i`m)

H\$m _mM {RH\$mU d àH\$ma
VH\$marMr KQZm d Vmar I

VH\$ma H\$ë`mMr Vmar I
A{YH\$mè`mM nX d Zmd
VH\$marbm CÎma (VmSr/b I r) { _i mē`mMr Vmar I

VH\$marbm { _i mbb CÎma

nÝhm VH\$ma H\$andr bmJbr?
(Agè`ng H\$mUmH\$S d H\$mUE`m Vma I mZm H\$br, È`mda H\$m` CÎma { _i mb)

VH\$mar da H\$madmB Pmbr/Zmhr Pmbr
H\$madmB Pmè`mMr Vmar I
H\$m` H\$madmB Pmbr?

H\$m _mM {RH\$mU d àH\$ma
VH\$marMr KQZm d Vmar I

VH\$ma H\$ë`mMr Vmar I
A{YH\$mè`mM nX d Zmd
VH\$marbm CÎma (VmSr/b I r) { _i mē`mMr Vmar I

VH\$marbm { _i mbb CÎma

nÝhm VH\$ma H\$andr bmJbr?
(Agè`ng H\$mUmH\$S d H\$mUE`m Vma I mZm H\$br, È`mda H\$m` CÎma { _i mb)

VH\$mar da H\$madmB Pmbr/Zmhr Pmbr
H\$madmB Pmè`mMr Vmar I
H\$m` H\$madmB Pmbr?

H\$m_mM {RH\$mU d àH\$ma
VH\$marMr KQZm d Vmar I

VH\$ma H\$è`mMr Vmar I
A{YH\$mè`mM nX d Znd
VH\$marbm Cîma (VmSr/b I r) { i mē`mMr Vmar I
VH\$marbm { i mbb Cîma

nÝhm VH\$ma H\$andr bmJbr?
(Agè`ng H\$mUmH\$S d H\$mUE`m Vma I mZm H\$br, É`mda H\$m` Cîma { i mb)

VH\$marda H\$nadmB Pmbr/Zmhr Pmbr
H\$nadmB Pmè`mMr Vmar I
H\$m` H\$nadmB Pmbr?

■ amOJma h_rVZ_mÂ`m n[agamV Pmbbr H\$m_

{RH\$mU d H\$m_mMm àH\$ma
H\$Yr gé Pmb d H\$Yr ~X`mÂ`m Vma I m

nU - AnU
XOm/JUdîm~m~V {Zar j U

amOJma { i mbè`m ñWm{ZH\$ \_OamMr g»`m
~mhaÀ`m \_OamMr g»`m
Pmbè`m H\$m\_mMr gÜ`mMr pñWVr

{RH\$mU d H\$m_mMm àH\$ma
H\$Yr gé Pmb d H\$Yr ~X`mÂ`m Vma I m

nU - AnU
XOm/JUdîm~m~V {Zar j U

amOJma { i mbè`m ñWm{ZH\$ \_OamMr g»`m
~mhaÀ`m \_OamMr g»`m
Pmbè`m H\$m\_mMr gÜ`mMr pñWVr

{RH\$mU d H\$m_mMm àH\$ma
H\$Yr gé Pmb d H\$Yr ~X `mÀ`m Vma I m

nU - AnU
XOm/JUdÎm~m~V {Zar j U

amOJma { _ i mbè`m ñWm{ZH\$ \_OamMr g>>`m
~mhaÀ`m \_OamMr g>>`m
Pmbè`m H\$m\_mMr gÜ`mMr pñWVr

{RH\$mU d H\$m_mMm àH\$ma
H\$Yr gé Pmb d H\$Yr ~X `mÀ`m Vma I m

nU - AnU
XOm/JUdÎm~m~V {Zar j U

amOJma { _ i mbè`m ñWm{ZH\$ \_OamMr g>>`m
~mhaÀ`m \_OamMr g>>`m
Pmbè`m H\$m\_mMr gÜ`mMr pñWVr

■ amOJma h_rVZ V_À`m n[agamV
ihm`bm hdrV Aer H\$m_

H\$m_mMm àH\$ma
H\$m_ H\$mUE`m H\$m i mV H\$am`bm hd? H\$m?

H\$mUE`m {RH\$mUr
H\$m_mVZ AXmO {H\$Vr OUmgmRr amOJma {Z_mU hmUma

JmdmVrb A{Ve` JaOZm È`mVZ bJMM hmUman \sm`Xm

JmdmVrb A{Ve` JaOZm È`mVZ bJMM hmUman VmQm

n[agamVrb Zg{JH\$ ggYZmZm hmUman \sm`Xm/VmQm

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_H\$mUË`m H\$m i mV H\$am`bm hd? H\$m?

H\$mUË`m {RH\$mUr

H\$m_mVZ AXmO {H\$Vr OUmgmRr amOJma {Z_mU hmUma

JmdmVrb A{Ve` JaOZm Ë`mVZ bJMM hmUma \m`Xm

JmdmVrb A{Ve` JaOZm Ë`mVZ bJMM hmUma VmQm

n[agamVrb Zg{JH\$ ggmYZmZm hmUma \m`Xm/VmQm

H\$m_mMm àH\$ma

H\$m_H\$mUË`m H\$m i mV H\$am`bm hd? H\$m?

H\$mUË`m {RH\$mUr

H\$m_mVZ AXmO {H\$Vr OUmgmRr amOJma {Z_mU hmUma

JmdmVrb A{Ve` JaOZm Ë`mVZ bJMM hmUma \m`Xm

JmdmVrb A{Ve` JaOZm Ë`mVZ bJMM hmUma VmQm

n[agamVrb Zg{JH\$ ggmYZmZm hmUma \m`Xm/VmQm

■ V_À`m g m Rr \_hîd m À`m B Va Z m Xr

संसाधने व उपजीविका गट

प्रवास हा वैयक्तिक व संज्ञान क्षेत्रातील काही व्यक्तींमधील एकत्र येऊन स्थापलेला व कामेदानुसार नोंदलेला विस्तृत निधी आहे. स्वायत्तात्मिक ज्ञान व क्षमतेचे वापरून समाजातील बेधित व्यक्तींना स्वतःसाठीच्या प्रयत्नांना व संपर्कांना सहाय्यभूत ठरणे हा जेष्ठाने प्रयासाचे सत्य काम करत असतात. प्रवासात के. आरोग्य, उर्बा, शिक्षण व पालकत्व आणि संसाधने व उपजीविका या विभागांचे संतोषन, वित्तोपय, प्रतिज्ञा, अभ्याससाहित्याच्या निर्मितीद्वारे माहितीचा प्रसार अशा स्वरूपाचे प्रयत्न केले जातात.

समाजातील बेधित घटकांच्या उपजीविका आणि वैयक्तिक संसाधने हे विभाग विकासक्षेत्रातील चर्चा, धोरणे व कार्यक्रमांच्या केसबानी येतेत, तसेच सर्वसाधारण वागणेक व धिरोपतः बेधित घटक बांना निष्ठाधोरणे आणि कार्यक्रमांच्या कारणाप्रक्रियेत विनिर्वाक स्थान मिळवते. ह्या जुळेरी उद्दिष्टासाठी प्रयासाचा 'संसाधने व उपजीविका' गट २००० सालापासून काम करत आहे. हासका उपजीविका व बेधितकेरी कारभार या दोन्ही दृष्टिकोनांची मांडणी करतानाच, विकासप्रस्थांचा गावपातळीवर पाठपुरावा करण्यासाठीची साधने तयार करणे, कमी बाध साधनांच्या मदतीने शासक पक्षांनी शोधीने प्रत्यक्षरूपाने व प्रसार करणे अशा स्वरूपाचे कामही गटने केले आहे.

कौशल शोधी दृष्टिकोनांच्या आधारे बेधित गटांसाठी महत्वात्मक अशा काही धोरणे व कार्यक्रमांचे विस्तारण, कन्येधोरण व कन्येकिलीचे कामही गेल्या चार वर्षापासून सुरु आहे. केंद्र शासनाची दाखलेना कणव आणि केंद्र शासनाचे आदिवासी धोरण या विषयांचा त्यात समावेश होता. गेजबल हमी बोवना आणि महाराष्ट्र राज्याचे आपली व्यवस्थापन धोरण व कार्यक्रम या विषयांवर जाच समनाचे काम गेल्या तीन वर्षापासून सुरु आहे. त्याचबरोबर महाराष्ट्र राज्यातील कलकेशाच्या निव्वनासाठी स्वतंत्र विभागक प्राधिकरणाची स्थापना, शिक्षण व्यवस्थापकाल शेतकऱ्यांच्या सहभागी करून घेणाऱ्या स्वरूपाची निर्मिती अशा जलक्षेत्रातील महत्वाच्या यत्नांमोडीवर आणि जलस्वरूप, सर्व शिक्षा अभियान या कार्यक्रमांवरही गटने २००७ सालापासून अभ्यास आणि विस्तारण अशा स्वरूपाचे काम सुरु केले आहे.

प्रवासा

आरोग्य, उर्बा, शिक्षण आणि पालकत्व या विभागातील विविध प्रयत्न
संसाधने व उपजीविका गट

गावा-गावात आणि आदिवासी चाहत्या-पाहत्यांमधे महाराष्ट्र ग्रामीण रोबगल हमी बोवना नीट राखवली गेली तर कार्यक्रमासाठी होणारे स्वासांतर आणि त्यातून होणारे शोषण हे बुद्धिबळ पांघू सफले. मात्र त्यासाठी या योजनेची बारकायांसहित माहिती मजूर स्त्री-पुरुषांपर्यंत पोचवता हवी. गावपातळीवरील कार्यक्रमांपर्यंत ही माहिती पोचली तर ती मजुरांपर्यंत नखीच पोचू शकते आणि वापरलीवेळीस बाईल, या विचाराने ही साधन-युक्तिव तयार केली आहे. महाराष्ट्र ग्रामीण रोबगल हमी बोवनेची बारकायांसहित ओळख करून देणाऱ्या या साधन-युक्तिकेच्या माध्यमातून रोबगल आणि उपजीविकेच्या हक्कासाठी प्रयत्न करणारे गावपातळीवरील कार्यकर्ते आणि मजूर वा शेन्ही गटांच्या हाती माहितीचे प्रभावी साधन मिळेल आणि त्यांच्या प्रयत्नांची ताकद वाढेल असा विस्वास वाटतो.